

I:8:2019

„Täno ävätälob draki, ab äcedob osi tu kösömiki. Nutimo logoy drakis valöpo.“

„Atos bo sekidon de mödot spitinas, keli drinoy.“ No äküpf sarkadi obik.

„Täno kati ävatälob, kat obik ye ebo enu ideadon; atos ösüükönöv memotis liedüköl tu mödikis.“

„Vemo klülos“, äbaidecob ko of.

„Täno ätikob, das rosad ba öpötöfonöv, ab älecedob oni tu vemo romantiki. Ekö! no äkanob lonön sludi, e man at änesufädikom. Asagob kluo ome: Sludolös ol it! Dunolös utosi, keli lecedol gudikünos. Ed atosi ädunom.“

„Ed ön mod at ägetol rosadi sui brad olik“, äkludob.

Äfidrinof migaspitinin okik ed äseifof dibätiko. „Cedob, das ägivom obe vali. Pösods anik logons rosadi, vitans kati, u draki, u ladi. U vödis tel.“

„E kisi ol it logol-li?“ äsäkob. Siob, das konot ofa – to bisar ona – äpliton obi.

„Sekidos de stad ladäla obik“, äsagof lü futs oka ädologölo.

E de stad olik, äläükob tiko.

Fino äleatof bradi obik liviki ed äsagof: „Bo sötob seadön dü timil. Boso fenob.“

„Benö!“ ägeob säditretikölo. „Reto, esagol, das anans logons vödis tel. Kinis-li?“

Äzogof brefüpilo, täno äsagof: „O!, anans logons vödis: lonolöd sludi!“

„Atos äbinon konsäl gudik skinibepänana et. Kisi üfo äkanom-li dunön pläo ön dinäds et?“

Ädonükof slivi oka, sodas rosad no plu älogädön. Küliko spikot obsik nu äfinon.

Du ädeflekob de of, äloegob ofi lugolön ä ‚bar‘ ad bonedön migaspitini nog bali. Tefü atos no älabof säkädi ad lonön sludi oka. Ebo ven älüvob topi at, lätkna älogob love jot oba, ed älogob, das ya ilüspikof votani, bo me konot ot, bi ya idribof slivi okik.

No löliko äfümob demü fagot e lit dagik, ab – ad süpäd e stun oba – skini-bepänot su brad ofik leno äsümedon rosad ... ■

Vöds nekösömik in konotil löpik:

ditretülükön * in Verlegenheit bringen, to embarrass, embarrassar;

löpabrad * Oberarm, upper arm, braccio;

migaspitin * alkoholisches Mixgetränk, cocktail;

nilao * aus der Nähe, from close by, de proximo;

päridik verloren, lost, perdite;

savarif * Rettungsring, lifebuoy, cintura de salvamento;

skinibepänot * Tätowierung, tattoo, tatuage;

stuto-dakipön (bosi) sich festhalten an, to cling to (sth.), crampar se (a).

Koräkot tefü gased dekulik yela: 2018.

pad 1^{id}: ... motön cilis mödiküno ... → motön cilis mögiküno

Hermann Philipps, cıfıl
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

YELOD TELDEGZÜLID

NÜM: 1

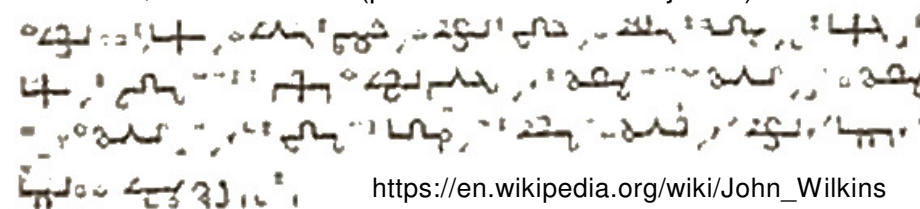
2019 YANUL

PADS: 1 jü 8.

PÖTÜ YELACEN.

Dönu glidobs yeli nulik, e spelobs, das oblinon obes gudikosi e püdi in läns, kö krig dareigon. Menatäläkt ledunon dinis stunüköl, menastup ye jinon binön nemmiedik.

Ün gased at notükobs yegedi dö hiel John Wilkins, kel ün tumyel 17^{id} ädatikom püki mekavik sa penamamals stabü pük at. Ekö! is logols Söla-pleki medü ‚real characters‘ (penamals sinifi veratik jonöls):

https://en.wikipedia.org/wiki/John_Wilkins

Tradutod Volapükik dö duinod sublimik at pinotükon balidnaedo in „Vög Volapüka“ ela 2006. In gased nuik kanols reidön yegedi at peredaköli, bi redakan lecedom oni nitediki e vipom, das no onepubonös in dibät paseta. Fe penamamals e pük ats no pözäpons as kosädamedöms fa menef u pu fa nolavanef, ab jinos, das dadiläd literata in bukems binon bal sekas voboda ela ‚Wilkins‘.

Ekö! is logobs eli Nikolaj Gogol' (1809 - 1852): lautan ela „Delabuk lienetana“. Dil balid konota at paninädon in gased atmulik. Motedöp ela Gogol' äbinon vilag: ‚Sorochyntsi‘ in Lukrayän. Famül omik äspikom e Lukrayäna- e Rusänapüki, ed el Gogol' äbinom bal lautanas veütikün literata Rusänapükik in Lukrayän.

Juitolsös tradutodi süperik vicifala obsik: ‚Daniil Morozov‘!

Glidis valanes,

Hermann Philipps

I:2:2019

DELABUK LIENETANA (1).

Fa el Nikolaj Gogol'.

Petradutöl se Rusänapük fa el Daniil Morozov: vicifal.

Tobula d. 3^{id}.

Adelo fätot plödakösömik äjenon. Gödo älödöb vemo latiko, e posä jiel ‚Mavra‘ iblinof obe butis piklinüköl, äsäkob, düp kinid äbinos. Iseivölo, das ya bü lunüp flapaton pötü düp degid itonon, äspidob vifiküno ad klotön obi. Koefob, das buiküno leno ägoloböv lü bür, bi äbüologob, saäbälalogodi kelik sekionacif obsik ölabom. Ya sis lunüp sagom obe: „Sekü kod kinik-li, o digikan! brul so vemik ai dabinon pö tikäl olik? Semikna bitol luspido, äsvo lusapan, e semiknaiko so brulükol bejäfoti, das diab it no osäbrulükon-la dini, samo pö tiäd doküma penol minudi, no malol däti, ni nümi.” O jäpan maleditabik! so nejönik äs härod lunik! Bo glötom kol ob, das seadob in vobacem dilekanik e tipükob penis pro hiklatal. Brefo: no ägoloböv lü bür, if no älaboböv spetidi ad kosgolön kamerani ed in mod seimik ba ad debegön de lavaran et bü del perajanöl nemu bosu meseda. O jafäb kion! Töbo seimüpo givom-la bü tüp moni a mul. Godö! vifikumo menefacödot oprimon-la. Kanoy dabegön ön mod alseimik, kanoy lemu defädön, pö jenet alik givom-la nosi. Binom diab voik vietaherik! Vüo in löd jikvisinan lönik flapof omi ta cügs. Valans sevons atos. No suemob, fruts kinik pagevons dub dunod pö diläd büra. Us getotafonäts nonik dabinons. Dinäd vero votik reigon pö guvanef provini, cäms sifädik e tatiks, sevabo: us loegoy balani blotön pö gul smalik e laipenön. Atan lenlabom trelülagunili slapik, logod omik binon so gagik, das koedon süikön desiri ad spuk, too demoyös, kiojeriki länädadomi loatom! Binos nesiämöfik ad steifülön ad blinön ome bovüli bösinik pegoldöl. „Atos”, sagom, „binon legivot”¹ pötöfik te pro sanan”. Legivoy-la ome telfimädi trotajevodas, u bökavabi, u bivaplädoti a ruabs kiltum. Jinom binön so sofaladälilik, sagom so tödo: „Leadolöd, begö! loenön obi neifili olik ad tipükön penili”, e pö etos so beravom eki, das oleadom blibön te jiti len began. Ye dido dünotem obsik binon cädik, klin pö valikos binon so vemik, das pö guvanef provinik sümikos neföro paküpon-la, samo pö obs tabs binons binü mahun, e cifs valik lüspikons plüto. Si! koefob, das if cäd dünota no äneletonöv etosi, ga sio ya bü lunüp älvoböv dilädi büra.

Älenükob mänedi bäldik ed äkesumob reinajelömi, bi ästurareinos. Nek äbinon su süts. Te äkübob luvomis, itegöl okis me trelüls, e tedanis Rusänik dis reinajelöms, e bökanis. Tefü cädans te calasvists obik: bürans < älugoloms. Älogob balani len vegatraväröp. Ilogölo omi, sunädo äsagob obi: „Ha! Nö! o digikan! no golol lü diläd, ab spidol demü jütan, jikel vifagolof föfo, e lulogol lögilis ofik. Man kio maleditilik binom calasvist obik: büran! Nämätü God! no läsom leigodü fizir alik: if jiseiman labü lädahät beigoloföv, tän pö dinäds alik primom ad pogolön ofi.” Du äbetikob osi, äloegob nilikön vabölo bökavabi lü selidöp, keli äbeigolob. Sunädo ämemosevob vegömi: at binon bökavab dilekana obsik. Ab no äzesüdos pö om ad visitön selidöp, ed ätikob: bo us dautil omik äbinof. Älenpedob obi leni mönil. Dünan ämaifükom vabayanis, ed of äsebunof se bökavab äs bödil seflitöl. Kio älogedof detio e nedetio, kio äkoedof süikön logis e logabobis okikis!... Godö! o Söl obik! ob päridikob, päridikob lölöfiko.

I:7:2019

(Teoriko pük binon fomälovik, in kel nem jafäba alik notodon patis valik fäta ün paset e fütür onik).

No demölo spelis e yutopis, vöds kleilikün, kels föro pepenons dö pük, ba binons uts hiela Chesterton: „Men sevon, das lanäl ninädon difülis bluvüköl, nenumovikum ä nennemikum, ka köls fota fluküpik; too kredon, das difüls at sa balams e loveikams oksik kanons pamalön kuratiko me sit vilädik binü grun e leyäl. Kredon, das se nined kösömika leböbana kulivik süikons jenöfiko tons, kels sinifons klänis valik mema e dolis valik desira.” („G. F. Watts’, pad: 88, 1904). ■

JIPUL LABÜ SKINIBEPÄNOT.

Fa ‚Frank Roger‘, ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps‘.

Äkobojobok ta jipul, ven ägekömob de prifet. Of ägleipof bradi obik. „Dalob-li säkön bosu ole?, äsagof. Ästutodakipof[†] migaspitini[†] oka, äsä binon-la savarif[†]. Ma spikam nekleilik e loged ofa äjinos, das no äbinos drinod balid ofik.

„Lesi!” ägeob spelölo, das no öditretülükof-la[†] obi ud oki.

„Sagolös!, kisi logol is”, äsagof. Äleatof obi liviki, ed ädribof bosu slivi oka, sodas äkanob logön löpabradi[†] e joti ofa. Ästeifülöb ad lelogön topedi at, ab äbinos lafadagik, e jipul töbo äkanof dakipön leigaveti su lögs vakulik oka.

„Liedo logäd no gudon”, äsagob, ed ävilob mogolön, ab ägleipof dönu bradi obik.

„Stebolös”, äsagof, „logolös gudikumo nog balna!”

Ägüflekof oki ed älöpükof bradi, sodas äkanob logön oni nilao[†], pö kelos äspilof mödoti gretik drineda oka. „O!” äsagob, „nu logob osi. Binos skinibepänot. Flor. Rosad.”

„Rosad-li?” ävokof, äsva atos iplueton spetis vemikün ofa. „Fümol-li?”

„Lesi! Kikodo säkol-li osi?”

Ätovof väri lü lips; älogof, das tio ävagon, ed älvölogof obi despäriko. Tio öbonedob drinedi nog bali pro of, atos ye no äzesüdon, bi älvölogotof bötdäni len ‚bar‘, hikel sunädo äfölo flagi. Ünü sekuns älipof migaspitini balidfovik.

„Fümol-li, das no elogol kati?” äsäkof me lofodanotod päridik[†].

„Nö!” äsagob. „Äbinos rosad, no kat. Kikodo-li?”

„U lad-li klilaredik sa nem: ‚Andy‘ diso?”

Änoob kapo. „Mu fümo äbinos rosad.”

„Drak smalik ba-li?” Nu älogodof, äsä dub ledredäl.

„No elogob seimosi dinas et”, äsagob spelölo, das no plu ötupofös obi. Ab ägleipof dönu bradi obik, älipof migaspitini oka, büä äprimof ad spilön oni dönu.

„Vödemi-li? Vödis-li tel?”

„Rosadi”, ädönub. „Elogob kleiliko oni. Benö! if zuikos no binon ...”

„Dälolös obi ad plänön osi”, äsagof, ed ägleipof fimikumo bradi obik. Äklülös, das ömutob lilön jü fin vali, keli ävilof sagön.

„Ivipob skinibepänoti, klu ägolob lü skinibepänöp, ab no äkanob lonön sludi.

Primo ävipob ladi sa nem hiflena obik diso. If ye seimüpo ölvövom obi, ölaboböv su brad föro nemi, keli no plu ödigidoböv.” Äsiob kapo. „Bo äbinos el ‚Andy‘ ut, keli emäniotol. Löliko klülös.”

Vöds püka diletik ela John Wilkins no binons sümbols vilädik dölik; tonat alik, kel fomon onis, labon sinifi, äsä uts saludabuka pro kabaalans. Hiel Mauthner küpetom, das cils kanonsöv dalärnön püki at nes sevön, das binon mekavik; poso, in jul, ötüvonsöv, das binon kot valemik ä sikloped klänik.

Pesuemölo metod ela Wilkins, zesüdos ad vestigön säkädi, keli no mögos (u fikulos) ad stöpädön: völad taiba foldegnumatik, kel binon stab püka. Lelogobsös kladi jölid: ut stonas. El Wilkins dilädöm onis ad: komunik (filidaston, gronaston, sletot); tämik (maboin, lektoin, korial), jerabik (pärlat, poaloin), dulogamovik (maetüt, safiroin), e nesoulovik (stonakolat, kret e larsenin). Tio so bluvüköl äs jölid, binon klad zülid. At dasevädükon obes, das metals kanons binön nelölöfiks (el ‚cinnabar‘ [hidrarginasulfid], hidrargin), mekaviks (bronsöt, stanin), defälots (räpät, ruil) e natiks (gold, kuprin). Jön pepladon ini klad degmälid: binon fit lifomotamik, lunädik. Telplänovs, nezesüds e döfs ats mebons utis, kelis givüloom hiel Franz Kuhn siklopede Tsyinänik semik, tiädü: „Divöp sülik dasevas benodik“. In pads fagoseatik ona pepenos, das nims padilädons ad: (a) lü lampör dutöls; (ä) pebainöls; (b) teamiks; (c) sugasvinüls; (d) särens, (e) konädiks; (f) dogs gliböl; (g) in klad at peninädöls; (h) ut, kels bitons äs lienetik; (i)no numoviks; (j) me pensit feinikün binü jamodaher pepänöls; (k) retiks; (l) uts, kels ebo ebreikons vasodi; (m) uts, kels fagao sümons ad musaks.

I stitod bibliografik di ‚Brussel‘ plägon kaoti: Edilädön levali ad klads 1000, de kels nüm: 262 malon papali; nüm: 282 < glügi katulik di ‚Roma‘; nüm: 263 < deli Söla, nüm: 268 < julis sudelik; nüm: 298 < mormoni; nüm: 294 < braimi, budi, syintoiti e taoteti. No refudon dadilädamis nehomogenik, samo nüm: 279: „Kruäl kol nims. Jel nimas. Telkomip ed oksasen bai leced südava. Lesinods e defs difik. Tugs e patöfs difik.“

Emäniotob vilädotis ela Wilkins, utis siklopedana Tsyinänik nesevädik (u paokrifika) ed utis stitoda bibliografik di ‚Brussel‘. Notos, das no dabinon kladem levala, kel no binon vilädik ä niludöfik. Kod go balugon: No sevobs, din kisik binon leval. „Vol“, penom hiel David Hume, „binon ba skät primik goda cilöfik seimik, kel äklemon oni, ijemölo demü dadun defik ona; binon vobod goda bapik, keli kofons gods löpik; binon lumekot brulik goda ciletik, sädünöl, ya deadika.“ (*Dialogues Concerning Natural Religion* [telspikots tefü rel natöfik], kapit: 5, 1779). Daloy sagön nog plu: Daloy niludön, das no dabinon leval ma siäm nogana balöl, keli vöd at labon. If dabinon, zesüdosöv ad vätälön desini onik, ad setuvön vödis, miedetis, tümologis, leigasinfis se vödabuk klänik Goda.

Nemög ad tuvedön skemati Godik levala no kanon ye neletön obis, das steifobs ad disinön skematis menik, do sevobs, das binons büfiks. Pük diletik ela John Wilkins no binon pülikün skematas at. Bids e sots, me kels binädön, binons taöfiks ä nofümiks; käfed, das tonats vödä malons kladis e dilädis onas binon nendoto spiritik. Vöd: salm < plänon obes nosi, el ‚zana‘: tradutod tefik < fümeton (pro utan, kel binon lesevädik tefü klads foldeg sa bids e sots otas), das vöd at malon fiti tegülik, kel lifon in flumeds e labon miti redöfik.

John Wilkins,
1614 - 1672.

E demü kis mutof-li setevön pö stom so reinöfik? Pos atos lesagoy, das voms no labofs-la desiri vemik ad flabs valik et. No ämemosevof obi, i nog ob it desino ästeifülob ad vilupön obi mögiküno löliko, bi älenlabob mänedi vemo pineklinüköli, e zuo at baiädön ko maget ivönädiköl. Nu lenlaboy mänedis ko kolets lunik, ed ob älabob brefikis, efe bali sus votik; i klöf obik leno me stem pibevoöl. Jidogil ofik, no ikanölo nüdranön da yan selidöpa, äblibof su süt. Sevob jidogili at. Panemof: ‚Medzhi‘. Igo dü minut bal no äblibob us, ven süpo älibob vögili löpöfik: ‚Glidö! o ‚Medzhi‘!‘ Bisarö! Kin sagon-li atosi? Äzilogedob ed äloegob golön dis jelöm vomis tel: balani bäldik, votani yunik. Ab ya ibeigolofs, e nilü ob dönu ätonos: ‚Sin edavedon pö ol, o ‚Medzhi‘!‘ Go diabö!, eküpop, das el Medzhi e dogil po voms golöl äbedasmeilons odi. ‚Ö!‘ sagob ninälo obe it, ‚bisar kion! ba brietob-li üfo? Ye atos jinon jenön nesuvo pö ob.‘ – ‚Nö! o ‚Fidel‘! negideto badiniludo‘, ob it äloegob sagön osi eli Medzhi, ‚äbinob, ‚av‘! ‚av‘! äbinob, ‚av‘! ‚av‘! ‚av‘²! vemo malädik“. Jidogil kiof! Koefobös, das vemo ästunikob, kodä ilielob spikön ofi me pük menik. Ye posä imeditob valikosi staböfiko, sunädo ästopedob ad stunön. Dido ya äjenons jenots sümik mödik da vol lölik. Sagoy, das in Linglän älopiosvimon su sürfat vata fit, kel äsagon vödis tel in pük so bisarik, das nolavans ya dü yels kil ästeifons ad fümükön oni, ab jünü äletuvons nosi. Äreidob in gasesd i dö kuns tel, jikels älükömofs lü selidöp, ed äbegofs okes pauni bal tieda. Ye – koefobös! – mödo vemikumo ästunikob, ven el Medzhi äsagof: ‚Äpenob ole, o ‚Fidel‘! bo hiel Polkan³ no äblinom penedi de ob“. No ogetobödlä mesedi! Dü lifüp lölik oba neföro älibob, das dog fägon-la ad penön. Te nouban fägon ad penön verätiko. Fe binos fümik, das anans tedana-büranas ed igo dutetanas bosilo penons semikna, ab penam onsik gretadilo binon döfik: ni liunüls, ni püns, ni stül dabinons.

Atos ästunükon obi. Koefobös! sis brefüp äprimob semikna ad lilön ed ad logön dinis ut, kelis nek nog föro älogon ed älilon. ‚Golobös!‘ äsagob ninälü ob it, ‚po jidogil at, ed ötüvülob, kif binof e dö kis tikof“. Ämaiflegülob reinajelömi obik ed äprimob ad golön pödü voms tel. Älovegolobs lü süt: Pisälik, äflekobobs obis lü süt: Sifanik, usao lü süt: Kapenik, fino lü pon di ‚Kokushkin‘, ed ästopobs fo dom gretik. ‚Sevob domi at‘, äsagob ninälü ob it. At binon dom ela Zverkov. O kum kion! Kiomödotasotiks mens lödons in on, samo jikvisinans kiomödik, Polänans⁴ kiomödik! e calasvists obik: bürans < dabinons so mödiks, äsä dogs seimöpo, ed äsva balan seadon su votikan. Id ob labob us flenädani bal, kelan bepläyom gudiko tubati. Voms älöpiogolofs lü tead lulid. ‚Gudö!‘ ätikob, ‚nu no ogolob usio, ab memidob pladi ad gebädön nüni at pö jenet pötöfik balid“.

Tobula d. 4^{id}.

Adelo binos vedel, sekü kelos äbinob lä cif obsik in vobacem omik. Desino äkömob gölikumo ed, posä iseidob obi, äfitipükob penis valik. Bo dilekan obsik binom man vemo sagatik. Vobacem lölik omik pebepladon ko ramars labü buks. Äreidob tiädis anikas, e buk alik flagon nolami, efe nolami so dibätiki, das atos binon sus suem svistefa obsik: u val pepenon in Fransänapük, ud in Deutänapük. E lülogoyös logodi omik: o! cädät kion nidon in logs! Nog neföro älielob sagön omi vödi nezesüdik. Ba te ven lügivoy dokümis, säkom semikna: ‚Lio binos-li in yad?‘

– „Binos luimöfik, o klatal!” Si! leno binom leigan obas! Binom man tatik. Ye küpob, das pato löfilom obi. If i dautil oma... Ag! kanay kion!... Saidö! saidö! seilö! – Äreidob eli „Bienil”⁵. Kiofopik pöp binon Fransänanef! Benö! kisi üfo vilons-li? Nämätü God! obo oflapoböv valanis onas me tuigülatufs! In penäd ot id äreidob bepenoti vemo plitiki baola, fa cödätal di ‚Kursk’ ipenöli. Cödätals di ‚Kursk’ penoms gudiko. Pos atos äküpälükob, das düpalaf bü bal ya itonon, ab obsikan⁶ no isekömom se slipacem okik. Ye zao tü düpalaf bü tel jenot ejenon, keli nek okanon-la bepenön kuratiko me pen. Yan ämaifikon, äbüocedob, das dilekan äpubom, ed älöpjojudedob se stul ko doküms; ab of äbinof, of it! O saludans valik! kio peklotof! älenlabof kloti so vietiki, äsä svanaplümemi, ö! kio plifädagiki! e kio älogedof! äsä sol! nämätü God! äsä sol! Äbiegof ed äspikof: „El ‚papa’⁷ äkomom-li is?” Ag! ag! ag! o vög kion! äsvo jikanair! vö! jikanair! „O klatal!” primo ävilob spikön, „no büdolös ad cödetaideidön obi, ab if vilol-la cödetaideidön, tän ocödetaideidölös obi me namil generanik olik!” Ab, diabö! no äfägob ad koedön linegön obi ad sagön osi, e te äspikob: „Lenö! o cädälädül!” Brefüpo älogedof obi, buki, ed äleadof falön nudasärvätüli oka. Äjutedob muvifo, ädeslifädob su baged maleditabik, tio öleadob flapön nudi obik bludamio, ab äplöpob ad blebükön oki staniki, ed äramenob nudasärvätüli. O saludans! särvätül kion! binon mu slenik, batitik, e ma benosmel mabar, mabar voik! Äsvo kanoy-la smeilön generi it de särvätül at. Ädanisagof e so bosilo älusmilof, das lipils juegasvidik ofik töbo ämufons. Poso ämogolof. Dü düp nog äbleibob seadön, e süpo domahidünan äkömom ed äspikom: „Degololöd, o ‚Aksentij Ivanovich’! Iomio, bi söl ya edetävom de dom”. No plidob sogodi hidünanas, bi alan onas ai buikon ad seidön oki in föfacem, supladölo namis e lögis oka valaflanio, e töbo töbidon-la ad nutön pu balna me kap. Igo atos no saidon: seimna balan manas maleditilik at äfatüitom ad givön obe tabaki nes löädön de plad okik. Va sevol-li? o dünan fopik! das binob calan, binob lebenomotedik. Ob ye äsumob häti ed ito älenükob obe it mänedi, bi atans neföro lügivons-la oni, ed äsegolob. Lomo mödadilo äseatob su bed. Poso ädepenob setülis legudik:

Jidigikani obik dü düp no logölo,

Äcedob, das dü yel no ilogob;

Lifi obik ad hetön primölo,

„Kanob-li lifön?” äsagob.

Bo atos binon lautot fa el Pushkin. Soaro, vilupölo obi in mäned, ägolob lü nügolöp jiklatala ed ästebedob lunüpo, va ösegolof ad seidön oki ini bökavab, dat ükanoböv logön osi nog balna, ab nö! no äsegolof.

Fövot ofovon.

1. Sevabo: remädot.

2. Ma Rusänapük dogs vaulons-la me linteleks sököl: ‚av’! ‚gav’! ‚tjav’!

3. El Polkan binon in Rusän nem patedik pro hidog.

4. Ma pübots mödik mutoy-la reidön: eli „tevens” pla el „Polänans”.

5. Sevabo: „Bien nolüdik”: gased sevädik, ettimo in el Sankt-Peterburg päpübon. Äsevädön as periodapenäd tatik güädimik, kel id änotükon sagädis e nünis mödikis nekonfidovikis.

6. Is: cif obsik.

7. Sevabo Fransänapüko: fatül.

PÜK DILETIK HIELA JOHN WILKINS.

Fa ‚Jorge Luís Borges’, ini Volapük petradutöl fa läxkadäman: ‚Sérgio Meira’.

E konstatob, das dabükot degfolid ela ‚Encyclopaedia Britannica’ no ninädön yegedi dö hiel John Wilkins. Moukam at binon gidik, if memobs püli yegeda at — kedets teldeg labü te pats lifibepenamik: el Wilkins pämotom ün 1614, el Wilkins ädeadom tü 1672, el Wilkins äbinom kapulan hiel ‚Karl Ludwig’: davälaplin Palzäna; el Wilkins päcälom as räktoran bala löpatidöpas di ‚Oxford’, el Wilkins äbinom sekretan balid soga regik di ‚London’, e r. —, binon ye döbik, if tikädobs levobi teorik ela Wilkins. Änitedälom dö küpäds ömsotik: godav, jüfav, musig, mek bienabäsetas dulogamovik, kul planeta nelogädik, mög täva lü mun, mög e prinsips volapüka. Tefü säkäds lätik at ädedietom buki: ‚*An Essay towards a Real Character and a Philosophical Language*’ [penot tefü penamamal veratik e pük filosofik], pads 600 fomäta folplifätik gretik, 1668. Bi no dabinons samäds buka at in bukemöp netik Largäntänik obsik; äkonsälidob — ad penön vödemi at — eli ‚*The Life and Times of John Wilkins*’ [lif e timäd hiel John Wilkins] (1910) fa hiel P. A. Wright Henderson; eli ‚*Wörterbuch der Philosophie*’ [vödabuk filosofa] (1924) fa hiel Fritz Mauthner; eli ‚*Delphos*’ (1935), fa jiel E. Sylvia Pankhurst ed eli ‚*Dangerous Thoughts*’ [tikods riskädik] (1939) fa hiel Lancelot Hogben.

Obs valik semikna ya äsufobs döbatis no sädrefidovikis ut, dü kels läd, medü linteleks e nentikav, lesiof, das vöd ‚*luna*’ plu (u läs) binon notodik, ka vöd ‚*moon*’. Plä küpet klülabik, das balsilab vöda: ‚*moon*’ binon ba pötikum pro mag yega go balugik, ka vöd telsilabik: ‚*luna*’, nos kanon pasagön in tef at; plödakipü koboyümavöds e vöds pedefomöl, püks valik vola (keninükamü i Volapük hiel Johann Martin Schleyer ed el Interlingua romatik hiel Peano) binons leigoso nenotodiks. No dabinon dabükot gramata kadäma regik Spanyänik nen tik dö „div panebönöl vödäs lekanik, läbik ä notodikas Spanyänapüka mu liegika”, ab atos binon te pleidül no peblöfö. Büfiko, kadäm regik ot duinon aipos yels semik vödabuki, kel miedeton sinifi vödäs Spanyänapüka.

In pük valemik, keli edatikom el Wilkins zao ün zänod tumyela 17^{id}, vöd alik plänon oki it. Hiel Descartes, in pened dätü novul ela 1629, ya iküpetom, das medü numamasit degnumatik kanobs lärnön ünü del bal numami mödotas valik jü nenfin e ad penön onis in pük nulik, kel binon ut numatas; id imobom jafi püka naalogik valemik, kel önoganükon ed öninädön tikodis menik valik. El John Wilkins, ünü yel: 1664, äsludom ad dadunön desinodi at.

Ädilädöm levali ad klads ü bids foldeg, dadilädoviks ad „difs”, kels it padadilädöns ad „sots”. Äkodidom bide valik balsilabi binü tonats tel; dife valik, konsonati bal; sote valik, vokati bal. Samo: el *de* sinifon lömini; el *deb*, balid löminas: fil; el *deba*, diled lömina: fil: flam. In pük sümik hiel Letellier (1850), el *a* sinifon nimi; el *ab*, sügafi; el *abo*, mitifidafi; el *aboj*, famüli: *Felidae*; el *aboje*, kati; el *abi*, planifidafi; el abiv, famüli: *Equidae*, e r. In ut hiel Bonifacio Sotos Ochando (1845), el *imaba* sinifon bumoti; el *imaca*, seraili; el *imafe*, malädanöpi; el *imari*, domi; el *imaru* farmi; el *imedo*, stafädi; el *imede*, kölümi; el *imego*, gluni; el *imela*, nufi; el *imogo*, fenäti. (Debob lisedi lätik at buke tö ‚Buenos Aires’ ün 1886 pedabüköle, tiädü ‚*Curso de Lengua universal*’ [tidodem püka valemik] fa dokan: ‚Pedro Mata’).

II:16:2019

VITIDASID.

Ini Volapük petradutöl fa ‚Zhang Yutong‘. Dö atos sagom:

„O flens! enu elilob pöpalidi Rusänik: „Lid Grusiyänik (ü: Vitidasid)“. Oni plidob so vemo, das esludob ad tradutön vödemi onik ini Volapük. Poedot at labon binodi ela ‚ABAB‘. Liedo no suemob Rusänapüki saidiko gudiko, klu tradutod obik elicinon jenöfo de tradutods Linglänapükik e Deutänapükiks“.

A grape seed I will bury in the warm soil,

Dibiko in tail vamik osepülob vitidasidi.

And will kiss a vine, and pluck a ripe bunch.

Ed okidob tuigi, ed oplökob bälemi madik.

And will gather my friends, attune my heart to love,

Ed ovokob flenis obik; omaifükob pro ols ladi.

Otherwise, why do I live on this unchanging earth?

Voto, kikodo lödob-li su tal laidüpic somik?

Gather on, my guests, to my feast,

Kobikolsös! o lotedans obik! pö zäl oba!

Tell me straight to my face who am I known to be among you.

Sagolsös, kim verato binob in logs olsik!

King of Heaven will send me forgiveness for my sins,

Sinodis obik opardom obe reg süla.

Otherwise, why do I live on this unchanging earth?

Voto, kikodo lödob-li su tal laidüpic somik?

In her dark-red my Dali* will be singing for me,

In dofared ofik jiel ‚Dali‘* okanitof pro ob.

In my black-and-white I will bow my head before her,

In blägeviet obik obiegob lü kap ofik.

And I will listen, captivated, and will die of love and sorrow,

E petirädölo olilob, e sekü löf e lied odeadob.

Otherwise, why do I live on this eternal earth?

Voto, kikodo lödob-li su tal laidüpic somik?

And when the sunset will swirl, drifting about the corners,

E ven sol omodonikon virölo, flitölo disi horit,

Let the visions float by me time and again:

sveamonsös ai dönu bei ob visions jenöfik:

Blue buffalo, and white eagle, and golden trout,

blövabobub, e vietakvil, e goldakölatrüit!

Otherwise, why do I live on this unchanging earth?

Voto, kikodo lödob-li su tal laidüpic somik?

* Jiel ‚Dali‘: In miteod grusiyik binof jigod yaga ä jalan natädanimas.

YELOD TELDEGZÜLID NÜM: 2 2019 FEBUL PADS: 9 jü 16.

Glidis valanes,

Su pad lätik gaseda at kanols reidön vödemi lida Grusiyänik, kel ninädon nemi ‚Dali‘. Pö belatribüt elanas di ‚Svaneti‘, yag äbinon dun saludik, ed älestimons jigodi yaga nemü ‚Dali‘. Dö ons kanoy reidön nitedikosi pö <https://en.wikipedia.org/wiki/Svaneti>.

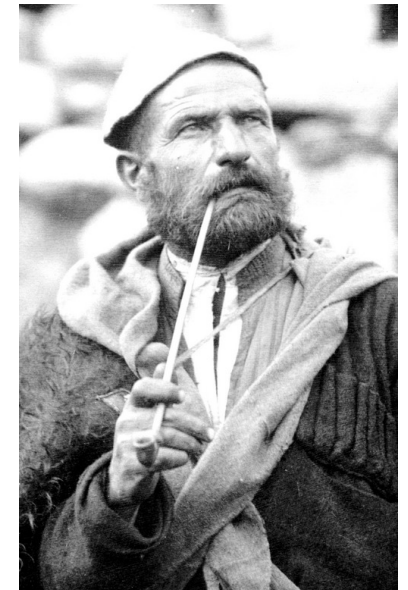
Semikna bisarikos jenon: Yagan lelöfädikom nesavoviko dö jigod yaga: ‚Dali‘. Eperom tikäli nätik dub ledesir lü of. Ziglibom enatädikölo in fots ad kolkömön jiledesiräbi. Tāno atos dido jenon, e läb kion! jigod letof omi ad koitön ko ok. Ab lonülof stipi bal: Go föro mutom stönön vomis deadöfik. No kanom taetön desiri, e baicedom tefü stip at.

Ye ai nog yagan sekidom de voläd, e no fägom ad fölon dulöfiko lepromi saludik oka. Seimna viodom stipi. Trät sekon, ed ekö!, vindit sökon. Tevom ini fot ad kolkömön jilelöfäbi. Nilü blegod vega loegom yebidön klifakapari vietik: nim pelevälöl ji-yagagoda. Len siem gufura, klifakapar jonon natäli veratik oka. Binos jiel Dali, kel süpo nepubof. Yagan, äso dub leklär pedreföl, jutom äl of — e deisturom ini gufur.

Poedot at su pad lätik ye no tefon jenoti löpo pemäniotöli. Lestimobsös jigodis, ab no bejäfobsös me ofs tu vemo. Lienetan in fövot „delabuka“ no äföлом konsäli at.

Juitolsös reidi vödemas in gased at!

Hermann Philipps

Elan di ‚Svaneti‘.

DELABUK LIENETANA (2).

Fa el Nikolaj Gogol'.

Petradutöl se Rusänapük fa el Daniil Morozov: vicifal.

Novula d. 6^{id}.

Sekionacif evutükom obi. Ven äkömob ini diläd, äkoedom kömön lä ok obi ed äprimom ad spikön lü ob so:

„Benö! plänolöd, begö! kisi dunol-li?”

„Kis-li? Dunob nosi”, ägespikob.

„Ga meditolöd gudiko! fe ya labol lifayelis plu foldegis, kludo ya esötölöv dagetön sagati. Kisi ol magälol-li? Bo cedol-li, das no sevob ludunis valik olik? Ga sio pogolol dauti dilekana! Gudö! logedolöd oli it! te meditolöd kälöfiko: kim binol-li? ga no binol plu veütik ka ser. Fe igo no dalabol lubegafenigi bal. Pu lülogetolöd lü lok ad dalogön logodi olik! Kanol-la spelön nosi.”

Diabö! lindifos-la, das logod omik boso sümon ad pötekaflad, zuo labom su kap heratufili fomü töp petördöli, zuo lüodükom kapi okik löpio, zuo nugvetom oni me rosät seimik. Too cedom, das te om dalom-la dunön vali. Suemob, suemob, sekü kelos skanom kol ob. Glötom, bi ba eküpom malotis benomeuga obe pagevölis. Spukobös sui om! Äsya veütos-la, das binom kurakonsälal. Si! ekoedom lagön pö ok jänili goldik len glock, bonedom butis a ruabs kiltum. Diab ogleiponös omi! Üfo dutob-li lü sogät donik seimik, lü skrädans, u lü cils donafiziras? Binob nouban. Benö! id ob okanob papromuvön ad dinit löpik. Labob te lifayelis foldegtel, sevabo bäldoti ut, pö kel fefo dunod tatik te primon. Stebedolöd! o flenädan! obo obinob konulan, u ba — if God uvilon osi — igo calan seimik löpikum. Obo id odagetob benorepüti igo gudikumi ka uti olik. Sekü kelos epladol-li oli sui tikädöp, das nek plä ol it binon-la cädan? Givoyös obe trelülaguni di ‚Rutsch’¹, ma vogäd nulädik pemeköli, e flabülobös särvigi obik me särvigakravat ot, äsä lenlabol, tän leno oleigol-la lä ob. Mistad balik edavedon pö ob: no binob benolabik.

Novula d. 8^{id}.

Äbinob in teatöp. Äplösenoy fredadramati dö hiel Filatka: fopan Rusänik. Vemo äsmilob. Nog lopül seimik päplösenon ko poedotils drolik ta gitädals, pato ta cämaregistar bal, e val so boldiko pilauton, das ästunob, vio sänsurans iletons osi, id änunoy kleiliko dö tedans, das cütoms-la pöpi, e das sonils omas jovoms-la e steifoms-la ad dagetön noubi. Dö calonunodans id ätonon strof drolik, sevabo das löfons ad blamön vali, e das lautan begon-la lüdalilaneffe ad jelön oni. Nu lautans prodons dramatis vemo klaunöfikis. Löfob ad visitön teatöpi. Üf kopek opubonöv in pok obik, nos oneletonöv obi ad golön usio. Ye so nemiks svins somik dabinons bevü calasvists obsik: fümädiko leno ogolom-la luman et lü teatöp; te üfo glato ogivoyöv ome bilieti. Jiplösenan bal äkanitof legudiko. Atos äkoedon memön obi jietani... Ag! o kanay!... Saidö! saidö!... seilö!

Nu is binof, äs raänid len finot fada, lagölo len bal jainas bigik. E gö! Bal, tel!... bal, tel!... so äsä eloegof dunön osi fa fatül oka, el ‚Marie Jeanne’ tirof misuro. Bal, tel!... bal tel!... Jain mufon usio ed isio, tränölo jipulili detio e nedetio, ab klok no mufon.

„No vilon-li tonön?” el ‚Marie Jeanne’ tikof. „Gö! o klok gudik! binolös löfik, e vokolös yufi! Binos pro els ‚Larroque’ badik, sevob osi, ab zesüdos ga, das toenobs kloki. Gö! o klok! tonolös sunädo! vilob osi, ed, ed ob binob tümagalan adelo!”

E tirof so nämiko e so gudiko, das fino klok gretik mufon, klöbül bronsötik vetik primon ad pendülön e sejedon voki oka zifaneffe slipöl.

Balidnaedo el ‚Marie Jeanne’ no dremof pö ton ditretakloka glumidik.

Ün timül pos atos rol pömömas e rönastepam lefilapoldanas tonons in süts ela ‚Saint-Geniès’.

Äbinos düp folid poszedela, ven el ‚Marie Jeanne’ ägalikof in bedil vamik oka, no memölo bosu utosa, kelos ijenon de timül, tü kel of vokädöl ini spikamahorn isenälof, das näms ofa äläsikons, ed ifalof sui glun, nen sevälöf.

Nö! no ämemof, das fatül latikumo mö düpafoldil bal gekömöl ituvom ofi nesevälöfik su plated, ed ipolof ofi sunädo ini bed ofa, ai sagölo lü of vödis zadik... I no älabof niludi anik dö visit läda: „Larroque’, ni dö spikot ofik piropöl dub vokäds fäkik:

„Si! o tümagalan! nen jipül pöfik at dalabot valik obas ifelefilonöv; danädü of pömöms ekömons pötatimo... I flanü sö: ‚Larroque’ sagob ole, o tümagalan! das säkäd dö frans teltum no plu dabinon; sekü yufot, keli jismalan at eduinof obes, kal pekiton.”

Ven älelilof atosi valik, jipulil velyelik at äseivof leigüpo e läbi bliga pifölöl, e fredi svidik, das ebinof frutik pro utans, kelis älöfof. Ab mesedi gudikün ägetof sunädo tü timül, kü fatül logöl, das imaifükof logis oka, äbiegädom love of sagölo:

„O dautil löfik brafik oba! danö!” ■

DÖ KVAGAM E VAUL.

Noe mens abi nims jafädons tonis siämik. Pö mens nemobs onis: pük, pö nims spikobs dö brum, bruv, hag, kagam, krav, kvagam, leyäl, luy, mäy, mäyül, miovam, noidül, ror, snätör, tyilp, vaul, yäl e ret. Semikna i mens fägons ad jafädön tonis (ü pükis) nimik at, as sam ven sagoy, das ek „snätöron” u das cils smalik yälons.

In Volapük tuvoy nimatons, kelas stamäds binons linteleks, as sams: kag! miov! kvag! Subsats tefik padefomons me poyümot: -am, as sams: kagam, miovam, kvagam. Ön jenets votik mutobs niludön, das linteleks tefik padefomons me poyümot: -ö! As sam: Dog äleadon lilön oki: „Vaulö!”

Ön jenets valik ye kanoy fomön värbis tefik balugiko me poyümot: -ön.

II:14:2019

Äbinos düp telid göda. El ‚Marie Jeanne‘ äsagof ninälo: „Bi el ‚Jacques‘ binom malädik, e fatül esegolom, ob binob tümagalana.“

Täno äläädof se bedil plitiko vamik oka, ed ägolof senidölo lü nufafenät. Val binon blägik. Logoy nosi. El ‚Marie Jeanne‘ röbof logis oka. Len sil stels nidons; in zif fenäts anik nog pelitükons, e fovo... kis lunid et, in fag, in fel, binon-li? Pün litik, kel gretikumon, dranölo ini neit blägik... In cemil luvokäd tonon:

„O ‚Jacques‘! lefilö!“

Ab el ‚Jacques‘, peglepädöl fa fif, lilom nosi.

Täno el ‚Marie Jeanne‘ klotof oki spido. Utos, kelos muton padunön, vö! atos binon vemo balugik: bi el ‚Jacques‘ binom malädik, e fatül esegolom, zesüdos, das el ‚Marie Jeanne‘ toenof kloki e vokädof ini spikamahorn.

Posä eklotof oki, filidof lantäri, täno, spelölo, das ba epölof-la, golof dönu lü nufafenät. Nu binos löliko fümik, binos vo lefil in dom soalik, len veg lü ‚Saint-Jean‘.

Ab sekü kod kinik el ‚Marie Jeanne‘ üfo bladokvänof-li lantäri? Ekö! deflekofof logis oka de fenät, e primof dönu ad sälenükön jukis oka.

Atos stunükon-li oli? Ol ba no sevol, dom kinik ut binon, kel lefilon. Ab el ‚Marie Jeanne‘ vo ememosevof oni, e sevofof, das binon farm ela ‚Larroque‘: mens badik, kels eblinädons fatüle badikosi so mödiki.

„Benö! lefilonsöd, badans et, mens et nen ladälöf!“ el ‚Marie Jeanne‘ ätikof. „Nö!... no ons,... ab dom onsik e val, keli dalabons,... pläämü kuns e jevods, kels no eblinädons badikosi...“

E ga, sagoyöv, das jipulil zogof-la. Logof lü nufafenät, täno lü bed gretik fatüla, täno lü lantär, kel nog smokon; täno, vifiko, filidof oni dönu, ed, igo nes lenükön dönu jukis oka, maifükof yani cemila. El ‚Marie Jeanne‘: dauf tümagalana, of i lilof ninälo vögi, kel äsagon tümagalanes de tims vönädik:

Züamo galedolsöd mönis!

„Galedolsöd! Noe palis olsik e flenis olsik, abi zifi, e züamöpi onik, kels pelükonfidons oles!“

Ekö! atos binon utos, kelosi konsien ofik lüvokädon daute tümagalana, ed at vokädon so vemöfiko, das el ‚Marie Jeanne‘ no künof ad gebön timi ad lenükön dönu jukis oka.

Yan emaifikon knirölo, e cil geton stediko ini logod oka flumi luta gladakoldik. Lindifos, golof föfio. Is tridem dabinon: sagoyöv hogi blägik gretik, nen stabül... Glok gretik, len flan votik möna, dunon tikiti oka, e lad ela ‚Marie Jeanne‘ gespikon: tiktö! tiktö!... No dredof, ye, of golof ai föfio. Su mön, jads gretik mufons mo e ge, vedons gretikums, vedons smalikums, golons föfio, golons pödio,... Finö! is cem klokas binon! El ‚Marie Jeanne‘ ninikof ini on su tipots futas oka, taetölo natemami, dredölo, sagoyöv, das mosts bronsötik valik at ogalikonsöv e valiks oprimonsöv leigüpiko ad kanitön kanitis gretik okas.

II:11:2019

Novula d. 9^{id}

Tü düp jölid ädegolob lü diläd. Cif sekiona so äbitom simulölo, äsva no äküpom-la kömi oba. Obo id äbitob ön mod sümik, äsva nos ijenon vü obs. Dönuamo äxamob ed äleigodob dokümis. Ämogolob tü düp: fol. Äbeigolob lödi dilekana, ab nek äjonon oki. Pos fided mödadilo äseatob su bed.

Novula d. 11^{id}

Adelo äseadob in vobacem dilekana obsik, ätipükob pro om penis teldegkil, e pro ji-... ag! ag!... pro dauf: jiklatala < penis fol. Vemo löfom, ven pens mödikum binons su tab. Ekö! vo binom tikodafulik! Suviküno seilom, e ninälo — niludob — betikom vali. Vilob seivön utosi, dö kelos tikom mödiküno, kis padesinodon ninälü tikäl at. Vilob küpedön de fagot nilikum lifi cädanas at, plütotis valik at e dinis kurik, vio bitons, kisi dunons in sogäl obsik. Ebo valikosi at vemiküno vilob seivön. Anna ädesinob ad primön spikoti ko hiklatal, ab — go diabö! — ön mod nonik lineg lönik älobedon obi: te plöpoy ad sagön, va binos koldik u vamik in yad, e leno fägoy ad pronön bosu votik. Vilob nülogön ini sogacem, lü top kelik yani emaifiköl te logoy semikna, e pos sogacem ini cem fovik nog bal. Ag! kioliegik dekam us binon! Kions loks e bösinacans! Vilob nülogön usio, lü dil et doma, kö dauf: jiklatala < lödof, lü top ebo et vemiküno vilob logön. Vomacem nitedon obi, vio us papladons fladüls, glätots valiks ats, flors soik, das igo dredoy ad natemön lü ons, vio us seaton klotem ofik pepemüköl, kel sümön ad lut vemikumo, ka ad klotem voik. Vilob nülogön ini slipacem... us — niludob — ga binos milagik, us — niludob — ga binos parad somik, das leigikos igo no dabinon-la in sül. Lülogobös bamili ut, sui kel pladof lögili oka, löädölo se bed, vio stog so vietik äsä nif palenükön sui lögil at... ag! ag! ag! saidö! saidö!... seilö!

Ye adelo edagetob tiketi, äsva lit seimik eklilükon-la vali, sevabo: ememob spikoti et dogilas tel, keli ililob su lesüt di ‚Neva‘. „Gudö!“ ätikob ninälü ob it, „onu oseivob vali.“ Omotob daufetön spodotis ut, kelis äsedons ode dogils bapöfik at. Ba bos oklülükon se peneds et. Koefobös! igo ya seimna älävokob lä ob balna jieli Medzhi ed äspikob: „Lilölöd! o ‚Medzhi‘! ekö! nu binobs telo, zuo okanoböv färmükön yani, if uvilol osi, dat nek ologon obis. Konolöd obe valikosi, kelosi sevol dö jidalaban olük, sevabo: kif e lio binof-li? Oyulob ole nämätü God, das osevädukob neke atos.“ Ab jidogil käfik älenpedof göbi oka, äsmalükof oki lafo medü blotükam, e seilo ämogolof da yan, äsva älilof-la nosi. Sis lunüp äniludob, das dog binon mödo visedikum ka men; igo äsüadob, das fägön ad spikön, ab labon todi seimik. Binon bolitan süperik, küpon vali, stepis valik mena. Vö! to nelets alseimik odelo ga ogolob lü dom ela Zverkov, odasäkob jieli Fidel', e — if atos oplöpon — odefitob penedis valik, kelis jiel Medzhi epenof ofe.

Novula d. 12^{id}

Tü düp telid poszedela äsegolob ad tuvön fümü jieli Fidel' ä dasäkön ofi. No löfilob ad sufälön brasidasemeli, kel sejuton se lucaniselidöps valik süta: Sifanik; zuo mismel so hölöfik sekömon disäu yan doma alik, das ävifagolob mögiküno vifiko, ifäkipölo nudi oba. Febodans bapälük i koedons sekömön suti ä smoki se

voböps oksik ön mödot so vemik, das men cädik leno kanon spatön is. Posä irrivob teadi mälid ed itoenob yanakloküli, äsegolof luvomil, kel no älogotof vemo nejöniko ed älabof feelidis smalik. Ämemosevob ofi. Äbinof jiutan, kel ikegolof ko jibäldanil. Boso äredikof, e sunädo äsuemob: „Ol, o digikan! vilol dagetön higami.”

„Kisi vilol-li?” äspikof.

„Zesüdos pö ob ad spikön ko dogil olik.”

Luvomil äbinof stupik! sunädo iseivob, das äbinof stupik! Ün tim ot jidogil äläurönof vaulölo. Ävilob gleipön ofi, ab of — jibadikan kiof! — tio ägleipof nudi obik me tuts oka. Ye äkübob pö gul bäseti ofik. Ha! Neodob ebo ati! Änilikob lü on, äpemükob stoli in bok boadik ed ad koten vemik oba äsetirob tufi smalik papürabledilas. Posä jidogil gagik ilogof atosi, primo äbeitof obi len surad, e posä idatuvülof, das iramenob dokümis, äprimof ad luhagön ä flätülön, ab äspikob: „Nö! o digikan! adyö!” ed ämorönob. Niludob, das luvomil äpölacedof-la obi lienetani, bi vemo ädredikof. Ikömölo lomio, ävilob nenzogo primön vobodi e leodükön penedis at, bi logamafäg obik boso badikon pö kandels. Ye el Mavra äreafof ad tiket ad klinükön ko vat gluni. Luvoms fopik Suomiyänik at ai vedofs nepötatimo klinöfiäliks. Kludo ämogolön ad spatön ä betikön jenoti brefobüik. Onu fino oseivob dunis valik, tikis, motivis valasotik at, e fino odadranob jü dasev vala. Peneds at odasevädükons vali pro ob. Dogs binons pöp visedik, sevons tefis dipik valik, e sekü kod at bo val obinon us: bepenot e dunots valik söla et. Us bos obinon i tefü jiutan, kel... saidö! seilö!... Tüi soar äkömob lomio. Gretadilo äseatob su bed.

Novula d. 13^{id}.

Benö! dalogobös! pened binon saido kleilik. Ye penät labon patöfis seimik dogik. Reidobös!

O „Fidel” löfik! jünu no kanob kösömükön obi tefü nem lukomunik ola. Kikodo no äfägoy-li ad gevön ole nemi gudikum? Els Fidel’, Rosa... kio lukomunik binon stül somikas! Ye no plu bejäfobös säkädi at! Vemo fredob, das esludobs ad spodön ko od.

Pened peponon vemo verätiko. Malülam, ed igo tonat: ‚jat’² pö jenets valik binons in plad lönedik okik. Vö! so igo sekionacif obsik töbo kanom-la penön, do lesagom, das seimöpo elärnom-la pö niver. Reidobös fovo!

Fövot ofovon.

1. El Johann Konrad Rutsch (pemetöl ün yel: 1793 in el Dühren) äbinom skrädan famik, kelan bevü zifs votik ävobom in el Sankt-Peterburg Rusänik ed igo äjäfidom as kurablünan pro lampör Rusäna. Ün yel: 1838 < älüvom Rusäni, ab äposblibükom us skrädöpi oka, keli äguvons röletans omik. Rusänapüko famülanem et pävotükon ad ‚Ruch’ (‚Руч’), ed el Gogol’ ägebom ladyeki: ‚ruch-evskij’ (sevabo: ‚руч-евский’).
2. El ‚jat’ (sümbol: ‚ĵ’) binon bal tonatas tefü Rusänapük ün yel: 1918 pefinidölas. Ya sis tumyel pu degjölid tonat Rusänik at ämalon toni patik nonik, ed äbaiädon ko tonat: ‚e’ in Rusänapük (i ko el ‚i’ in Lukrayänapük). Kludo dü tumyels anik el ‚jat’ pägebon ma vönaoloveikod, julans Rusänik ämutons lärnön lisedi stamädas labü tonat at, ed igo daülans fasiliko äcänidons tonatis tel: ‚e’ (i seimikna: ‚jo’), ‚jat’.

DAUT TÛMAGALANA.

Fa ‚Thérèse Jeanroy’, petradutöl se Fransänapük fa ‚Dr. Arie de Jong’.

Cem vemo smalik, go in löpot glügatüma; ekö! at äbinon löd ela ‚Marie Jeanne’: daut tûmagalana ela ‚Saint-Geniès-sur-Gave’.

Ibä no kredoyös, das valöpo tûmagalans se tims vönädik enepuboms-la! Nog in zifs ze mödiks, in sömit klokatüma fovan utanas lödom, keles äsagoy:

Tümao selogolsöd!
Züamo galedolsöd
mönis!

ed if no plu zesüdos ad lükön nilikami stänas neflenik, ga no läs zesüdos ad galön dü neit e del, ed ad toenön ditretakloki e vokön yufi üfü lefil.

Benö! el ‚Marie Jeanne’, kel iperof yuniko moti oka, ed älifof soeliko ko fat e blod gretik labü lifayels degtel, älöfof tümi oka plu, kas kanoböv sagön osi ole: de plated logam ofa älüodikon ini süts zifa, kel ätopon, leigoäs pledadin legik, len fut glüga, e dü stoms lämpik äkanoy logön jü Spanyol; ün neit cil älielof de bed oka flapön düpis fa glok gretik; ün dels lefila ädremof, ven älifof mu nilü lils oka flapis odis vifiko sökölis kloka, keli fat ofik ätoenom; ab igo jeikotis at of no äviloföv cänon tä lif balfomik cilas ‚de don”.

Jü bäldot lifayelas vel el ‚Marie Jeanne’ älifof läbiko, äsä bödil in löpot kvärabima; ab tüi timül et kuds ätuvons spadüli jipulila ed äkömons ad visitön ofi.

Tûmagalan, kel ädebom, äsä jinos, moni no nemödik söle: ‚Larroque’ semik: farman se züamöp, no idagetom-li tiketi, diseinü reafön ini stad ad kanön pelön debi oka, ad plägön dü muls ömik cali smugana: cal riskädik ä – bos, kelos binon badikum – peproiböl? Atosi el ‚Marie Jeanne’ äsefov, nes isagoy ofe vödi bal dö atos, ed ädredälifikof vemo.

Tü del seimik, das blod gretik ofik: ‚Jacques’ äbinom in bed kodü fif, el ‚Marie Jeanne’ logöl, das fat ofa äblümükom oki ad bal lespatas neitik oka, änilikof lü om.

„O fatül!” äsagof flätiko, „blibolös lä obs!”

„Blibön-li lä ols? E kikodo-li üfo? o smalanil!”

„El ‚Jacques’ binom malädik, o fatül! ed, if lefil dabinon-la...”

Fatül ävedom netakedik.

„Binos veratik”, äsagom. „Üfü lefil, el ‚Jacques’ no kanom toenön ditretakloki. If no toenom oni, oküpoy nekomi oba, oseividoy, val potüvon,... E ga, ga... pö ob frans teltum nog defons, frans teltum, kels mutons papelön tü del balid yanula, ünü vigs tel,...”

„Gö!” äsagom fino, „zesüdos, das segolob, o smalanil! Ab no dredälilokölös! obinob is bü prim dela; binosöv jenöfo mifät, if lefil obinonöv ün neit ebo at!”

III:24:2019

POEDOT FA JIEL DALI CAAVA HIELE IOSIF BRODSKIJ PEDEDIETÖL.

Ini Volapük petradutöl fa vicifal: ‚Daniil Morozov‘.

,V gorode, usypannom mjortvymi list'jami, nashe strjaslos' grekhopaden'e; ty stal pokornee, chem vchera – iskal spasen'ja.

In zif, me bimableds deadik pibestüröl, sinikam obsik äjenon; ävedol mükikum, kas adelo: sav fa ol päσουν.

V gorode, usypannom mjortvymi list'jami, byl traur, i za syrymi stenami goroda plakali deti o neozhidannoj smerti ryzhego klouna.

In zif, me bimableds deadik pibestüröl, lügod äbinon, e plödü möns luimik zifa cils ädrenons demü süpik dead klaunana ruilaköläherik.

V gorode, usypannom mjortvymi list'jami, byl prazdnik: ya narjazhalas', gotovjas' k kreshhen'ju.

In zif, me bimableds deadik pibestüröl, zäl äbinon: ädekob obi, blümikölo ad bluned.

V gorode, usypannom mjortvymi list'jami, Boga otrinuv, ustalaja ot bestelesnosti, proiznoshu tvojo imja – Iosif.'

In zif, me bimableds deadik pibestüröl, edeimob Godi, eböladon obi nenkoapöf, nu pronob oliki nemi: ‚Iosif‘.

YELOD TELDEGZÜLID NÜM: 3 2019 MÄZUL PADS: 17 jü 24.

Glidis Volapükaflenes valöpo,

In gased mula pasetik poedot Grusiyänik äpubon, keli kadäman: ‚Zhang Yutong‘ itradutom. Primü dekul ela 2018 vicifal: ‚Daniil Morozov‘ ipenom sökölosi in Volapükagrup pö ‚Facebook‘:

„Tradutod at binon vemo kuratik! Tefü el ‚Dali‘ ereidob in bevüresodadiläd Rusänik, das noe binon-la nem jigoda, abi nem jipoedana Grusiyänik, jikeli el ‚Okudz hava‘* äsevom. Too mäniot planas, nimas, fitas e bödas jonülon, das luverati-küno lautan äkanitom dö jigod. Liedo plän verätik at no binon suvöfik pö bevüresodapads Rusänik ä Rusänapükiks. * ‚Bulat Okudz hava‘: kanitan e lidipoedan.

Nüns anik dö jiel ‚Dali Caava‘ (ü: ‚Dali Tsaava‘, ‚Дали Цаава‘) dabinons pö bevüresodadiläd Rusänik. Älödofof as niverajistudan in zif: ‚Leningrad‘ (nutimo: ‚Sankt-Peterburg‘); primo ästudof gasedimi u pükavi ä literatavi (nüns difik dabinons tefü atos), e poso ävedof jistudan stitoda literatavik (niver pro poedans e prosadans). Te balna u telna äkolkömofof ko el ‚Okudz hava‘, balidnaedo ün yel: 1967, kü älegivof ome konleti poedotas okik in grusiy. Sagoy, das nem ofik: ‚Dali‘ so äpliton kanitani ä poedani famik, das äsludom ad nüpladön oni ini vödem lida okik. Reto jiel ‚Dali Caava‘ äbinof jisevädan poedana famik votik Rusänik, sevabo ela ‚Iosif Brodskij‘ (kelan ädagetom premi di ‚Nobel‘). Älelöfof omi (nen gelelöf). Etan ededietom jiele ‚Dali Caava‘ poedoti bal (sevabo: ‚Nu, kak tebe v gruzinskikh palestínakh?‘ [‚Benö! lio lifol-li in lomänaziläks Grusiyänik?‘]). Posä ifinükof niverastudi, ägekömofof lü Grusiyän, kö ävobof as jítidan Rusänapüka ä literatava, älautof ed ätradutof poedotis. Edeadof in zif: ‚Tbilisi‘ ün yel: 2003. Id ätuvob nenrimapoedoti ofik hiele ‚Brodskij‘ pidedietöli.”

E primü febul ela 2019 vicifal äpenom:

„Idesinob ad tradutön poedoti fa ‚Dali Caava‘, jikel älesagof, das ebo ofi imäniotom-la el Okudz hava in vödem lida okik. Dido sümikos ämögon (samo kolköm hielä Okudz hava ko lädüül ön nem: ‚Dali‘ äkanon-la koedön süükön memoti dö jigod pö om, ed ämogos, das änüpladom nemi jigoda ini vödem lida okik ya pos atos), too cedob, das jiel Caava äbinof ön jenet at tuvemo pleidülik.”

Ekö! nu kanols reidön e juitön in Volapük poedoti fa jiel Dali Caava su pad lätik gaseda at.

Valikosi gudikün oles ed olsikanes vipom

Hermann Philipps

DELABUK LIENETANA (3).

Fa el Nikolaj Gogol'.

Petradutöl se Rusänapük fa el Daniil Morozov: vicifal.

[Fövot nüpenota tefü novul, 13, in delabuk lienetana.] — Reidobös fovo!

Jinos lü ob, das binos bal benas veütikiün in vol ad tökön ko votikan tikodis, fäkis e magädis.

Ö! tikamagot pedütülön de lautot seimik, se Deutänapük pitradutöl. No kanob memön tiädi.

Kanob lesagön atosi ma plak obik, do no äzirönob da vol fagikumo ka jü leyan doma obsik. Lif oba no paseton-li fulölo me juits? Jidalaban obik, keli el papa nemom eli Sophie¹, löfof obi lefäkäliko.

Ag! ag!... saidö! saidö! Seilö!

,Papa' i suvo löfülom obi. Drinob tiedi e kafü labü krem. Ag! o ,ma chère'! mutob nunön ole, das leno plidob bomis gretik petuetöl, kelis hiel Polkan obsik lufidom in kvisinöp. Te boms de jibem binons plitiks, i zuo pö jenet somik, das nog nek esugonöv löliko se ons pifi. Vemo gudios ad migön kobo sodis anik, ab bisü fabin elas kapersy² e härbata. Ye sevob nosi badikum ka kösömoti ad givön doges glöpilis binü bod perölölis. Seiman sölas len tab seadölas, kelan büo ekipom badädi valasotik in nams oka, primom ad knidön bodi me nams ot, lävokom oli e steigom glöpili sui tuts ola. Binosöv boso neplütik ad refudön, ekö! klu dinäd ad koedon fidön; ko neplid, ab fidön...

Reided somik binon-la pötöfik pro diab. O nesiäm kion! Äsva no edabinon-la yegäd gudikum, dö kel ekanoyöv penön. Ologobös utosi, kelos binon su pad votik! Ba bos födöfik odabinon us.

Go vilöfo blümob ad nunön ole dö jenots valik, kels ujenons lä obs. Ya ekonob ole bosi tefü söl cifik, keli el Sophie nemof eli papa. Atan binom man vemo bisarik.

Ö! ekö! finö! Si! esüadob: ons labons tikädöpi dipik tefü dins valik. Sevedikobös, kis tefon eli papa:

...man vemo bisarik. Gretadilo seilom. Spikom vemo nesuvo; too bü vig bal laidiko äspikom ko ok it: „Ogetob-li u no ogetob-li?” Suvo älösomom me nam bal papüradiledi, doatis votika vagika äfäiflegülom, e poso äspikom: „Ogetob-li u no ogetob-li?” Balna älüspikom id obi me säk: „Lio cedol-li? o ,Medzhi'! ogetob-li u no ogetob-li?” Vero nosi äkanob suemön, te äbesmeilob buti omik ed ämogolob. Poso, o ,ma chère'! latikumo mö vig bal, el papa äkömom ön fred gretik. Dü göd lölik söls labü galadaleigeds ävisitoms omi ed äbenovipoms demü bos. Len tab el papa äbinom so dalefredik, das büikumom neföro ilogob sümikosi, [äcogom me konotüls, e pos fided älöpiosomom obi leni särvig oka, ed äspikom: „Logedolöd! o ,Medzhi'! kis atos binon.” Äküpob tanodi seimik³. Äbesmeilob oni, ab äfägob ad senön smeli nonik. Fino neküpoviko üläkob, äbinos boso salöfik.]⁴

B

Luman et äsludom ad lüvön leigo pöbi, ed äkömobs leni yan kobo. Ädaseivob desini oma, klu äsegolob vifiko bü om. No ävilom sagön bosu, ab äropob omi.

Äsagob: „Leno kümolöd!”

Stuniko älogotom, äsva no ispetom taedi obik.

„No binob utos, kelosi cedol”, äspikülom. — „Ed ob no binob utos, kelosi spelol”, ägeob.

No nog äklemom. „Spelob, das no cedol ...”, äsagom, ab äropob omi: „Leno plu tikelöd dö atos!”

Täno ämogolob me steps fümik. Äbleibom stanön nenyufiko e kofudölo.

Bo äfikulos pro om ad sufälön perädi oma.

Äprimos ad reinön dönu, ye no ägolob lü pöb votik sunädo. Spat in rein ötakedükön obi pos skäns at. ■

Hiel Jan van Steenbergen esedom lü Volapükagrup pö ‚Facebook’ yegedis tel dö pük obsik in gasesds vönik zifa: ‚Leiden’ in Nedän, sevabo els ① ‚Leidsche Courant’, 1931, yulul, 20 e ② ‚Nieuwe Leidsche Courant’, 1947, febul, 21. In yegeds bofik nem revidana: ‚Arie de Jong’ pamänioton.

VOLAPUK.

De uitvinder 100 jaar geleden geboren.

Zaterdag was het 100 jaar geleden, dat pastoor Johann Martin Schleyer, de uitvinder van de wereldtaal „Volapük”, geboren werd. Deze katholieke priester, kenner van meer dan 80 talen, gaf in 1879 aan de wereld een kunsttaal, welke bewezen heeft practisch bruikbaar te zijn.

Volapük heeft in de jaren 1880—1900 een zeer grooten bloei gekend. In 1890 bestonden o.a. 283 volapük-clubs, 25 volapük-tijdschriften, meer dan 300 volapük-boeken, 1600 in volapük gediplomeerde personen. Door verschillende oorzaken werd de volapük-beweging gestuit. Zij is echter weder in een nieuw stadium gekomen. Het getal aanhangers van Volapük breidt zich uit. Voor enkele maanden is verschenen de zesde, door dr. A. de Jong opnieuw bewerkte uitgave van het groote Wörterbuch der Weltsprache „Volapük”, alsmede van denzelfden schrijver een Volapük-grammatica, waarin de nieuwste verbeteringen zijn aangebracht. Pastoor J. M. Schleyer stierf te Konstanz op 16 Augustus 1912. Prof. Albert Sleumer in Godesberg a/d Rijn is hem als leider opgevolgd.

Wist U

DAT wegens langdurige ziekte van den voorz. der Volapük-beweging, prof. dr Alb. Sleumer te Godesberg (Dld) diens bevoegdheden voor 1947 zijn overgedragen aan den Ned. pionier dr Arie de Jong te Voor-schoten.

VOLAPÜK.

Datuvan pämotom bü yels 100.

①

Äbinos tü zädel bü yels 100, das pädan: ‚Johann Martin Schleyer’: datuvan valemäpüka: „Volapük“ pämotom. Kultan katulik at: sevan pükas plu 80 < ägivom ün 1878 vole mekavapüki, kel äklülädon binön plago gebovik.

Gloratim Volapüka äbinon ün yels: 1880 jü 1900. Ün 1890 ädabinos bevü votiks samo: Volapükaklubs 283, Volapükagasesds 25, Volapükabuks plu 300, pösods 1600 tefü Volapük pediplomöls. Täno Volapükamuf pästopon dub kods difik. Nu ye dönu äreafon ini stad nulik. Num slopanas Volapüka gretikumon. Bü muls anik epubon dabükot mälid gretika ‚Wörterbuch der Weltsprache „Volapük”’ fa hiel ‚dr. A. de Jong’ nuliko pebeboöl. Leigo fa lautan ot Volapükagramat epubon, kel ninädon menodötis nulikün. Pädan: ‚J. M. Schleyer’ ädeadom tö ‚Konstanz’ tü 1912, gustul, 16. Hiel ‚prof. Albert Sleumer’ tö ‚Godesberg’ len ‚Rhein’ evedom fovan oma as cif.

② **Äsevol-li,**

DAS demü maläd laidulik cifa Volapükamufa: ‚prof. dr Alb. Sleumer’ tö ‚Godesberg’ (Deütän) gitäts e gitods otana bü 1947 pälovegivons pionire Nedänik: ‚dr Arie de Jong’ tö ‚Voorschoten.’ ■

Äküpédob ofi dü timil ed äsākob obi, pösod kisotik äbinof. Me vob kisotik so vemo äjäfob-li? Ma klotem e herod ofa äbinof pösod dakipiälük. Kin üfo ai nog älenlabon-li klotemi dofablövik somik? Ämebon obe bordajuli Linglänik. E hers ofik, pödio peköböl e pekobotanöl ad snob.... Äbinof tu vemo pated di ‚blue-stocking’ ma güt oba. Fūmo vom fefik, täläktik, luveratiko labü gredät kadämik. Ba gitavan-li? Si! bo äbinof-la lavogan.

Ba ävobof me cödäd pro bal dunetäbas oka, mögiko pro kriman düfälik Sot krimanas, kels labons moni saidik ad pelön lavoganes gudik ä jerikes. Snatiko, äbedotob siti lölik at. Atos no plu binon gid, vo-li? Akodos smeki biedik in mud oba, e nu ätikädob votiko vom i et.

Süpo älölogof de skrin ed äküpof obi. Dü pūlatimül logeds obsik ädrefons odi, ab sunädo ädeflekok logedi oka. Äsevofo-li, das iküpédob ofi, e das äminiludob, kin äbinof e kisi äbejäfob-li. Äskanof-li dö atos? Benö! so binosös. Ömutof sufälön osi. No ädesirob ad bejäfön gitädasäkädüs.

Älogob plödio ed äküpob, das rein piano äfibikon. Sosus üfinikon, öföbob spati.

Vom älöükof dönu kapi oka ed älogof koldälük ä ob, täno ye ageflekok küpäli oka ä vob okik.

B

Ituvob staudöpi stilik, kö ökanob bevobön padüli vigik oba, keli ömutob blünön redakane gaseda obsik mu latiküno ün asoar. Buükob ad penön in top notidik pla lomo. Ye no söton binön tufulik me mens, u lenoidik. Suvo in el ‚Bolero’ dinäds äpötöfons, e göliko ün del dido ästilos vemo us.

Ipenob dü tim anik, e tio iblümükob padüli oba, ven älabob senäli, das ek äküpédob obi. Älölogob ed äküpob mani visü ob seadöli, kel dido älülogetom obi. Man soelik, kel äslürfom kafi okik ed äküpédob nenjemiko obi.

Äsevob lumanis somik. Äbinom man boso voriko logotöl, bäldoti zänodik laböl, bo vemo soalik, kel äzigolom de pöb lü pöb ad tuvön vom i ed ädedietom oki magälodes valasotik. Ädeflekok logis oba, bi ilogob saidikosi. Äsevob löliko utosi, keli ätikom. Älecedom obi dini te geniki. Ädremälob pö tikod dö duns löliko neluveratiks, kels bo ätefons obi in magäl oma. No kanob sufidön lumanis somik.

Äsenob, das kom mana bäldik gagik at änosükon leküpäli oba. Dido ävilob finükön adelo padüli obik, klu ösötob tuvön topi votik ad penön oni.

Ägleipob vümanünömi obik ed älöädob ad lüvön staudöpi.

A

Rein äfinikon, klu äsludob ad fövon spati oba. Leigüpo vom et älüvom topi, ed äkömobs leni yan kobo. Plütölo äleadob bügolön ofi se pöb. Nog ävilob sagön bos i, ab äzogob. Älülogof ofi mu koldälük ed äsagof: „Leno künölöd!”

Bluviko ätikob: Kisi atos sinifon-li? Kisi cedof-li dö ob? Äspikülöb: „No binob utos, kelosi cedol.”

„Ed ob no binob utos, kelosi spelol”, ägeof.

„Spelob, das no cedol ...”, äsagob, ab äropof obi: „Leno plu tikolöd dö atos!”

Täno ämogolof. Äbleibob stanön kofudölo, bi no äkanob plänädön disputili at.

Äprimos ad reinön dönu, ye no ägegolob ini pöb. Spat in rein ömoükon-la senälis miik oba.

[Ag! Jinos lü ob, das jidogil at bitof bosilo tuboldo ... das no obatoyös ofi!] Vüö! eklülädob binön dinitiaalük! Mutob memidön osi nämöfiko.

Adyö! o ‚ma chère’! nu mutob spidön, e soms, e soms... Odelo ofimekob penedi. Benö! glidö! dönu binob ko ol. Adelo el Sophie: jidalaban obik...

Ö! ekö! osevedikobös, kis tefon eli Sophie. Ag! kanay kion!... Saidö! saidö!... bleibobös fövön reidi!

...el Sophie: jidalaban obik < äbinof ön bruläl vemik. Äblümükok oki ad baol, ed äfredikob, das dü fabin ofa ökanob ad penön ole. El Sophie obik ai fredof vemo ad vabön lü baol, do pö klotam tio ai favof⁵. Leno suemob, o ‚ma chère’! kikodo binos-la blesir ad vabön lü baol. El Sophie gekömofo lomio de baol tü düp mälid gödo, e tio ai reafob ad kludod sekü maged paelik ä mägik ofa, das ofe — jipöfülan kiof! — no edäloy ad fidön us. Koefobös! das neai ofägob-la ad lifön so. If no givoyöv obe sodi ko bonatamit, u loeti binü gokaflitäms, tän... no sevob, kis ojenonöv pö ob. Sod ko bül i binon legudik. Ye dauk, u rap, u tijod neföro ogevons juiti...

Notodamod binon vemo neleigafomik. Sunädo binos küpidik, das no men epenon. Fe so eprimof, äsä ebinos flagabik, ab efinükof me dogikos. Nülogobös ini penedil nog votik! Binon tuvemo lunik. Ag! igo no pedäton.

Ag! o löfikan! kio pasenon nilikam florüpa! Lad obik so pebon, äsva lan laidulo speton bos i. Noid nenfinik dabimon pö lils obik. Kludo suvo, löökölo lögili, stanob dü minuts anik e dalilob tonis plödü yan. Säklänedob pro ol, das labob lelöfädikanis mödik. Suvo ven seadob su fenätabam, lülogetob omis⁶. Ag! if te sevolöv, kio nejöniks binoms anans etanas! Ek binom vemo slapik, dutom lü ludogs glibik, binom jeikiko fopik, e fop logädon su logod oma, ab golom graviko su süit e tikodom, das binom-la cädätan löpikün, cedom, das valans no kanons-la stopedön ad lülogetön omi. Lenö! Igo no eliälükob küpäli ad om, äsva no elogob-la omi. Zuo doeg kiodredabik stopom donü fenät obik! If löstanomöv su pödalögs oka — tefü kelos om asä grobälan fūmo no eskilikom — tän vedomöv geilikum mö kap lölik ka el papa jiela Sophie obik, kelan i labom geiloti vemo gretiki, zuo binom bigan. Doeg-fopan et jinom binön jeikiko mäpüdik. Boso ämurob ta om⁷, ab leno äküpälom ad atos. Das nemu äfronikomös! Plao esetenükom linegi okik, eleadom lagön lilis gretik oka ed elülulogom fenäti obik. Vö! luman kiom! Cedol-li üfo, o ‚ma chère’! das ladäl obik lindifon tefü steifs valanas?... Ag! nö!... If te logolöv kavieli bal, labü nem: ‚Trezor’, lovegrämöli kiudi doma nilädik. Ag! o ‚ma chère’! logodili kion labom!

Fi! boyadö!... O gagot kion!... Lio kanoy-li ad fulükön penedi me stupots somik? Gevoyöd obe meni! Vilob logön meni; flagedob nulüdoti ut, kel koedon-la satikön ä fredön lani obik. E pla etos reidob smalotis somik... Maipadobös padi fovik, ba us obinon-la bos gudikum:

...el Sophie äseadof len tabil ed äbrodof bos i. Älogob da fenät, bi löfob ad lelogön beigolanis. Süpo dünan änügolom ed änunädob: „Hiel Teplov!” —

Letolöd omi!” el Sophie ävokädo ed äjutedof ad bradön obi. „Ag! o ‚Medzhi!’ ‚Medzhi!’ If ga sevolöv, kim binom atan: ko hers blägik, leskvair, e logis kion labom! Binons blägiks ä litiks, äs fil.” Poso el Sophie ärönof lü cem okik. Pos minüt bal leskvair yunik ko cügabalibs blägik änükömom; änilikom lü lok, ämenodom herodi oka ed äzilogram in cem. Ämurob dü tim anik ed äseidob obi sui plad obik. Suno el Sophie änükömo ed äbiegof freda as geäd ad kieneds plütavik oma. Otüpo obo lindifiko, äsva äküpo-la nosi, äbleibob logetön da fenät; ye boso äblegikob kapi obik flanio ed ästeifob ad dalilön utosi, dö kelos komans äspikodons. Ag! o ‚ma chère!’ dö nesiäm kion äspikodons! Äbespikons, vio läd bal pö danüid pla sökod seimik mufas ijafädof uti votik; i das hiel Bobov seimik isümom vemo demü jabot okik ad stork, e tio idofalom; das jiel Lidina seimik ipölacedof logis okik blövikis, do jenöfo ibinons grüniks — e somiks. [„Liö!” ätikob ninülü ob it, „if leigodoyöv leskvairi ko hiel Tresor, ekö! Sülö! o dist kion!” Balido, leskvair labom logodi löliko smufediki ko cügabalibs züo, äsva eflabülom-la oni me särvätül blägik; el Trezor ye labom logodili feinik sa topili vietik kurato su flom. Zekoap ela Trezor binon neleigodoviko jönikum ka ut leskvaira. E logs, dunamods, jästs binons vero votiks. O! dist kion!] Leno suemob, kisi gudik etuvof pö leskvair⁸ okik. Kikodo so fanatilo-fli tefü om?...

I cedob, das bos no baibinon is. No mögos, das leskvair sovemo kanom-la löfukön ofi. Dalogobös fövoti:

Jinos lü ob, das üf leskvair at paplidom, suno poplidom i calan ut, kel seadom lä el papa in vobacem. Ag! o ‚ma chère!’ das sevolös, kio nejönik binom man at! Vö! tuvemo sümom ad tortug ninü sakäd...

Calan kinik pemäniotom-li us?...

Labom famülanemi vemo bisariki. Ai seadom e tipükom penis. Herem su kap oma vemo sümon ad sigayeb. El papa ai lesedom omi asä dünani...

Jinos lü ob, das jidogil gagik at ediseinof obi. Herem kinik oba binon-li äs sigayeb?

El Sophie neföro kanof taetön smili, ven logedof omi.

O! vo lugol, o dogil maleditabik! Kio deätik binon lineg olik! Äsif no sevob-la, das atos pedunon sekü glöt. Äsif no sevob-la, kim dunom käfedis somik. Käfedis at pedunons fa sekionacif. Sio etan eyulom nefleni nerekosilovik, e sis ettim ai dönu ludämom obi, pö step obik alik ludämom. Ye dalogobös penedi nog bali! Ba pos atos dinäd podatuvülön nen töbids patik.

O ‚ma chère Fidel!’! säkusadolös obe! das no äpenob so lunüpo. Estadob in lejuit lölöfik. Go gidetiko lautan seimik äküpetom, das lelöf binon lif telid. Zuo votükams vemik enu ejenons pö lom obsik. Nu leskvair komom lä obs aldelo. El Sophie lelöfof omi bleinäliko. El papa fredom vemo. Igo elilob de hiel Grigorij obsik, kelan svipom gluni e ti ai spikom ko ok it, das suno matedizel ojenon-la⁹; ibä el papa fümiko vilom, dat el Sophie ud omatikofös ko generan, u ko leskvair, u ko konulan militik...

Diabö! no fägob ad laifovön ad reidön... Valöpo u leskvair, u generan binoms. [Gudikünos valik, kelos dabinnon in vol, u ledutikon lü leskvairs u lü generans. Kanoy tuvön pro ok divi pülik, desinoy ad dagetön oni, bi binon fagotilü oy, ab u desumon oye vali leskvair, u generan. Diabö!] Obo i vilob vedön generan, ab no ad matikön, e ret. Nö! ovedobös generan, te dat oloegoböv flätön ä dunön valikis dinis kurik e plütotis valik onis, e dat poso osagoböv ones: lindifo spukob olis bofik. Diabö! Ereafof ini skan. Edäsleitob ad papürarägs mu smaliks penedis de jidogil fopik.

Fövot ofovon.

Noets:

1. Jidogil ägebof nemi Fransänik, ab äpenof oni me tonats lafaba Rusänik. Ägebof i vödis Fransänik votik anik (as sam: ‚ma chère’), äsä noubans ettimik Rusänik.
2. Els kapersy binons gnobs u fluks pebevoböls bimüla ko nem ot (latino: ‚Capparis’), kels jonidons ad pitön zibi.
3. Jiniko fatül pedekotom me dek-ot seimik, kel pelägon len tanod u jarp (ma notodot oma, fino ga ‚egetom” dekoti).
4. Is e fovo vödemadiled vü kläms gulöfik ädabinnon in namapenäd, ab ädefon — luveratiküno sekü proib sänsurik — in pübots dü lifatim ela Gogol’: lautan. Mödadilo pö jenets somik vödemadileds zuik ma namapenäd no pamoädons in pübots nutimik Rusänik, ab kanons defön in tradutods mödik sevädik ini püks votik. Ba ek reidanas, kelan ya ereidon lautotis ela Gogol’ petradutölis, oseivon nulikosi danädü tradutod Volapükik at.
5. In namapenäd pos set at sagod nog votik jidoga sa geäd lienetana ädabinnons, sevabo: „No kanob suemön, sekü kod kinik mens klotons okis, kikodo no spatons so, as sam, äsä obs, sevabo: e gudiko, e takediko.” — „Ö! o jifopan kiof! Sunädo täläkt dogik eklülädön. Ed ek pö jenet somik fümükon-la diniti mena votik?”
6. In namapenäd pla set at vödemadiled sököl äkomädön: „Ven plödikob lü yad, sunädo lemödot gretik böfülanas rönon pödü ob. Koefobös! o ‚ma chère!’ das löföf kurugik omas ya böladon obi.”
7. Ma namapenäd, pla el „Boso ämurob ta om”, mutos-la pareidön: „Fino äflekob obi ed äbeitob omi len lög”, e ret.
8. Ma pübots mödik pareidos-la: ‚Teplov’ pla el ‚leskvair’.
9. In namapenäd pos el „matedizel ojenon-la” esökon: „Too dotob, das obinons läbiks. Lä mens senäls, äsä jinos lü ob, mödo nevemikums ka uts obas.”

JENOT SKÄNIK.

‚The Confrontation’ fa ‚Frank Roger’, ini Volapük petradutöl fa ‚H. Philipps’.

A

Ebo pötatimo ituvob pöbi, büä äprimos ad sturareinön. Äslüfob kafi ed äzilogram. Mens nemödiks äbinons is so gölagödo. Len tab visü ob vom yunik ävobof mu leküpäliko me vümanünöm. Löliko äjäfälof me atos, ed äjinof töbo sevedön züadi oka ud igo obi it.

VEDOLSÖS SAPIKS MEDÜ EL AISOPOS!

THE BUNDLE OF STICKS

A certain Father had a family of Sons, who were forever quarreling among themselves. No words he could say did the least good, so he cast about in his mind for some very striking example that should make them see that discord would lead them to misfortune.

One day when the quarreling had been much more violent than usual and each of the Sons was moping in a surly manner, he asked one of them to bring him a bundle of sticks. Then handing the bundle to each of his Sons in turn he told them to try to break it. But although each one tried his best, none was able to do so.

The Father then untied the bundle and gave the sticks to his Sons to break one by one. This they did very easily.

"My Sons," said the Father, "do you not see how certain it is that if you agree with each other and help each other, it will be impossible for your enemies to injure you? But if you are divided among yourselves, you will be no stronger than a single stick in that bundle."

In unity is strength.

Se ‚The Æsop for Children‘,
‚Rand McNally & Company‘, 1919.

TUF STAFAS.

Fat semik älabom famüli binädöl me sons anik, kels ai äfeitoms bevü ods. Alseimikos, keli äsagom, äfruton nosi, klu äsukom in tikäl okik sami vemo magädabik, kel otidon-la omes, das teläl ökodon-la omes mifäti.

Seimna, posä feitam ibinon igo nog vemikum ka kösömiko ed alan sonas äfavoms glumäliko, äbüedom bali omas blinön oke tufi stafas. Poso ägivom turno tufi alane sonas okik ed äbüedom omis steifülön ad breikön oni. Ab do alan ägevöm töbidi lölik oka pro atos, nonan äplöpom.

Täno fat äsätanom tufi ed ägivom stafis sones, dat öbreikomsöd onis bali pos votik. Atosi ädunoms mu fasiliko.

„O sons obik!“, fat äsagom, „bo nu kanols-la suemön, das neflens olsik no okanons-la dämükön olis, if obaiädolsöv ko ods ed oyufonsöv odis. Ab if oblebols balatiks, no obinolsöv tönikums ka staf balatik in tuf et.“

Baläl jafon nämädi.

Tradutod fa ‚Hermann Philipps‘.

YELOD TELDEGZÜLID

NÜM: 4

2019 PRILUL

PADS: 25 iü 32.

Glidis Volapükaflenes valöpo!

Tü del lätik mula büik äkanobs zälön yubidi.

‚Johann Martin Schleyer‘ äkonom in oklifibepenam okik Deutänapükik utosi, kelos äjenon ün mätzul yela 1879 (kludo bü yels 140). In tradutod Volapükik vödäs teföl fa cifal telid: ‚Dr. Albert Sleumer‘ reidobs:

„Tiket so pipreparöl e pösodiko vero rigik Volapüka (ibä äsevob nosi de büans valik obik: ‚Leibniz‘, ‚Wilkins‘, ‚Bachmaier‘ ... ed ad blebön rigik ävilob sevön nosi de atans) täno jenöfiko peledunon teoriko ün neit nenslipik pro ob it rätöfik ä klänöfik in pädanöp in ‚Litzelstetten‘ nilü ‚Konstanz‘, in gulacem teada telid, kel ätopon äl pädanöpogad, ün zän mätzula de 1879, ün neit kelik äbetikob vemo jäfiko valikis fopis, mistadis, döfis e miserabotis tima obsik. Ad temunön verato e koefön notodälo, vio jäfik ladäl obik äbinon ün neit seledik et, so kanob te sagön ko danöf e mük gretiküns: Jelalanan gudik oba änügivon ettimo obe süpo siti lölik valemäpüka: Volapük. **Tü 1879 mätzul 31** älautob täno balido penädo stabanomis gramata obik.“

Pötü yubid at vödabuk Deutänapükik läfulüköl penotükon pö Volapükagrups in els ‚Facebook‘ e ‚Yahoo Groups‘. Kanols kopiedön oni de resodatopedes at. Vödabuk at ninädön vödis in „Fövots“ fa hiel Arie de Jong, vödis valik, kels pälisedons in yelods ela „Volapükagased pro Nedänapükans“, kelis läxcifal: ‚Brian R. Bishop‘ ise-tratükom, e vödis votik, kelis mödadilo vicifal: ‚Daniil Morozov‘ äkonletom se vödems calöfik. Izesüdos ad vestigön e verätükön milatis anik vödäs, bi el Arie de Jong no äbinom Deutänan; suvo ägebom vödis „Deutänik“, kels äbinons ne-verätiks, negeböfiks u dotabiks. Spelob, das ofruton.

Zu – klülö! – vipob valanes pasatazäli jönik.

Hermann Philipps

DELABUK LIENETANA (4).

Fa el Nikolaj Gogol'. Petradutöl se Rusänapük fa el Daniil Morozov: vicifal.

Dekula d. 3^{id}.

Atos leno mögon. Val binon cütid! Matikam no omutonöd jenön! Si! binom leskvair, ab nos sekodon se atos. Ibä dinäd at te tefon diniti: no din seimik logamovik, keli kanoy-la ramenön me nam. Ibä sekü utos, das binom leskvair, log kilid no poläükon-la sui flom oma. Ibä nud oma no pemekon-la binü gold, güo leigon lä ut oba, lä ut alana; ibä me nud okik smeilom, no fidom, e snidom, no kögom. Semikna ya ästeifülob ad daseivön, kikodo dists valik at davedons. Kikodo binob-li titulakonsälal¹ e sekü kis binob-li titulakonsälal? Ba jenöfo binob-li seiman votik, samo graf u generan, e te sümedob-li titulakonsälal? Ba ob it no sevob, kin binob. Kiomödikis samis sümik jenav egevon!: man seimik komunik ädabinom, kelan leno ädutom lü noubans, güo äbinom sifan pülik ud igo feilan, e süpo äklülädöm binön dinitan, semikna igo reigan!² If semikna igo luman kanom vedön dinitan so löpik, kim üfo nouban okanomöv-li vedön? Samo sunädo onükömob-la in leiged generana, ed olabob-la peoläti su jot detik, ed olabob-la peoläti su jot nedetik, id olabob-la jarpi blövik love jot — e kis-li? täno lio jijönan obik ospikoföv-li? i kisi ospikomöv-li el papa it: dilekan obsik? O! atan binom vemo dinitiälik! Atan binom lelivamasonan, fümo lelivamasonan, do simulom, äsva binom-la somik u votik, too sunädo eküpob, das binom lelivamasonan, bi ven getiokipom pro ek nami, setenükom doatis te telis³. Sekü kod kinik no mögos-li, das onu pogevon-la obe titul generan-proviniguverana, u leguvana, u samo cädätana alseimik votik? Vilob sevön, sekü kod kinik binob-li titulakonsälal? Kikodo ebo titulakonsälal-li?

Dekula d. 5^{id}.

Dü agöd lölik äreidob gasedis. Jenots bisarik jenons in Spanyol. Igo no äkanob säbrulükön lölöfiko dinädis valik. Penoy, das monäk pefinidon e das dinitans stadons in ditretül demü daväl gerafovana, i sekü atos feits splodülons. Atos jinon binön lü ob tuvemo bisarik. Lio monäk kanon-li pafinidön? Penoy, das jiel doña seimik osötof-la kömön sui tron. Jiel doña no dalof kömön sui tron. Pö jenets alik leno dalof. Hireg mutom seadön su tron⁴. Ye — sagoy — hireg no dabinom. No mögos, das hireg no dabinom-la. Tat no kanon dabinön nen hireg. Fe hireg dabinom, ab nu seimöpo blibom as nesevädan. Ba blibom in plad ot, ab sekü kods famülük seimik, u demü dods flanaü nämädareigäns nilädik, sevabo: Fransän e läns votik, pamütom ad klänedön oki, u kods votik alseimik flunons.

Dekula d. 8^{id}.

Fe primo äsludob ad golön lü diläd, ab poso difiks kods e betiks äneletons osi. Jens Spanyolik leno kanons änepubön de tikäl obik. Lio atos mögon-li, das jiel doña ovedof-la jireg? No odäloy osi. E balido Linglän no odälon osi. Zuo demölo jäfis bolitik Yuropa lölik: lampör Lösteränik, [reigan obsik] ... Koefobös! jenots et so vemo iteifülons ed ifäkükons obi, das vero leno äfägeb ad jäfikön me bos dü del

Kadäman: **'Danny Zhang'** ätradutom vödemi lida Rusänik at. Änotükom oni pö el Facebook ün febul, 2019. Kanols lilön oni pö: https://www.youtube.com/watch?v=2CFhpiSHYfM&feature=player_embedded.

SLEDI ZA SOBOJ !

Segodnja komu-to govorjat: "Do svidan'ja!"
Zavtra skazhut: "Proshchaj navsegda!"
Zaaleet serdechnaja rana.
Zavtra kto-to, vernuvshis' domoj,
Zastanet v ruinakh svoi goroda,
Kto-to sorvjotsja s vysokogo krana.

Sledi za soboj, bud' ostorozhen!
Sledi za soboj!

Zavtra kto-to utrom v posteli
Pojmjot, chto bolen neizlechimo,
Kto-to, vyjdja iz doma, popadjot pod mashinu.
Zavtra gde-to v odnoj iz bol'nic
Drognut ruka molodogo khirurga,
Kto-to v lesu narvjotsja na minu.

Sledi za soboj, bud' ostorozhen!
Sledi za soboj!

Noch'ju nad nami proletel samoljot,
Zavtra on upadjot v okean,
Pogibnut vse passazhiry.
Zavtra gde-to, kto znaet gde?
Vojna, ehpidemija, snezhnyj buran,
Kosmosa chjornje dyry...

Sledi za soboj, bud' ostorozhen!
Sledi za soboj!

PRÜDÖ !

Adelo sagoy eke: „Dönulogö!"
Odelo osagoy laidüpo: „Adyö!"
Vun lada bludon nenstopo.
Odelo ek egetävöl lomio
otuvon teiko lönazifi rübik.
Ek ofalon löpao de tovia.

Prüdolös! Prüdö!
Prüdolös!

Ogödo ek egaliköl in bed
osuemon, das no obinon sanovik.
Ek ekömöl lomao potuvon dis tood.
Odelo in malädanöp semik
nam kötetana yunik odremon.
Ek in fot obestepon spranodi.

Prüdolös! Prüdö!
Prüdolös!

Aneito flitöm fliton sus obs.
Odelo odofalon ini sean.
Tävans valik odeadons.
Odelo seimöpo, kin sevon-la kiöpo
odabinons krig, päst, nifatep,
hogs blägik levala.

Prüdolös! Prüdö!
Prüdolös!

IV:30:2019

POEDOTILS KIL FA HIEL GONÇALO NEVES.

Portugäna: ‚Gonçalo Neves‘ binom bal slopanas sevädikün mekavapukas: ‚Esperanto‘ ed ‚Ido‘. Äbejafom i Volapüki ed älautom ün yel: 2010 poedotilis kil me pük obsik. Äsä kanoy kludön se poedotils at, el Gonçalo Neves labom täläkti spiritälilik.

Keif.

Vöd jönik,
jönikum siäm:
disins mödik in map,
kum vilas in kap,
ab nosi dunön dü dels;
si! nosi...

Du vol lölik spidon,
fimiko stopön,
nosi spetön,
nosi vipön,
nosi flagön,
nosi dunön,
teiko takön,
keifi lärnön,
nen jäf...

Vöd jönik,
jönikum siäm.

Adelo.

Adelo, adelo
obes nidon stelil
jonöl vegi difik
menes valik su tal,
ab ted, noid e jin
bleinükons obis
adelo, adelo.

Gonçalo Neves

https://io.wikipedia.org/wiki/Gonçalo_Neves

https://eo.wikipedia.org/wiki/Gonçalo_Neves

Grod.

O bälid grodik!
Kelosi klänedol-li?
Ba diktorani,
bo saludani...
Kelosi-li? o bälid!

IV:27:2019

äfägob ad jäfikön me bos dü del lölik. Jiel Mavra äküpälükof obi, das len tab äbinob vemo disipik. Dido ön disip, äsä jinos lü ob, äleadob falön bovedis tel sui glun, kels sunädo ätrovons. Pos koled ägolob lü lubels, kö slifavaboy. Nosi frutik ekanob dagetön. Mödadilo äseatob su bed ed ämeditob dinis Spanyäna.

Yel: 2000, prilula 43^{id} del.

Adel binon del lezäla gretikün! In Spanyän hireg dabinom. Pesetuvom. Hireg at binob ob. Ebo adelo eseivob osi. Koefobös! äsva lit seimik süpo ekleilükon-la vali. No suemob, vio äkanob cedön ä magälön, äsva äbinob-la titulakonsälal. Lio tika-magot so lusapik ekanon-li süükön pö tikäl obik? Gudos, das nek ettimo ärefon ad tiket ad seitön obi ini lienetanöp. Nu val pesävilupon pro ob. Nu logob vali so klüliko, äsvo palm pemaifüköl seaton-la fo ob. Ye büo — no suemob atosi — büo val pö ob äsva päklänedon-la dub fog seimik. Atos valik jenon, äsä cedob, bi mens pölacedons, das brein menik binon-la ninü kap. Lenö! brein pablinon fa vien flanaü Kaspiyamel. Primo ädanotükob jiele Mavra, kelan binob. Ven ililof, das reg Spanyäna ästanom lo of, äkoedof löpiojutedön namis oka, e tio deadio ädredikof. O jifopan kiof! nog neföro ilogof hiregi Spanyänik. Ye obo ästeifob ad takedükön ofi, e me vöds benädafulik ästeifob ad süadükön ofi tefü gön obik, e das leno skanob tefü utos, das semikna badiko äklinükof butis pro ob⁵. Ga somans dutons lü lumens. No mutoy spikön ones dö yegäds sublimik. Ädredikof, bi ästadof in süad, das regs valik in Spanyän sümoms-la ad ‚Filipp‘ II⁶. Ab äplänob ofe, das süm nonik dabinon vü ob ed el Filipp, [e das no labob kapütülani igo bali]... No äkömob ad vob in diläd. Diab omosumonös oni! Nö! o flenädans! denu no bätols usio obi; no ojäfikob me depenam dokümas ledredodik olas!

Mäzulonovula⁷ d. 86^{id}. Vü del e neit.

Adelo kontrolan obsik äkömom, dat ögolobös lü diläd, bi ya dü tim lunikum ka mö vigs kil no ikömob ad dunod. Ad yofön obi, egolob lü diläd⁸. Sekionacif ibüocedom, das öbiegob foi om ed öprimob ad begön säkusadi, ab elogedob omi lindifikio, nen notods zuna u benäda tuvemikas, ed eseidob obi sui plad obik, äsva eküpob-la nosi. Älülögob bapöfanefi lölik бүrik ed ätikob: „If sevolsöv, kim seadom bevü ols, tän... Godö! Brul kion odavedonöv pö ols! Zuo sekionacif it oprimonöv ad biegon talio so foi ob, äsä atimo biegom foi dilekan.“ Ädoseitoy dokümis seimik foi ob, dat öjafädobös setrati se ons. Ye ädunob nosi, igo no ädoatob papürabledis. Pos minuts anik valans äzirönons. Äsagoy, das dilekan ägolom isio. Calans mödik ärönoms ad jonetükön okis lo om; pö atos alan äzilälom ad fokömön votanis⁹. Obo güo äbilibob pö plad ot. Ven äbeigolom da sekion obsik, valans äfäiknpons trelülagunis oksik; ab ob ädunob vero nosi! Bö! dilekan seimik! Bos okoedon-li löstanön obi lo om? — go neföro! Voiko binom-li dilekan? No binom dilekan, ab binom buon. Buon kösömik, buon komunik, e nos plu ka buon. Sevabo ut, me kel buonoy fladis. Äbinos mu drolik pö ob, ven äpladoy dokümi foi ob, dat ödöspenobös oni. Bo äcedoy-li, das öpenob sui finot

→

IV:28:2019

smalik bleða: „Donasekionacif labü nem: ...” vo-li? Ye sui dil cifikün, kö dilekan diläda dispenom, äpenob vifo: „El Ferdinand VIII”. Äsötoy küpedön, seil kio dalestümik idareigon; ab te ävinegob me nam, sagölo: „Jonüls nonik sumäta zesüdonsöd!” ed äsegolob. Usao nenzogo ädetävob lü löd dilekana. No äbinom lomo. Domahidünan ävilom neletön obi ad nügolön, ab äspikob ome somikosi, das sekü nenämükam ämutom leadön lagön namis oka. Äkripädob ebo ini klotöp. Äseadof lä lok, älöjutedof ed ädestepof de ob. Ye no änunob ofe, das binob hireg Spanyänik. Te äsagob, das öfütüron pro of läb so vemik, das no kanof-la magälön dub tikäl okik oni, e das — to trigs neflenas — öbinobs kobo. No plu ävilob spikön dö bos ed äsegolob. O! jidabinans at, efe voms, binofs lukäfik. Pas enu kuratiko eseivob, kif binof vom. Jünu nek sevon, dö kim lelöfädo; binob balidan, kel etuvedom atosi. Vom lelöfädo dö diab. Si! no cogob. Füsüdans penons stupotis, das of dunof-la atosi ed etosi, ab of lelöfof te baliko diabi. Ekö! logols-li, vio dese lojad teatöpik keda balid lüodükof ballogälünüli okik? Bo cedols-li, das lülulogof hibigani at ko dekot stelafofik? Lenö! voiko lülulogof diabi, hikel stanom pödü bäk oma. Ekö! diab eklänedom oki ini dekot stelafofik¹⁰ len om. Ekö! vinegom usao ofi me doat. Ed omatikof ko om. Omatikof. [E atans valik: fats ä dinitilabans ofas, atans valik, kels mudünoms valaflanio e besteifoms kuri, i lesagoms, das binoms-la lomänälans, zuo etosi sa atosi... Periodapeloti lifüpik desiroms lomänälans somik! Oseloms moti, fati, Godi demü mon, ga binoms dinitiälans, Kristusiselans!] Valikos at binon ditiäl, e ditiäl sekodon se utos, das dabinon dis lineg bälunül smalik, in kel dabinon vumil smalik laböl gretoti no plu ka peänakap. Jeifan seimik mekom vali at, kelan lödom pö süt: Pisälik. No memob, vio panemom; ab sevoy fümiko, das om ko luvom-jikujöran bal diseinom ad pakön slami da vol lölik, e sekü etos, äsä sagoy, in Fransän dil gretikün pöpa ya lekoefon lejoni ela ‚Mohammed’¹¹.

Noets:

Fövot ofovon.

- 1 Titul semik (äsi leskvair, kurakonsälal in koned at pemäniotöls) ma el „Taib dö dinits” (gredätalised pägebon in lampörän Rusänik sis timäd di ‚Pjotr’ I Gretik: lampör.), kel pägebon in lampörän Rusänik sis timäd di ‚Pjotr’ I Gretik: lampör.
- 2 Reigan no pemänioton in pübots tummyela degzülid, kö äkanoy reidön sökölösi: „...e süpo äklülädöm binön dinitan, u baonan, ud etan — lio patitulom-li?”
- 3 Lelivamason päproibon in lampörän Rusänik. Us lelivamasonans pälecedons volutiälans e spionans. Ettimo sagäds mödik tefü mals klänik lelivamasonanas päpakons.
- 4 Mäniot Spanyäna binon natöfik pro reidan laidik ela „Bien nolüdik”. Sis tobul yela: 1833 < el „Bien nolüdik” änunon reidanes dö krisid bolitik Spanyäna ettimik. Posä reg: ‚Fernando’ (ma penäds Rusänapükik: ‚Ferdinand’) VII ideadom, jiel Isabel: geredaut < bäldotü yels kil pästetof jireg (reiganamü jiel María Cristina de Borbón: mot jiplina). Leigüpo hiel Don Carlos (ü ‚Carlos María Isidro de Borbón’): blod rega ideadöl ä gereson < älesagom, das te man (sevabo om) äkanom-la vedön reg. Fino sekü feits vü palets difik igo sifanakrig äsplodülön in Spanyän. Ad bepenön jü in pats smalikün jenotemi konflita et pö gased: „Bien nolüdik” igo rubrig patik tiädü „Dinäds Spanyänik” pädavedükon.

IV:29:2019

- 5 Ma pübots mödik, set at muton pareidön so: „Ye obo ästeifob ad takedükön ofi, isagölo, das leno skanob tefü utos, das semikna badiko äklinükof butis pro ob”.
- 6 Ma penamamod Spanyänapükik: ‚Felipe’ II (yels lifüpa: de 1527 jü 1598). Palecedom däspotan kruälik. Bevü timakompensans ela Gogol’ in Rusän mödadilo äsevädöm demü dramati fa el Schiller tiädü „Don Karlos, Infant von Spanien”.
- 7 El Gogol’ epenom: „ela martobr” (‚мартобр’). Vöd at in pük alseimik nedabinöl sümon ad uts Rusänapükik: ‚mart’, ‚martovskij’ (mäzul, mäzulik), ‚nojabr’ (‚ноябрь’, novul), ‚oktjabr’ (‚октябрь’, tobul). Äsä jinos lü reidans Rusänapükik, pö jenet at lienetan ekoboyümom stamädi vöda: mäzul < e poyümoti nedabinik mulanemas: ‚-obr”. Too säkäd bal dabinon: ma dönuam fädik pö mulanems anik finota in Rusänapük kanoy-la distidön poyümoti magälik: ‚-abr”, ab no eli ‚-obr”!
- 8 In namapenäd pla set at pepenos: „Ab mens negidetiko mafons timi me vigs. Yüdans änidugons kösömoti at, bi rabinans onsik ün tim at lavoms okis. Too ad yofön obi, egolob lü diläd.”
- 9 In namapenäd pla set at pepenos: „Calans mödik äronoms lü yananöp ad sälenükön mänedi de om; pö atos alan äzilälom ad fokömön votanis.”
- 10 So in namapenäd. In pübots mödik pla el „dekot stelafofik” päbükos: „trelülagun”.
- 11 Ma namapenäd: „No memob, vio panemom. Ab mufädükan cifikün atosä valik binom sultan Türkänik, kelan remädöm jeifani e kelan diseinom ad pakön slami da vol lölik. Soäsä sagoy, in Fransän dil gretikün pöpa ya lekoefon lejoni ela ‚Mohammed’.”

Volapükaflen: **Michele de Russi** < esedob Volapükagrupe obsik pö ‚Facebook’ nuni at se gased: ‚Rund um die Welt’ (zi in vol) yela: 1889.

vom 11. Nov. 1889). In dem italienischen Ministerio dell’ istruzione sind fünf Beamte mit dem Studium des Volapük beschäftigt; auch hat diese Behörde gestattet, dass Schleyers Sprache an drei Schulen gelehrt wird (Leipziger Tageblatt vom 16. Februar 1889). Königin Margherita von Italien soll Volapük fertig sprechen und schreiben. In Brisbane (Australien) hatte Meyerbeers Oper ‚der Prophet“ im Volapük-Gewande einen solchen Erfolg, dass die Vorstellung zehnmal wiederholt werden musste (Vbl. No. 107 § 1784). Und um auch — last, not least — das Urtheil einer wissenschaftlichen Gröase anzuführen, so stimmt ein so berühmter Sprachforscher wie Max Müller in Oxford den Prinzipien, auf welchen die Schleyersche Weltsprache beruht, vollkommen bei.

... ela 1889 novul 18). In ‚Ministerio dell’ istruzione’ Litaliyänik calans lul bejäfons studi Volapüka; cifod at id edälön tidi püka ela ‚Schleyer’ pö juls kil (ma ‚Leipziger Tageblatt’ ela 1889 febul 16). Sagoy, das jireg Litaliyäna: ‚Margherita’ de Savoyän < spikof e penof nendöfiko Volapüki. Tö ‚Brisbane’ (Stralop) lop ela ‚Meyerbeer’: ‚Der Prophet’ (= Profetan) < in Volapük äbinon so benosekik, das ämutoy dönuön degna plöseni. Mäniotobs — ‚last, not least’ — cödöti nolavana cädik, sevabo pükavana famik: ‚Max Müller’ in ‚Oxford’, hikel löliko baicedom dö prinsips, kels binons stab püka di ‚Schleyer’.

‚Margherita’ de Savoyän (1851-1926), jireg Litaliyäna ä Volapükan.

V:40:2019

VEDOLSÖS SAPIKS MEDÜ EL AISOPOS!

Lup e Grud.

Lup ilufidom tu zibidesiriko, klu bom ibleibon stegön traväro in gug oka. Äkanom ni sespukön ni nüslugön oni. Lenosi äkanom kluo fidön plu. Klülo atos äbinon stad nesufovik põ lup lufidiälilik.

Äspidom kluo lü Grud. Äfümom, das medü särvig e honed luniks ofa äkanof fasiliko rivön e setirön bomi.

„Omeseodob oli bundaniko“, Lup äsagom, „if osetirol bomi et põ ob.“

Grud – äsä kanoy-la fomälön osi – äsenof neplidi vemik ad stegön kapi oka ini caf Lupa. Natälo ye äklienof ad gleipön, klu ädunof utosi, keli Lup iflagom de of.

Sosus Lup isenom, das bom ämoon, äprimom ad mogolön.

„E mesed obik-li?“, Grud ävokof teafüliko. „Kisi-li?“, Lup ämurom, ed ägeflekomi oki. „No üfo esuemol-li osi? No saidos-li, das eleadob kapi olik letön plödiü mud obik, nes debeitön oni“

No spetolöd mesedi, ven eduinol yufoti badane !

The Wolf and the Crane

A Wolf had been feasting too greedily, and a bone had stuck crosswise in his throat. He could get it neither up nor down, and of course he could not eat a thing. Naturally that was an awful state of affairs for a greedy Wolf.

So away he hurried to the Crane. He was sure that she, with her long neck and bill, would easily be able to reach the bone and pull it out.

"I will reward you very handsomely," said the Wolf, "if you pull that bone out for me."

The Crane, as you can imagine, was very uneasy about putting her head in a Wolf's throat. But she was grasping in nature, so she did what the Wolf asked her to do.

When the Wolf felt that the bone was gone, he started to walk away.

"But what about my reward!" called the Crane anxiously.

"What!" snarled the Wolf, whirling around. "Haven't you got it? Isn't it enough that I let you take your head out of my mouth without snapping it off?"

Expect no reward for serving the wicked.

VÖG VOLAPÜKA

Hermann Philipps, cıfal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

Sırkülapenäd Volapükaflenes valöpo

YELOD TELDEGZÜLID NÜM: 5 2019 MAYUL PADS: 33 jü 40

O Volapükaf lens valöpo!

Ven älovesumob cıfalami ün mayul yela: 2014, äsäkob obi: „Kis obinon-li zeil voba at?“ Ya büo iprimob ad koräkön tradutodi Linglänapükik fa ‚Ralph Midgley‘ vödabuka gretik Deutänapükik fa ‚Arie de Jong‘. Zu ipromob ele Ralph, das öföbob gasedi: „Vög Volapüka“. Latikumo läxcıfal: ‚Brian R. Bishop‘ äsedom obe lisedi gretik vödä nulik, kels päninädons in „Volapükagased pro Nedänapükans“ de 1932 jü 1957. Äzögob bevobi

vödabukatradutoda ela Ralph, e plao äbevobob vödä nulik et. Nek, kel föro ädunon vobi somik, kanon fomälön, vio töbik e timiflagöl atos binon. Alo älabob pöti saidik ad küpön säkädis tefü vödifomam Volapükik ed ad studön dibätikumo gramati püka obsik.

Klülos, das dü tim at äkübob dinis bisarik, nekuratik, nekludöfik e tu fikulikis põ vödä e gramat Volapüka. Sümo ätikon-la bo Volapükans valik, kels äbejäfons püki obsik. Go vilöfo anans vilons menodön, balugükön, votükon kluo Volapüki, dat – spelo – mens mödikum olärnons-la oni.

Säk reton: If omenodobsöv, obalugobsöv, ovotükobsöv Volapüki, mens mödikum-li olärnonsöv ed obleibonsöv gebädön Volapüki? E säk telid osüikonöv: Lio vemiko omutobsöv-li votükon Volapüki, dat sek somik kanonöv porivön? Okanonöv-li nog blebön Volapük sevädovik?

No cedob osi. Fümü Volapük binon bisarik e bo no nedöfik löliko. Jenöfikö natapüks laidüpo votikons, igo nen zesüd. Volapük ye no binon natapük. No zesüdös, das züpädön vogädadinis nelaidüpik valik. Binon äs bim bäldik e seledik, keli sötoy kälön e jelön stümiko. No sötoy träiton oni grobiliko, ab tödo. Kanoy gebön Volapüki, äsä joför toodon in ‚oldtimer‘. E leigoäsä joför muton sevön eli ‚oldtimer‘ vemo gudiko, dat no dädükon oni, somo sötoy sevön Volapüki gudiko, büä primoy ad prodön vödemis me pük at. Atos igo lonöfon tefü vödems smalik, äs sams els ‚memes‘ (magods sa vödems smalik, kofik u yofik) in medäds sogädik.

Valanes juiti täläktik dub Volapük vipom redakan ä cıfal:

Hermann Philipps

DELABUK LIENETANA (5 Ä FIN).

Fa el Nikolaj Gogol', petradutöl se Rusänapük fa el Daniil Morozov: vicifal.

Dät nonik. Del no älabon däti.

Äspatob nesevado da lesüt di ‚Neva‘. [Hilöpätal lampörük äbeivabom. Zifanef lölik ädeükon hätis, id ob ädunob otosi;] ye äjonülob ön mod nonik, das binob reg Spanyänik. Äsludob, das no äpötos-la ad sevädükön obi sunädo lo valans, bi büüküno ösötob jonodön obi pö kur¹. Te dinäd bal estöpädon obi: jünu no labob klotemi regik². Binosös vipabik ad dagetön pu regamänedi³ alseimik. Primo ävilob bonedön oni skrädane, ab atans binoms lölöfikiko cuköfiks, zuo vemo slapoms tefü vobod oksik, ejäfadikoms ko midun, e mödadilo pavoms süti me stons. Esludikob ad meköm mänedi binü dünädaleiged nulik, keli älenükob te telna. Too dat mifätans at no ökanomsöv däyükön oni, äsludikob ad skrädön ito, üfarmükölo yani, dat nek öbelükönös osi. Ebekötob me jim kloti lölik, bi skrädug sötonöd binön vero votik⁴.

No memob numati dela. Mul i no edabinon. Brul nesuemovik seimik edabinon.

Mäned lölöfikiko pefimekon e peskrädon. El Mavra äluvokädof, posä ilenükob oni. Ye nog no kanob sludikön ad sevädükön obi pö kur. Jünu depütäbef se Spanyän no elükömon. No pötos ad desinodön bosu nen depütäbs. Veüt nonik osüikonöv pö dinit obik. Spetob, das okomikons ünü tüp brefikün.

Del 1^{id}.

Nevif depütäbas vemo stunükon obi. Kods kinik kanon-li neletön onis? Bo Fransän-li? Si! at binon nämädareigän mu neflenik. Ägolob lü potöp ad seividön, va ikömons-la depütäbs Spanyänik. Ab potastajonacif binom vemo stupik, e sevom nosi: „Nö!” spikom, „is no dabinon igo balan depütäbas Spanyänik, ed if plüdol ad penön penedi, tän odasumobsöv onis ma tarif pelonöl.” Diabö! Lio pened veüton-li pö ob? Pened binon jod! Pötekans penoms penedis...⁵

El Madrid. Telul⁶ kildegid.

Ekö! binob in Spanyän, ed atos ejenon so vifiko, das töbido eplöpob ad säkofudikön. Adelo tü göd depütäbs Spanyänik äkomikoms lä ob, ed ob kobü oms äseidob obi ini bökvab. Vif plödakösömik äjinson binön bisarik lü ob. Ävabobs so spidiko, das ünü düpalaf ärivobs miedis Spanyäna. Bio jenöfo da Yurop lölik nu dabinons trenavegs binü gifafer, e stemacins vegons vemo vifo. Spanyän binon län bisarik: ven inükömons ini cem balid, älogob menis mödik ko kaps nenherio pijeiföls. Ye nilud esüikon pö ob, das atans mutons binön u dominigans, u kapütülans⁷, bi jeifoms kapis. Träitamod reigänalebürala, obi len nam dugöla, ejinon vemo bisarik lü ob: enüjoikom obi ini cem smalik, ed espikom: „Seadolöd is! ed if onemolöv oli it regi: ‚Ferdinand‘, tän oseflapoböv desiri at se ol.”

Dido äklienob ad ninälön in tikods e magälods, igo ven äspetoy de ob, das äküpälob ad bligs votik. Semikna iditretülükob sekü atos. Semikna sekionacif büsida, kö ivobob, iriprodom obe neküpäli. No äsevom ga, das pö leküpäl ad vobod dunabik, drimäl äglepädons obi. Nog äkanob fomälön gudiko obis tel in büyr oma. Äseadob us mu neplidiko, du om äspikom veitöfikiko dö „säkäd ut, keli omutoy bejäfön draniko”. Atos äbinon mod omik ad klülükön, das ävilom moreifön obi.

Snid vemik nog bal änosükon mema-magoti at, e dönu äbinob in trenavab. Ävilob fövön spikoti ko jiblonan, ab ämoof. Läd bäldik detü ob – jikel nendoto isnidof – ye nog äkomof. Bi ägalof nu, äsäkob ofe: „Pardölös! Eloegol-li ba mogölön jiblonani fo ob eseadöli? Nog ebinof is bü sekun bal.”

Läd äfronükof flomi, äsva ilonülob-la säki negidöfik, e fino äsagof: „No suemob utosi, dö kelos spikol. Nek föro äbinon fo ol. Te obs tel binobs in vabadiläd at.” Äjedof logedi säköl nog bali lü ob, e täno deflekof logodi oka spelo, das no plu öböladob ofi me säks bisarik.

Va ba ägidetof-li? Idrimällob-li dö spikot oba ko jiblonan? Äbinof-li magälod drimäla obik leigoäsä vilag nenmenik et, keli iverigob? Äbinos bisarik, das drimälods kanons jinön so jenöfiks. Semikna töbo ämögös ad distidön onis de jenöf. Atos ömna ädredälükon obi. If öreafoböv ad stad, das no plu ökanoböv distidön onis, östetoyöv-la atosi soti lana-maläda, e pöpladoböv-la ini lienetanöp. Ömutob prüdön e bleibön bemastön dinädi at. Ädalob fe drimälön, ab no ädalob letön, das mieds vü vol jenöfik e fomälods magäla obik övedons neklülüks nesavoviko.

Ämemob, vio jiblonan isagof lü ob smililölo: „Edagetob magädi, das eninälol in drimäl.” Kludo mens anik äsevons utosi, kel äjenon in siens obik. Ba ösötob steifön ad klänedön drimälami oba. Ab timülö! Jiblonan et voiko no ijenöfikof. Äbinof te tikaspäk. No sötoöd cedön utosi fefiki, keli jipul magälik äsagom obe in drimäl, bi ga no äjenöfos. Ikudob dö nos!

Älöseidob obi ed ästeifüllob ad konstatön, kö voiko äbinob. Magälod jiblonana fo ob änosikon. Sunädo ägevob obe fümü dö kom läda bäldik, ibä ädredob, das id of äbinof te magälod. Äjino senön utosi, keli ädunob, bi äflekof kapi äl ob.

„Gudos, das nog komol”, äsagob.

„Begö! lio-li?” äsäkof. Äklülös, da leno äsevofo, dö kis äspikob.

„Binol jenöfik”, äsagob, jästi nefümik dunölo züamöpio. Äküpob, das utos, keli äsagob, abinon nensiämik pro of. „Lindifos. Tu fikulos ad plänön.”

Dönu ädeflekof logodi, ed ob äleküpälob ad seadöp vagik fo ob. Ai nog äkanob fomälön jiblonani us. Jenöfo äbinof mu tirädabik. Ilüsmilof obi ön mod patik et, ven äsäkob obe, va ininälob-la in drimäl.

„Fümol-li, das nog drimälol?”

Älölogob. Kin isagon-li atosi? No äbinos läd bäldik detü ob, jikel dönu islipülükof. Nek äbinon ini lilamaportat. Ed imemosevob vögi: äbinon ut jiblonana. Ye jiat no äkomof. Kludo atos ämuton ebinön te in magäl obik.

„Löliko fümol-li?”

Fövot ofovon.

no binon saido veitöfik ad suem kuratik) Lelogolöd (u: „logol”), kio kruäliko trätoy obi demü löf! Sevöl (u: „Logol-li”), lio dränälöy obi.” Niludo pö stadäd seimik lauta el Gogol' ävilom ämäniotön klülo Jivirgali ad kazetön, das jenotem lienetana noe binon drolik, abi lügadramatik.

- 16 In namapenäd (äsi in dabükots konfidovik anik timäda sovyätik) pla ‚dey’ Laljeränik pämäniotom reg Fransänik. El dey äbinon titul proviniguverana in Laljerän, kelani primo äcälom sultan reigäna porta sublimik. Els dey äreigoms in Laljerän de yel: 1671 jü 1830, kü Fransän äkonkeron läni at. ■

DRIMÄLAN.

‚The Daydreamer’ fa ‚Frank Roger’, ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps’.

Älogedob rietalinagloki obik. Minuts nog kildegs öretons, jü tren örivon zeilastajoni. No plu änitedälöb tefü täktifana-lekoned, keli ikesumob; plao äzilogob. Mens te tels äbinons in levab. Detü ob lä fenät, läd bäldilik gedaherik äseadof, kel äreidof buki e semikna äslipikof. Visü ob jiblonan labü bäldot zenodik äseadof; älogotof vemo plitiko. Ävobof me vümanünöm, du ällilof musigi me kapa-kosädöm.

Älogob plödio, ed eloegob beimufön topädi: yebaläns me difüls mödik grüna, bimagrups, lak smalik, fago farms anik, in pödaglun lubels, kels dilo älogädons töbo dub fogül. Täno vilagil älogädikon süpo, saido nilik ad küpön patis ömik, sevabo glügi dub degtelats anik domas vönik pezüöli. Bisaro no älogob mufi seimik. Nek äbinon su süts; tood nonik ämufon.

Ätikob, das nek plu älödon in vilag at. Valans imogolons sekü kod seimik, e nu vilag at piano tifailon. Ba peideim ideidon valanis. Äfomälöb obi in süts zigolöli, kels nu no älogädons plu. Nog ye äkanob logön onis tiko. Äloegob golön obi da vilag vestigölo domi alik demü elifädölans u funs, e demü retods belödanas büätik u nuik. Ätuvob ye nosi belödanas vilaga at.

Prüdülo ägolom ve süts me stons pepavöls, kö tufs yeba e bimülas smalik ägekonkerons gluni, keli igividon nelaidüpo menefe. Ömna älogob krolligi u yati, kels äblebons nenmufiks, ven iküpons obi. Ba äsäkons okis, kiöpaö nüdränölan at ikömom. Äbinom-li ba seividan nüteva vilagibelödanas nulik?

Äfövob dalogama-goli ed ävestigob toodis su süts. Vätälölo me rifis lutavagik e föfavitürs miotik okas, no pigebons sis lunüp. Ebo ven ävilob vestigön glügi spelo, das ötuvob-la gespikis tefü säks obik, noid vemik snida äsesleiton obi de fomälod oba.

Dönu äbinob in trenavab, ed äküpob, das snid läda bäldik iblinon obi ge ini atim. Jiblonan fo ob älüsmilof obi sevölo ed äsagof: „Edagetob magädi, das eninälol in drimäl.”

„Vö! so ebinos”, ägespikob.

„Eniludob osi. Suvo-li drimälol somo?” In logod ofik smilül äpubon, ed äsenob, das spikot nitedik e ba mödipromöl ösökon-la.

Vom at älabof-li kodi demü säks oka? Kisi älecedof-li obi? Ästebedof-li leigo ad setövön seki kolköma obsik?

Äsmilülob e plu u läs as cog äsagob: „Dido semikna senob, äsva älifädob lifi obik mödadilo drimälölo.”

Ye äsevob, das atos äbinon nos plu ka bätod, ed ägespikob noölo, demü kelos lebüräl äflapom obi telna me staf ta bäk, ikodölo doli so vemiki, das tio äluvokädob, ab ätaetob luvokädi, bi memot äsüikon pö ob, das atos binon kösömot lesiörik pö dasum dinita löpik. Vo in Spanyän jünü nog kösömots lesiörik pakipe-dons. Posä ileadoy binön soelik obi, äsludob ad jäfikön me säkäds tatik. Etüvob, das Tsyinän e Spanyän binons län ot bal, e te sekü nosev lecedoy onis tatis difik⁸. Konsälöb valanes ad penön desino sui papür: „Spanyän”, e täno papenosöv: „Tsyinän”. Ye äglifükon obi jenot bal, kel öjenon odelo. Odelo tü düp velid pubod bisarik ojenon: tal oseidon oki sui mun. Dö atos kiemavan famik Linglänik: ‚Wellington’ < id epenom. Koefobös! ladäl obik äfavikon, ven ifomälöb plöda-kösömikis breikovik e nedulöfi muna. Jenöfo mun kösömiko ga pamekon in ‚Hamburg’; zuo pamekon mi. Stunob, vio Linglän no egevon nitedäli dinäde at. Tübel boatik mekom muni, e klülos, das fopan at sevom vero nosi tefü mun. Elämigom jaini tarik e bosu learaleüla; e sekü atos nu da tal lölik mismel ledredodik vebon, sodas mutoy fäisteigädön nudi oya. I sekü atos mun it binon glöp so breikovik, das mens leno kanons lödön us, ed us nu te nuds lifons. I demü dinäd ebo at no fägobs ad logön nudis obsik, ibä valiks binons su mun. E ven äfomälöb, das tal binon stöf vetik e pö seid ökanonöv brekülön nudis obsik ad meil, fäkäd vemik äglepädön obi. Ilenükölo stogis e butis, ävifagolob lü lecem tatakonsälalefa ad büdön poldanefe, dat öneleton tale ad seidön oki sui mun. Kapütülans⁹, kelanis ön mafäd gretik ikolkömob in lecem tatakonsälalefa, ädutoms lü mens vemo visediks, e ven äspikob: „O söls! osavobsöd muni, bi tal vilon seidön oki sui on!” valans ün minut ot äjutedomas ad ledunön vipi monäkanik obik. Mödikans ägrämoms love völ ad donioramenön muni, ab ün timül ot lebüräl löpikün änükömom. Iküpölo omi, valans ämojutedoms. Obo as reg äblebob soelik. Ye lebüräl ad süpäd oba äflapom obi me staf ed ämomofom obi lü cem obik. Nämäti kion labons kösömots pöpik in Spanyän!

Yanul yela ot, pos febul ikömöl.

Jünü no kanob suemön, län kisotik binon Spanyän at. Kösömots pöpik e plütav pö kur binons vero nekomuniks. No suemob, no suemob, sio no suemob löliko nosi. Adelo ejeifoy nosöfio kapi obik, do ävokädob me näm lölik, das no vilob vedön hikleudan 10. Reto ya no fägob ad memikön, kis äjenon lä ob pö timül et, kü äprimoy ad töfön vati koldik sui kap oba. Büükumo neföro äbelifob seni so hölöfiki. Tio äreafob ini vutalienet, sodas töbido äplöpoy ad stöpädön obi. Lölöfiko no suemob siämi kösömota bisarik at. Kösömot kio fopik ä nesiämöfik!

Nentikäl regas ut, kels jünü no finidoms oni, binon nesuemovik pö ob 11. Vätälölo mögis luveratik valik, dotob: va päfanob-la fa kvisitanef, ed etan, keli primo ilecedob lebürali, va jenöfo binom-la kvisital it. Te leno kanob suemön dini bal: lio hireg kanom-la pasufükön kvisite. Dido valikos mögon-la sekü flun Fransäna e pato hiela ‚Polignac’. O! käfan kio maleditilik binom el ‚Polignac’ at! Eyulom ad ludämön obi jüi dead. Ed ai dönu pöjutom obi. Too sevob, o flenädan!,

das jenöfo binol marionät sumätöfö Linglänanef¹². Linglänans binons bolitans skilik. Valöpo trigons. Ya volanef lölik sevon, das ven Linglänanef snüfon tabaki, Fransänanef snidon.

Del 25^{id}.

Adelo kvisital äkômom in cem obik, ab ililölo stepis omik ön fagot gretik, äklänedob obi disi stul. Iloegom fabinön obi, äprimom ad lävokön. Primo ävokädom: „O ‚Poprishhin!’¹³” Obo ägespikob nosi. Poso: „O ‚Aksentij Ivanov!’ o titulakonsälal! o cädan!” Obo äbleibob seilön. „O ‚Ferdinand’ VIII!¹⁴ o reg Spanyänik!” Primo äsludikob ad lötirön plödio kapi obik, ab poso ätikob: „Nö! o flenädan! no oplöpol ad cütidön obi! Gudiko sevob oli: dönu ogifol vati koldik sui kap obik.” Ye äküpom obi ed ämomofom disäu stul me staf. Staf maleditabik flapon vemo doliko. Too tüvot adelik bundaniko äbläfon vali obe: ereafob ad sevön, das higok alik labom Spanyäni, sevabo das topon dis plüms omik. Ye kvisital ämogolom de ob ön stad vutik, tädölo obi me pönod seimik. Ab änedemob lölöfiko vuti vanik omik, bi sevob, das bitom as cin, as stum Linglänanefa.

D34el Mla ylea. Febul 349.

Nö! no plu labob nämi ad sufodön. Godö! kio träitoy obi! Gifoy vati koldik sui kap obik! No daliloy, no logoy, no liloy obi. Kisi eblinädob-li oye? Demü kis tomoy-li obi? Kisi flagoy-li de ob: man so pidabik? Kisi kanob-li givön oye? Dalabob nosi. Dädädob, no fägob ad sufälön tomis valik de oy, obik kap lehiton, e val viron fo ob! Savolsöd obi! mosumolsöd obi! givolsöd obe kilati jevodas, kels binonsös so vifiks, äsä tepavien! Seidolöd oli! o bökan obik! tonolöd! o klokül obik! löpiojutedolsöd! o jevods! e deveigolsöd obi de voled at! Fagikumo, ai fagikumo, dat val ovedonöd nelogamovik, nelogamovik!... Ekö! sil viron fo ob; stel smalik nidülon fago; pabeivegon fot ko bims dofik e ko munafodül; fog gedablövik vebon dis futs; stin nedumiko tonon in fog; balflano binon mel, votaflano binon Litaliyän; ekö! i feilanadoms Rusänik logädons. Dom ut, kel blövon fago, bo binon-li obik? Jiutan, jikel seadof nilü fenät, bo binof-li mot obik? O motil! savolöd soni pidabik olik! leadolöd falön dreni olik sui kapil omik dolöl! logolöd, vio tomoy omi!¹⁵ pedolöd ta blöt ola nenpalani pidabik at! top nonik voleda binon-la pötöfik pro om! pöjutoy omi! — O motil! pidolöd cilili malädik olik!... Vüö! sevols-li, das el dey Laljeränik¹⁶ dis nud labom böli? ■

Aksenty Ivanovich Poprishchin.
Pänot fa ‚Ilja Repin’ (1882).

NOET FA TRADUTAN. Koned fa el Gogol' pepübön balidnaedo ün yel: 1835 < ko tiäd: „Papürarägs se delabuk lienetana”. Tiäd pevotükon latikumo fa lautan it. Pö tradut egebom dabükotis sököl vobotas fa el Gogol': konlet lölik lautotas, toum kilid („Moskva’, yel: 1938, dabüköp kadäma nolavik Balatama Sovyätarepüblikas sogädimik), „Morots” (üd: els ‚Arabeski’, el „Nolav”: dabüköp kadäma nolavik Rusänik, sökod: „Mebamals literatava”, pübayel: 2009), el „Konots di ‚Peterburg’ ” (el „Nolav”: dabüköp kadäma nolavik Rusänik, sökod: „Mebamals literatava”, pübayel: 1995).

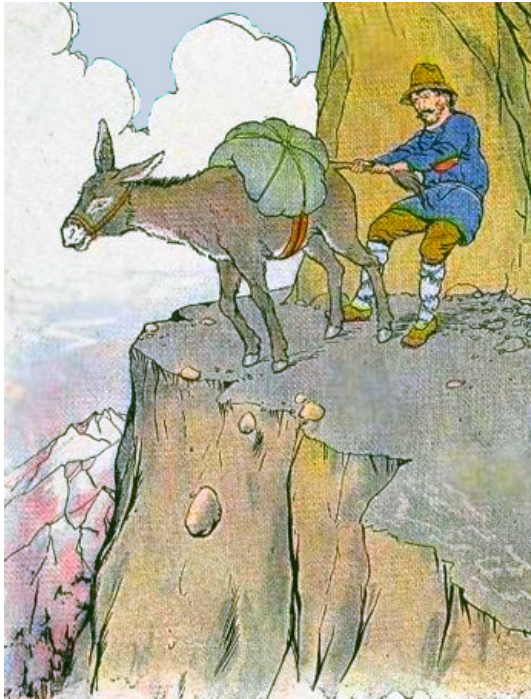
Noets:

- 1 Pla finot seta at in namapenäd pos vöds: „lo valans” pepenos: „Bi kesvist löpik obik bo ösäkomöv, kikodo hireg Spanyänik no nog üsevädükom oki pö kur. Vö! büiküno osötob sevädükön obi pö kur.”
- 2 In pübots mödik pla „klotem regik” (sotül namapenädik) el „klotem netik Spanyänik” pämanioton.
- 3 In pübots mödik pla „regamänedi” (sotül namapenädik) päbükos: „purpuramänedi”.
- 4 In namapenäd pla set at pepenos: „,Ebekötob me jim kloti lölik, bi äsötob feafomön lölöfiko oni, dat klöf lölik ösümädön göbilis härminik.”
- 5 In namapenäd set lätik äbinon lunikum, sevabo: „Pötekans penoms penedis, pas if büikumo eluimükoms linegi me vinig, bi nen atos logod löliko petegonöv me xään.”
- 6 Lienetan egebom mulanemi ivönädiköl: ‚fevruarij’ (‚февруарий’, sevabo: febul). In tradutod pagebon mulanem tefik Volapükik evönädiköl.
- 7 So pepenos in namapenäd. Ma pübots ettimik: „u gretädans, u soldats”.
- 8 Leig tatas tel in tikods lienetana kanon paplänön dub mäniot länas ot ko jenots sümik su pads ela „Bien nolüdik”, sevabo pö nüm kildegid yela: 1834, kö pänunos dö kronam jilampöra: jimatan lampöra Tsyinäna < e dö volf krisida demü kronam jiela Isabel in Spanyän.
- 9 Pö pübots mödik pla sotül se namapenäd: „Kapütülans” < päbükos: „Gretädans pijeiföl”.
- 10 In namapenäd pla hikleudan is pämanioton papal.
- 11 In namapenäd pla set at pepenos: „I no suemob nentikäli regas ut, kels jünü no moükoms oni. Dü düp lölik ätikob: „Pro kis dabinnon-li?” Ye no äkanob, leno äkanob datikön bosi, vero äbrulälükob demü niluds.”
- 12 In namapenäd pla sets anik de vöds „Dido valikos...” jüesa el „...sumätöfö Linglänanef” pepenos: „Jinos lü ob, das pö jenet at Fransänef tupon, e das valikos binon letrig fa hiel Talleyrand, ab snatiko sagölo, kodian klänik pö atos binon Linglänanef.”
- 13 El Poprishhin ma poyümot: ‚-in’ (Volapüko: -ik) binon famülanem. Famülanem at no binon-la benotonik. Stamäd: ‚poprishh(e)’ sinifon elis karier, jäfüd.
- 14 In namapenäd po nem rega numat Romänik votik pepladon, sevabo: II.
- 15 Namapenäd ninädön sotüli votik vödemadileda de vöds „, O motil! savolöd soni ...” jüesa el „,logolöd, vio tomoy omi!”, sevabo: „,O motil obik! demü kis tomoy-li obi? O jireg! (sevabo: „,O Jivirgal!”, latino: ‚Regina’; sotül votik lüspikota ot se namapenäd: „,O kap obik kleilik!”; is el kap kanon sinifön eli cif, ab tikodayumät

VI:48:2019

VEDOLSÖS SAPIKS MEDÜ EL AISOPOS!

Cuk e mofan oka.

Cuk semik pämfon donio su veg ve belakliv. Süpo ädageton tiketi stupik ad lonädön lüodi okik lönik. Äkanon logön leceki okik dono len bel, ed äjinos lü on, das veg brefikün äbinon-la love siem klifa nilikün. Ebo ven ävilon bunön loveo, siör oka ägleipom jutedo göbi ona ed ästeifülom ad getirön oni. Cuk fümädalik ye no äyilädon, ed ätiron me näm valik oka.

„Benö!“, äsagom siör cuka, „golöd su veg fa ol pevälöl, o nim löniälik! Oküpol ito seki.“

Me atos äleatom göbi liviki, e cuk lunulik ästuron ko kap fo-loveik donio ve belakliv.

Mifät tädon utanis, kels no lobedons täläkti, ab laidälons fümädäliko pö desin okas taädü konsäl flenöfik utanas, kels binons sapikums ka ons.

The Ass and His Driver

An Ass was being driven along a road leading down the mountain side, when he suddenly took it into his silly head to choose his own path. He could see his stall at the foot of the mountain, and to him the quickest way down seemed to be over the edge of the nearest cliff. Just as he was about to leap over, his master caught him by the tail and tried to pull him back, but the stubborn Ass would not yield and pulled with all his might.

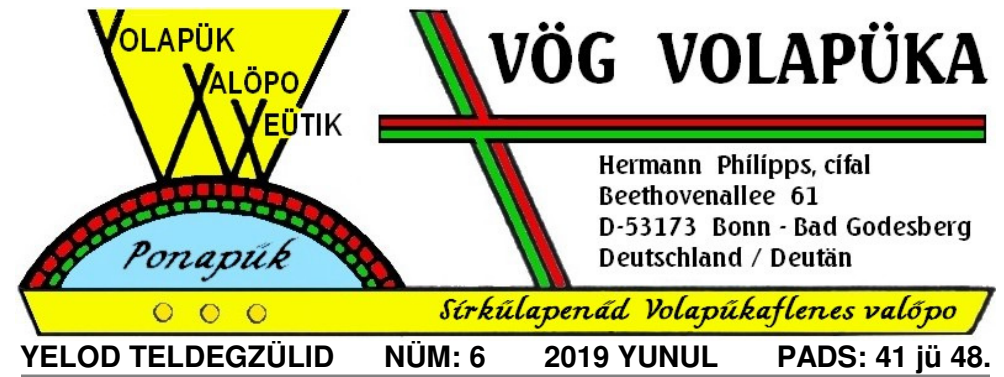
“Very well,” said his master, “go your way, you willful beast, and see where it leads you.”

With that he let go, and the foolish Ass tumbled head over heels down the mountain side.

They who will not listen to reason but stubbornly go their own way against the friendly advice of those who are wiser than they, are on the road to misfortune.

KORÄKOT TEFÜ GASED PRILULA.

pad: 33, bagaf balid: **plao** iprom**om** ele Ralph ... → **zu** iprom**ob** ele Ralph ...

VÖG VOLAPÜKA

Hermann Philipps, cıfal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

Sirkülapenäd Volapükaflenes valöpo

YELOD TELDEGZÜLID NÜM: 6 2019 YUNUL PADS: 41 jü 48.

O Volapükaf lens valöpo!

In gased mula büik pemäniotos, das kanoy leigodön Volapüki lä ‚oldtimer‘ ü tood vönädik, keli käloy löfaliegiko. No plu votükoy seimosi, ab geboy oni leigo so, äsä binon. Nätükoy döfis medü pla-ädots riganatälik, plas gebön dilis löliko nulädikis. In mekavapük obsik atos sinifon, das fomoy suemodis nulik medü stamäds e ma noms dabinöls, if atos mögon. Läxcıfal: ‚Brian R. Bishop‘ epenom nuni tefü yegäd at, keli kanols reidön in gased atmulik. In ot mäniotom motivis anik, kodä sötoy kälön vönaoloveikodi at

Vicıfal: ‚Daniil Morozov‘ elautom yegedi dö töbids ela Schleyer ad cälodön fovani oka, e dö zan e ba igo trigs bevü lisitans mögik. In yeged at, nunis anik se el ‚Volapükabled zenodik‘ tefädo ‚lezenodik‘ pasaitons me Vola-pük ettimik e me Volapük nutimik, sodas kanols leigodön sotülis Volapüka bofikis.

Pö pöt at vilob danön Volapükani: ‚Oleg Temerov‘, kel änotükom elis ‚Volapükableds‘ valik, sodas nitedäb alik kanon reidön u kopiedön onis. Resodatoped omik tefik binon ‚tuvaseböp‘ magifik. Ladet pö bevüresod binon: <http://volapuk.temerov.org/Volapükane/vol/cıfapad.php>, ed els ‚Volapükableds‘ topon pö:

<http://volapuk.temerov.org/Volapükane/vol/gaseds/Volapükabled zenodik.php>.

Delis jönik hitüpa gölik vipom reidanes valik,

Hermann Philipps

DÖ FOVANS CIFALA BALID VOLAPÜKANefa (1).

Fa ,Daniil Morozov': vicifal.

Tapladü el Zamenhof, el Schleyer sis benoplöps balid jafota okik ästeifom ad kontrolön votikamis pülik püka okik. Ba ma sam kösömotas katulik datuval ädesinom ad vobädön pladätemi kleilik in Volapükavol ed ad bitön äs papal kol slopanz oka, labölo nepölovi pö tuved säkädas valik Volapüki tefölas. El Schleyer igo äcälodom fovani oka asä cifali fütürik. Ma gased tiädü ‚Le Volapük‘ (redakan: ‚August Kerckhoffs‘), pö Volapükakongred di ‚Paris‘ kadämans ettimik ätaspikons stiti cifalama ed äsludons, das te cifal balid ä datuvan Volapüka ölabom gitätis patik tefü cifam kadäma. Bo atos äbinon bal kodas ut, kels äkoedons feitön datuvali e kadämi dilekü ‚Kerckhoffs‘. Äsä doküms fovik jonülons, cifal telid Volapükaneffa: ‚Albert Sleumer‘ < no äbinom lisitan balid pro cal at. Büikumo el Schleyer ivälom balposvotiko hielis ‚Rupert Kniele‘ e ‚Karl Zetter‘. Lätikan äbinom Volapükaneffa vemo zilik. Jinos lü ob, das timakompenans mödik äglötöns kol om demü cälod fa ‚Schleyer‘. Samo el Jakob Sprenger no äklänedom glöti okik, ven äbepenom jenotis tefik (saitob eli ‚Lifajenäd brefik cifala: ‚Jakob Sprenger‘ ‘ ma el ‚Volapükagased pro Nedänapükans‘, yel: 1949, pad: 18):

„De timül balid, das älogos odi, ‚Dr. Zetter‘ ed ob älecedobs odi mätedanis. E nog tü soar dela ot ‚Schleyer‘ äsagom obe, das äbinob-la ga nog tu yunik (yels 22) ad pacälön as fovan, du ‚Dr. Zetter‘ älabom ya bäldoti süenöfik e cali lestümabik, sodas binosöv frutikum pro Volapükamuf, if cälom eli ‚Zetter‘ asä fovani. Ob okanoböv mögädo pademön latikumomo. Ämutob siön motivi, äsagob ye, das ön jenet at ävilob motävön sunädo, kelos nog äjenon ün soar ot.“

E fovo:

„...äkanob blöfön, das se ‚Graz‘ sabot pidunon ta dunikam obik [sevabo tefü püb bukas fol in Volapük pilautölas]. Aloseudob ele ‚Schleyer‘ blöfadinis, ed ämutom gidetükön obi, ab äsagom, das no äkanom nu zunükön söli: ‚Zetter‘, ed ob binobös so gudik ad no dunidükön dini demädü Volapük! Atosi ädunob kluo plitü söli: ‚Schleyer‘, bi ‚Schleyer‘ äsagom, das el ‚Zetter‘ älabom-la klieni malädülük. In pened balid okik lü ob ‚Dr. Zetter‘ äprimom me vöds: ‚Ob: güm-nadaprofäsoran lampör-regik ä kardinalacäman plin-lebijopik... no leadob träitön obi fa ol as leigagredätan olik.“ Atos äbinon ga bümal kleilik gretamalieneta. Edeadom latikumomo kluo jenöfik in lienetanöp. Demü def livüpa ed ad no kosikön fovo ko ‚Zetter‘ äsäbejäfob täno Volapükamufi, ab no Volapüki.“

Dido söli: ‚Zetter‘ ämäniotom malädi seimik nevas, ven änunom, das iklemom redakami gaseda cifik ettimik Volapükaneffa. Too dotob, das bäldot süenöfik äbinon-la buäd balik ela ‚Zetter‘. Äbinom plödakösömiko vobiälük in Volapükadins, bevü votikos itradutom ini Volapük se Deutänapük lekonedo veitöfik oka: „Famülavindit u Taladlem in Kalabrän in yel 1783“ (sevabo: „Bludavindit, ü taladrem in Kalabrän ün yel: 1783“, tiäd Deutänapükik: ‚Familienrache, oder: Das Erdbeben von Calabrien im Jahre 1783‘), e se Linglänapük kapitiss mödik lekonedo dö ventürs ela Robinson Crusoe. Ga el Sprenger otüpo äpübom penädi nonik oka in Volapük. Zuo binos nitedik, das ‚Sprenger‘ äkasetom lieneti ela Zetter. Cedob, das äkanoyöv lecedön desiri tuvemik ela Sprenger it ad vedön cifal i bümali gretamalieneta sota semik.

In gased prilula äkanols reidön fovödi redakana dö kalad Volapüka nutimik. Dö atos läxcifal: ‚Brian R. Bishop‘ esedob redakane nuni.

... danis patik tefü ceds kleilik ola tefü pük no pavotüköl obsik.

„Volapük binon bisarik.“ Nö! Püks valik binons bisariks semo pro mens, kelas no binons motapük. Linglänapük no binon-li bisarik tefü gramat pro spikan püka fomaliegik äs Deutänapük, tefü pron pro spikan püka fonetik äs Spanyänapük?

Volapük no votikon äsä motapüks, bi no binon pük motas. Somo neai kanobs votükön latini u püki: ‚Esperanto‘, do binons püks vemo geböfik, vemo pageböls. Votükans labons cediss mödik no baicedölis ko ceds utanas, kels no sevons püki dibätiko sis rig ona. No valikans obaicedons. Nu labobs püki e vönik e fümik e staböfik. If mens ömik vipons meköns püki nulik, kel labon tefi ad Volapük u pük votik – benö! ab no obinon Volapük.

Nedobs gebön stamädis valik, kels komädons in pübots, liseds e vödabuks tima ela de Jong ma gramat (ab no zesüdo malülam no-gramatik!) in ‚Gramat‘ ela de Jong. Äsä in latin – kel binon pük e lifik e vönik – nedobs stabön nulavödis te üf atos binon löliko zesüdik. Dö latin, dokan ‚Caelestis Eichenseer‘ kälöfiko äpenom lio e ven sötoy jafön nulavödis. Kanoy-li, sötoy-li, votükön vönaoloveikodi 140-yelik?

Si! Binon äs bim e tood ets ola. Ekö vöds cifala Johann Schmidt: „Vilobs kälön püki at leigoäsä kälöy Vöna-Grikänapüki u vöna-saxadi“.

Ab kikodo kälön vönaoloveikodi at?

- bi medü pük at kanoy tikön difiko dinis difik;
- bi ebinon pük sogeda menas e literata (sio smalik), kels digädons ad pabetikön;
- bi us dabinnon juit somik, keli binos fikulik ad miedetön;
- jinnon labön gramati komunik lölo nomotiki;
- bi kodon, das betikoy kälöfiko sinifi vöda alik; e.r. ...

Glidiss flenöfikün,

Brian

GALEDANADOG DEUTÄNIK, DOG DI ‚DOBERMANN‘, E KAT EDEADONS.

In sül nu äbinons lo God, kel ävilom sevön, kisi älekredons.

Galedanadog äsagon: „Lekredob tütedi, benodräti e fiedi kol siör obik.“ – „Gudö!“ God äsagom. „Seadolöd detü ob!“

„O ‚Dobermann‘! Kisi lekredol-li?“ God äsäkom. El ‚Dobermann‘ ägespikon: „Lekredob löfi, kälö e jeli siöra obik.“ – „Benö!“ God äsagom. „Dalol seadön nedetü ob“.

Täno God älülogom kati ed äsäkom: „E kisi lekredol-li?“ – E kat ägespikon: „Lekredob, das seadol su stul obik.“ ■

DRIMÄLAN (FIN).

„Löliko fümol-li?”

Ekö! dönu ililob vögi et. Kiöpaio äkömon-li? Älogob se fenät; äküpbob fago vilagi dilo fa fog pevilupöli. Glüg e doms vilaga at ämebons obe zifili no pebelödöli, keli ivestigob bü brefüp – visit et piropon fa snid läda bäldik. Ab nu ga äslipof, klu bo äkanob fövön vestigi et.

Älogob da fenät ed äleadob gekömön vilagi späköfik et ini fomälam obik, jüs mageds ota älogädikons kleiliko pro ob. Dönu äbinob su süts me stons pepavöls, löliko soalöfiks e me mikebs pebegloföls.

„Esagob: Löliko fümol-li?”

Kiöpaio vög at äkömon-li? Ba de glüg-li? Nevifiko äglob usio ed ästopob fo yan lemaifik ona. Jiblonan isefädof-li oki is? Änügolob ini glüg ed ästebedob, jüs logäm oba ilönedikon ad dag nino. Täno prüdiko äglob latario, kö äküpbob nekleiliko magedi menik – no ämögös ad logön patis in glüg no pelitüköl. Äbinos-li jiblonan? Ispikof-li of lü ob?

Ven änilikob lü latar, äkanob fino küpön kuratikumo logodi voma. Ad süpäd oba äbinos läd bäldik. Lio ireafob-li isio? Büä äkanob säkön ofe, älusmilof badöfiko. Äkofob-li obi? Ätovof bradis, älogob löpio äsvo ad dabegön dugi Godik, e daror ädavedon in lut. Äsuemob utosi, kelos öjenon, ed äjutodob ge lü degolöp, du ad ädästurom, e vom et äseatof dis failots; bisariko atos no äneleton ofi ad lusmilön

Tio ireafob sefio, ven äsenob, das ek änokon sui jot obik. Atos sunädo ägeblinon obi ini trenavab. Äbinos bilietikontrolan, kel iletirom obi se drimälod obik. Äsumob trenabilieti obik se pok ed ädajonob oni kontrolane. Ädanom obi ed äfövom kontrolagoli okik.

Ästunob dö magäd süadüköl drimäloda obik. Ijnon lü ob vemo jenöfik – plu kas äkösmob. Älogob detio ed äküpbob, das jiblonan nu äseadof us. Retod nonik läda bäldik ädabinon. Kis, diabö! äjenon-li is? Kis äbinon-li drimäl e kis jenöf-li? Kiöpo äbinob-li nu? In jenöf-li?

Jiblonan kluo jenöfob, läd bäldik ye äbinob magälod. Bo äperob reigi tefü dinäds at.

Ven jiblonan äflekof kapi oka ed älogob lü ob, äsagob: „Gudos, das binol is dönu.”

Äsagob nosi, te älogetof lü ob dü timül. Klülo leno äsuemof sinifi vödas obik.

„Lindifos”, äsagob, e dönu älogob se fenät äspelölo, das ökanobös gekömön tiko ini vilag späköfik sa kläns jänälik oka. Liedo no äjenos, do me tik mu vemo äleküpälöb ad atos. Äjinos lü ob, das löliko pedeteilob de on.

„Ag! fimob in jenöf”, ätikob. „Spelob, das atos no odulon tu lunüpo. Drimälods äbinons so mu plitöfiks. E me kis kanoböv jäfükön-li tikäli obik pläo?”

Tren älainoidülön. Ob e jiblonan äbinobs in vab ot, ye tiko äfagobs vemo de od. Drimälod oba äfagikon ai plu – nu plödü portat obik binölo –, e desir ad gegölon usio ai ävemikon. ■

Vödem balid pevotüköl.

3150*. Fovan datuvana Volapüka.

Vätälölo kuratiko dini leveütik at, me atos stetob asä **fovani** oba tefü valiks gitäts e bligs Volapükiks pos dead obik, id asä *cifali ä dilekani* kadäma söli ledinitik: ‚Zetter Karl’: profäsoran ä kardinalacäman ä senätan... Volapükik, in ‚Graz’, Stirän, Lösterän, efe *demü* omiks: a) *nols* süperik Volapüka e pükas votik, e) *fied* fümik kol din gretik ä datuvan Volapüka, i) *patöfs* votik benodistik: plag, zil, nol, pak... tefü Volapük. — Binob suädik, ä spelob vemo, das no plu pomütob dü lifatim oba ad cälödön fovani *votik*. Ibä leno binos fred ad pölön tefü „flens büik”... Alo *sets* Volapükik kil bagafa: 2078, <nümeda:> 196, nüma: 119 yeloda: 1890, padanüma: 515, *de* vöds kedeta kilid: ‚Fovan flena’... *jüi* vöds kedetas: 6 e 7: ‚*alseimik as Volapükan*’ < bleibons laidükön (in ‚Geltung’); te nu mutos pareidön us pla ‚Kniele R.’: ‚söl ledinitik ‚Zetter Karl’ ”. — *Klubi* Volapükik in ‚Graz’ benovipob demü cif onik ä fovan obik ot: söl ledinitik: ‚Zetter’.

(‚Konstanz’, datuvan Volapüka, 1894, 7^{ul}, 1.)

(‚Volapükabled lezenodik”. Yel: 1894. Nüm: 164 (gustul). Pad: 693.)

Vödem balid rigädik.

3150*. Sukal datuvela vpa.

Esienöl kurato dini leveütik ati, atoso *danemob*, aso **sukali** o b a tefü valiks gits e bligs vpk., posü deil obik, id aso *cifali, ä dilekali* kadema: söli ledinitik **Zetter** Karl, profesani ä konsälali konsistorik, ä *senätani*... vpk., in Gràz, Stirän, Löstän, efe *demü* omiks: a) *sev s* bizugik vpa. e pükas votik; e) *fied* fümik kolü dini gretik ä datuveli vpa.; i) *lö nüg s* votik lesikiks: plak, zil, nol, pak... vpa. — Binob *pesuadöl*, ä spelobs fümü, das no nognä po<?>os dü lifatim oba, *danemön* sukali *votik*. Ibo leno binos fred: *pacitön* tefü ‚*iflens*’... Lemäniko *sets* vpk. kil bagafa 2’078, 196, n. 119 yelota 1’890, fn. 515, *dè s* vöds tonabaliena kilid: ‚*Sukal flena*’... *jü* vödis tonabaliena 6, e 7. ‚*semkimik aso vpn.*“ bliböms *aisöladlöl* (in *geltun*); te nu mutos, pa’*lilädön* uso, pla ‚Kniele R.’, s. l. *Zetter* Karl’. — *Klubi* vpk. in Gràz benovipob tefü (al) cif omik ä sukal obik ät, s. l. *Zetter*.

(Kz.: dat. vpa., 1894, 7, 1.)

(‚Volapükabled lezenodik”. Yel: 1894. Nüm: 164 (gustul). Pad: 693.)

Vödem telid pevotüköl.

2078*. Penets.

196) **Fovan** oba tefü valiks *gitäts* e *bligs* obiks obinom söl: ‚Kniele Rupert’, sanan in ‚Allmendingen’ nilü ‚Ehingen’, Vürtän, senätan Volapüka, demü gretiks töbs, zil, fräds, nols, plags e meritabs... tefü Volapük, e demü kalad e stedäl voiko Jvabäniks ä Deutäniks. Otan ogetom pötatimo *diplomi* patik fa ob. — *Fovan* flena ‚*Kniele*’ omutom *fovo* pos dead otana (ed oba) padavälön fa söls: *senätans* Volapüka, zuo <omutom binön> man laböl lifayelis nemu kildeglulis, zesüdikis *tugis*, *nolis* (pato Volapüka e pükas votik), kaladi nobälik, stedäli e stimabi ön tefs valik. Posä pudavälom, fovane alik oba omuton paflägön *notäd* lezälik mudöfik e penamik ko ninäd e siäm uts, kels oblöfonsöv, das ai fölom ed ai ofölom *fiediko* ä

* Nums at malons nümam nunas.

VI:44:2019

konsienöfiko prinsipis, stabis, sludis e nomis oba e kadäma fa ob u fa fovan obik pedasevöla. — Alikan, kel no dasevon fovani u kadämi oba gitöfikis, no binon Volapükan, e no labon gitätis alseimik as Volapükan.

‚K<onstanz>’ B<atuvan> V<olapüka>

197) Volapükans veratik sevonsöd e dasevonsöd te **bali kadämi** Volapükik, efe uti, keli söl datuval *egitöfikom*, sevabo kadämi *nulik*, kel balik denu ai panemonöd: „*kadem volapüka*” (sevabo: kadäm Volapüka)!

K<onstanz> B<ür> z<änik>.

198) If söl datuval in *Jveizän* löfik ä jönik sukomöv seimüpo dönusauni nevas oka mödo ai patomölas, tän te men nenobälik kanon *glötön* kol om demü atos.

199) **Diplomis** *blacifa (vipresedana), sekretana (*penädana), *bukala (bukemana), kädana, *zälileodela (zälileodükana), *läsiedana (presidaniyufana), *klubapänala (klubapänana), *cifekopanala (cifefana) u limanas kluba seimik Volapükik, julanas e klubadünana... ogetons utans, pro kelans **cifs** teföl klubas sa *klubans* okas *ubegons* onis *datuval*, asä *sikotis* patik. — Te *sediko* sedob diplomis at de ‚Konstanz’ *sekü primät lönik oba*.

200) Söl: datuvan Volapüka < getom makis mil *bäldapäniona* <a yel>, e makis mil at segivom dü yel alik as *potamon*. Me mon kinik kanom-li üfo kosididön oki, if no me mon a *literat* oka? — Kludo remoyöd e bonedoyöd **literati** söla: datuval < püliko kosidöla! —

201) If **nem** eka **no** pareidon, **leigoäsä** reidoyöv oni ma noms **Volapükik**, laban („Besitzer”) nema at penonöd *nemi* ot (famülanemi ä pösodanemi, ü fonemi) **lölöfiko** obe so, äsä: 1^{ido}) *penoy* nemis ot in lomän oka, 2^{ido}) *pükoy* otis in lomän okik. Atos vo zesüdonöd, ven penoy obe *balidnaedo*! Liomödotikna omutob-li üfo dönüon atosi?! — Ibä sekü *neverätiks* penamamod e pron ya esufob lemödikis lezuni ä peri tima e mona. I tefü *nems zifas e vilagas*... otos ai binosöd ko löpikos papüköl!! — Too mens dabinons, laböls mödikis trögi e badöfi, ab nemödikis tikäli e gadaladäli...

202) *Löniäl* vemik süikon lä *Babülonänans*... tefü *spiked* Volapüka. Ibä semans sagon: „Menef bal, pük bal”, e votikans: „Menef e pük bal”; e nog votikans: „M. b. p. b. nen däm alik pro pük lomänik” (do *spiked*s ai mutons binön *brefik*!); e nogna votikans i votiko... Ye Volapükan *legik* ä *veratik* ai laidälön pö *spiked rigädik*, *brefik* ä jönikün datuvala, e no küpälön ad mens löniälük *Babülonänik*. Güö! *spiked* datuvala binonös äd ai laibinonös sököl:

Menef bal, püki bal! ‚K<onstanz>’ B<ür> z<änik>. („Volapükabled zenodik”. Yel: 1890. Nüm: 119 (novul). Pad: 515.)

Vödem telid rigädik

2078*. Noteds

196) **Sukal** oba tefü valiks *gits e bligs* obik obinom söl **Kniele** Rupert, sanel in Allmendingen lä Ehingen, Vürtän, senätan vpa., demü gletiks töbs, zil, delids, sevs, plaks e melids... tefü vp., e demü kalad e stedäl lego jvabik ä deutik.

VI:45:2019

Ot ogetom pötatimo *dipedi* patik fa ob. — **Sukal** flena **Kniele** mutom *fövo* pos deil ota (ed oba) *pavälön* fa söls *senätans* vpa., efe man laböl luüno lifayelis kilselul, zesüdikis *tugis*, *sevis* (pato vpa. e pukas votik), kaladi nobälik, stedäli e *stimadigi* lüödü flanis valik. Alike sukale obsa mutom *padeflagön*, fövo pos *pevälön* oma, zelik *manifäd* mudik e penädik ata ninöfa e siäma, das *aitönom* ed *oitönom* fiedik ä konsienik plisipis, stäbis, sludotis e lonotis obik e kadema *pezepöl* fa ob u fa sukals obik. — Aikel no läsevom gitomafikis sukalis u kademi oba: no binom vpn., e no labom gitis semkimik aso vpn.

K. D. v.

197) Vpns. velatik sevoms e läsevoms te **bali kademi** vpk., efe uti, keli s. datuval vpa *ezeptom*, o. b. kademi *nulik*, kel fövo *painemom* baliko ‚*kadem vpa.*’

K. B. z.

198) If s. dat. in *Jvèz* löfik ä jönik sükom alüpo *denusauni* neves oka mödo *paitomöles*: men te *nenobälik* demüs kanom *glötön* omi.

199) **Dipedis** blacifa, sekretana (penädana), bukala, kädana, *zälileodela*, *läsiedana*, *klubapänala*, *cifekopanala* u *kopanalas* kluba *sembal* vpk., julanas e *klubadünana*... getoms üts, plo kels **cifs** teföl klubas sa *klub* okas u *dabegoms* omis de *datuval*, as *sikami* (*sikoti*) patik. — Te *sesumiko* sedöbs *dipedis* at de Konstanz *libaviliko*.

200) S. datuval vpa labom makis mil *bäledamona*, e makis mil atis segivom du yel alik plo *potamon*. De *kisnu* lifom, ifno de *literat* oka? — Sikod lemonöz e bonedonöz **literati** söla **datuvela** püliko *bemedika*! —

201) If **nem** eka *paililädöm* **votiko**, ka lilädön omi **vpo.**: *laban* (besüzär) ata nema penomöz *nemi* ät (famülanemi ä pösodanemi (bionemi) **lefulnik** obes also, äso: 1) *penon* nemis öt in lom oka; 2) *pükon* otis in lom ok’ik. Atos zesüdos leo, if penon obse *balidno*! Nogo kimidno mutobs *osagön* atosi?! — Ibo sukü *dobik*s penam e lilädäm ya *elaböbs* *lemödikis lezuni* ä bölüdi tima e mona. I tefü *nems zifas e pagas*... ötos binosöz atoso *paisagöl*!! — Abu mens sabinoms, laböl mödikis *neduti* e *badugi*, ab *nemödikis* kapäli e ladi...

202) *Vül* gletik jonomok lä *babülönans*... tefü *välapüked* vpa. Ibo balans sagon: „Menad bal, pük bal“, e votikans: „Menad e pük bal”; e denu votikans: „M. b. p. b. nen däm alik plo pük lomik“ (abu välapükeds aimutoms binön *blefik*!); e nogo votikans denu votiko... Ye vpn. *legik* ä *velatik* *aiblibom* lä välapüked *rigädik*, *blefik* ä jönikün datuvela, e no lilom *vülamenis* *babülönik*. Abu välapüked datuvela binom äd *aiblibom*:

Menade bal püki bal! K. B. z.

(„Volapükabled zenodik”. Yel: 1890. Nüm: 119 (novul). Pad: 515.)

Fövat ofovon.

VEDOLSÖS SAPIKS MEDÜ EL AISOPOS!

Hobubs e vabaluibs.

Pär hobubas ätiron veigömi vemo pefledöli ve länadasüt slämik. Ämutons gebön nämädi lölik okas ad müfön veigömi, ye no äplonons.

Vabaluibs veigöma älabons kaladi votik. Do blig, keli ämutons duinön, äbinon mödo fasilikum ka ut hobubas, äknirons ed ähagons pö tul alik. Hobubs pidabik, kels ätiron fofio vabi da släm dibik me nämäd valik okas, ämutons lilön plonis laodik luibas. Ed atos – äsä bo sevols – nog plu äfikulükon ones ad sufädön vobi onas

„Stilö!“, hobubs fino ärorons nesufädiko. „Dö kis plonols-li so laodiko? Obs tirobs löliki fledi vetik – no ols –, ab too blebobs stiliks tefü atos.“

Utans plonons vemiküno, kels sufons nemödiküno.

The Oxen and the Wheels

A pair of Oxen were drawing a heavily loaded wagon along a miry country road. They had to use all their strength to pull the wagon, but they did not complain.

The Wheels of the wagon were of a different sort. Though the task they had to do was very light compared with that of the Oxen, they creaked and groaned at every turn. The poor Oxen, pulling with all their might to draw the wagon through the deep mud, had their ears filled with the loud complaining of the Wheels. And this, you may well know, made their work so much the harder to endure.

Silence!" the Oxen cried at last, out of patience. "What have you Wheels to complain about so loudly? We are drawing all the weight, not you, and we are keeping still about it besides."

They complain most who suffer least.

Koräkots tefü gased yunulik yela: 2019:

pad: 43, set lätik: Nums at malons nūmam ▲ nunas → Nums at malons nūmami nunas;

pad: 48: KORÄKOT TEFÜ GASED PRILULA. → KORÄKOT TEFÜ GASED MAYULA.

VÖG VOLAPÜKA

Hermann Philipps, cifal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

YELOD TELDEGZÜLID NÜM: 7 2019 YULUL PADS: 49 jü 56.

Glidis Volapükaflenes valöpo!

In gased yunulik läxcifal: „Brian R. Bishop’ änotodom cedi okik – as gespik ad fonun gaseda mayulik –, das Volapük leno binon bisarik, bi „püks valik binons bisariks“. Ön tef at fūmo gidetom, e ba sötoy gebön vödi: „nekösömik“ pla eli „bisarik“. Lönäds tel binons pato küpidiks in Volapük, sevabo, das stamäds nemirik valik [1] mutons primön e finön me konsonat e [2] no dalons finön me sijidatonat (c, j, s, x, z). Noms sevärik at no komädons in natapüks*. As sek atosa tio nemögos ad lönedükön vödis bevünetik nen mitul plu u lās vemik. Pro elans di ‚Esperanto’ ud ‚Ido’ binos vemo kovenik: balugiko pladons vokati: „o“ leni fin stamäda (ömna pla vokat votik e plä püliks votükams lotografik): ‚la aŭto’ pla el „tood“ obsik, u ‚progreso’ pla „proged“. Sevobs atosi e blebükobs osi soiki, bi voto no plu binonöv Volapük.

* Noms at mebons obe mekavapükis tel. Balid otas binon ‚Vorlin’ (Rick Harrison, 1991), kel nu äreaon ini glömäd. ‚Vorlin’ ye no labon nomi tefü sijidatonats. Logolsös eli <https://conlang.fandom.com/wiki/Vorlin>.

Telid binon ‚Langue bleue’ – „pük bluvik“ – (Léon Bollak, 1899): https://en.wikipedia.org/wiki/Bolak_language.

Ab nu hitüp ekömon lü lafa-talaglöp nolüdik, e bo reidans mödikün nitedälons dö dins löli-ko votiks, samo dö utos, kel pa-sümbolon fa magod nedetik.

Kludo reidanes hitüpvakenis jönik e juitikis vipom cifal e redakan:

HPL-L. Pfs

DÖ FOVANS CIFALA BALID VOLAPÜKANefa (FIN).

Fa ‚Daniil Morozov‘: vicifal.

Vödem kilid pevotüköl Volapükanes valik!

Nüm at binon *lätik*, keli redakan jünüik pübom. Saunastad oma emüton omi ad begön bäldapänsioni tefü cal oma, e pato fib logama e nevas emütoms id omi gegivön monsinyore ledinitik: *datuval* < redakami, e pübi gaseda at. *Niim balidfovik* opubon kludo ün yanul ela 1907 in ‚Konstanz‘. Bonedans valik palevüdon kludo ad potön bonedasuämi, yegedis, penetis, nunodis, e r<eti>, ladetü *monsinyor ledinitik*: ‚Schleyer Joh. Martin‘, ‚Konstanz‘ len ‚Bodensee‘, ‚Badän‘, ‚Schottenstraße‘: 37. Pabegons leigüpo, das **leno** sedonsös somikosi redakanefe u guvanefe jünüikes, *pläämü bonedasuäm nog pelabik* pro yel u yels (igo!!) lätik(s). Guvane e redakanef dabinons nu in ‚Konstanz‘. Redakan jünüik i notodom Volapükanes valik, flenes fiedik gaseda, kels enüsedons jünü yegedis, e Volapükanes valik, kels ai epelons bonedasuämi, dani ladöfikün e begom ones, das kipedonsös i fütüro kol söl ledinitik: *datuval* < e Volapük löfidigädik lanäli e fiedi okas.

Söl: datuval e Volapük löfik lifonsös! Ko fied laidüpick kol mastal! Adyö!

‚GRAZ‘, dekul ela 1906.

‚Karl Zetter‘:
redakan.

(„Volapükabled lezenodik“. Yel: 1906. Dekul. Pad: 1285)

Vödem kilid rigädik Volapükanes valik!

Nüm at binom *lätik*, keli redakel jünüik pübom. Saunastad oma emütom omi begön bälemonami tefü cal oma e pato fib logas e nevas emütoms id omi gegivön m<on>s<inyora>le. led<initik>. *datuval* redakami, e pübami gaseda at. Onüm opubom sikodo in balul 1907 in Konstanz. Bonedels valik pasuflagoms sikodo potön bonedasuämi, laltügis, notedis, nunodis e. l. ladetü *Msl. led. Schleyer Joh. Martin, Konstanz len Bodanlak, Badän, Schottenstraße 37*. Pabegoms togo, das **leno** sedomsös somikosi ali redakef u govef jünüik, *sesumü bonedasuäm nog debik plo* yel u yels (sägo!!) lätik(s). Govef e redakef sabinoms nu in Konstanz. Redakel jünüik sepükom togo vpanes valik, flenes fiedik gaseda, kels eninsedoms jünü laltügis, e vpanes valik, kels eipeloms bonedasuämi, dani gudikün e begom omis, das konsefomsös i füdo söle led. *datuval e volapüke pöilöföf betikälami e fiedi okas.*

Söl datuval e vp löfik lifomsös! Aifiedü masal! Lädylöl!

GRAZ, balsetelul 1906.

Karl Zetter,
redakel.

(Volapükabled lezenodik. Yel: 1906. Dekul. Pad: 1285) ■

BAKÖPAHIPULS DE ‚ANDERNACH‘.

Se *Volapükagased pro Nedänapükans*, yel: 1937, pad:23.

Dö zilif: ‚Andernach‘ in Rinän, kö ün tumyels vönädik äkomipoy suvo, konotil sököl dabinon:

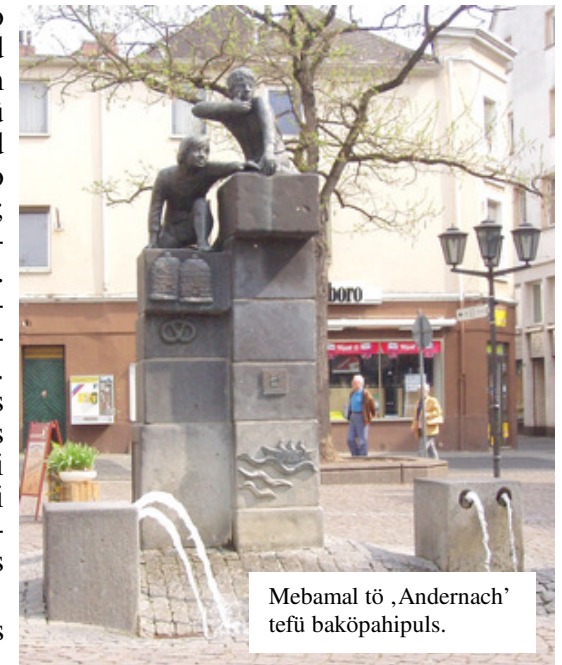
Ven krig ädabinon dönu, e neflen inilikon lä zifil, äsludoy ad tutatakön lödanis ün göl göda balidfovik. E töbo gödaprim ikömon, e trups neflenik ägrämons ed äkripädons ta klivs skapik bela ad rivön mönis zifila. E lebüdan trupas klüliko äniludom, das elans di ‚Andernach‘ nog äbinons in takäd lölöfik.

Ab hipuls baköpas äbinoms ya vemo göliko se bed, ed äbakoms ziliko bodi, keli äseablinoms aldeliko menes pro janed. E süpiko balan hipulas, kel ävobom in baköp, älogom da bal fenätas rovik plödio ad logön, va övedos stom gudik. Ba ävilom i loegön sülöpikön soli, ab alo no älogom te solastralis balid, ab äküpom i in lulit numi magedas foginik, kels älöpio-kripons ve belaklivs.

Ün timül ot äsueom, das äbinons neflen, e sunädo änunedom kompenanis oka. Balan omas äronom sunädo lü tüm, ed ätoenom sunädo tepakloki, sodas ya vemo spido lödans valik äbinons galiks, ed ägleipons vafis oksik, du num baköpahipulas votik ägoloms lü möns, ed älepladoms okis us ad taedön nefleni äniliköl. Ab no älaboms sunädo vafis lä oks; kisi ämutoms-li dunön? E süpiko tikod gudik äsüikon pö oms. Sevabo valöpo bienabäsets ädabinons. E nu äbinos vob bre-füpila ad jedön donio bäsetis at. Soldats ömik ägetoms bäsetis sui kaps oksik, sodas äperoms stütädis oksik, ed ämoslifoms ini dib; ed ad vemükön nog mifäti biens ivutiköl äprimons ad stegülön soldatis valatopo, kö atos ämögön.

Älövokädölo sekü dol soldats neflenik ämorömons pos atos.

Nefleni somik no äkanoms taedön, e baköpahipuls, kels dub kom okas isavoms zifi: ‚Andernach‘ de päridikam, ägetoms mesedi de sifal, du heroedadun omsik pänücidon sui ston in tüm. ■

Mebamal tö ‚Andernach‘
tefü baköpahipuls.

Nos patik äjenon ün dels fovik, e vestig oba no äprogedon. Ädrinob kafi, äküpälob ad seimos miniludik, äperob gasedi oba, älogob, das i votans äbetifons. Ätefos te dinis smalik, neveütik. Alutan, kel äbinom tifan at, no änitedälom dö dins jerik. Ma utos, kelosi ililob, äbinom jäfedik valöpo in selidöps e staudöps trenastajona, ye äplöpom ad no pafanäbükön fa poldanef.

Ün del kilid tikod äsüikon pö ob. Ökanob penön bosu tifane et su diled papüra e pladön oni vü pads gaseda obik. Ba pöküpon e pöreidon. Mögiko atos ösüükon-la pubeti seimik.

Klu äpenob peneti brefik: „*No sevob, kin binol e kikodo dunol atos, stopedolöd ye ad betifön obis, begö! Mu taobs ta atos.*”

Äslürfob kafi, e leno päsüpädob, ven delagased oba änepubon. Atna ga äfredob dö atos. Kis öjenon-li odelo? Tifan ötuvom-li peneti obik, öreidöm-li oni, ed ögeädön-li ad on ön mod seimik?

Ün del fovik äblümob – sa kaf e gased obiks. Ön mod kösömik gased änepubon to küpälob obik laidalik, ab pla on bos votik äseaton su tab. Kludo dunäd oba iplöpon. Lä kafabovül obik äbinon papürabled fronülik pepliföl. Äsäplifob oni ed älogob vödemi pepenülöl me penät töbo reidovik. Pas pos timil anik iletuvob oni:

„*No tupolöd obi! No baiädob ko utos, keli cedol dö ob. Sumob te utosi, keli neodobs e keli ols kanols nelabön. Spelob, das kanol suemön atos.*”

Älöseidob ed äreidob nuni dönu. Fino äseivob bosu. Ikosükob obi ko man. If öbejäfob osi verätiko, ökanoböv-la primön spodi e datuvülön kläni tifana nelogädik at – ud okbepenami omik.

Dönu äreidob nuni at, bi ävilob tükön modi ad fövön spodi.

„*No baiädob ko utos, keli cedol dö ob*”, ipenom. Lio äkanom-li sevön utosi, keli äcedob? Ävilom-li notodön, das no binom tifan? „*Sumob te utosi, keli neodobs*” iplänom. Kin üfo ätefon-li eli „obs”? Röletanis-li omik? Ud ävobom-li komitü votan? Äpladulom-li grupi u mufi? E kim äbinom-li, das äkanom cödön utosi, keli ökanobs nelabön? Plas lofön gespikis, nun at äsüükon säkis zuik. Too äsenob, das fino öprogedob.

Bo sötob nogna sedön ome peneti. Alo ökanob spetön gspiki. Atos ba öbinonöv prim spoda.

Fövot ofovon.

DIS HORIT SIENOVA (1).

Tiäd rigik: ‚Under the Radar’ fa lautan Belgänik: ‚Frank Roger’,
ini Volapük petradutöl fa: ‚Hermann Philipps’.

Äjenos in kafibötöp Litaliyänik trenastajona. Plidob oni, bi no binon tu menagik, kaf ona süperon, e binon top gudik ad küpedön voba- e tedatävänis, vio spidons lü büsids dranik okas. Löfob ad logön atosi. Us i reidob delagasedi, keli remob lä kiosk züi gul. Sis pänSIONAM obik globob usio tio aldello, klu äsevob ze gudiko eli Giancarlo: bötani.

Ün del ebo at iremob delagasedi, iglob ini kafibötöp, ibonedob eli ‚cappuccino’ kösömik oba, iseidob oki lä fenät ed iprimob ad reidön, ven älielob vomi plonön, das jokoladakekil ofa inepubon.

„Kekil äseaton ebo is nilü kafabovül oba”, äsagof, „e nu moon.” Älülogof kusadölo eli ‚Giancarlo’, kel ämufom namis ön mod säkusadöl, sagölo, das no äsuemom atosi ed no äkanom yufön ofi. Vom vifo äfidrinof kafi oka, e zuniko ämogolof.

Ven ävilob fövön reidi, äkonstatob ad süpäd obik, das leigo delagased inepubon. Dü timüls anik te älogetob. Ävestigob, va ba äfalon-la glunio. Gased ye ämoon.

„O ‚Giancarlo’! gased obik ämoikon”, äsagob. „Leigo äsä kekil voma et. Diabö!, kis üfo jenon-li is?”

Bötan äkömom lü tab obik ed äsagom: „Bisarö! Ya pluna atos äjenon. Äküpo, das dins anik süpo moon. Atos binon bisarik. No äloegob seimani nükömön e gleipön gasedi ola tabi olik beigolölo. Ols äseadols is, e täno ...” No älaispikom ed äjestom nefümiko.

„Gidetol”, äsagob. „id ob äloegob neki nükömön e gleipön kekili et e gasedi obik. Ab yegs no nepubons ön mod somik. Plän muton dabinön.”

El Giancarlo äsiom kapo. „Baicedob, ab pläni no tuvob.”

Äfidrinob kafi ed ämogolob. Lä kiosk äremob gasedi nulik ed äsludob ad reidön oni lomo. Äcedob, das us gased bo no önepubon klänöfiko. E so äbinos. Del retik äjenädon nen pats.

Tü del fovik äremob gasedi, äglob lü kafibötöp ela Giancarlo, äbenedob eli ‚cappuccino’ kösömik, ed äsäkob, va val änomädon.

Älülogob obi dodiko ed änoom kapo: „Liedo nö! Spikoy dö smalatifs pö notidakvisinöps in züamöp at. Kludo küpälolös tefü dins pösodik ola!”

„Enunoy-li osi polde?”

Äsiom kapo. „Sagons, das bejäfons osi. Spelob, das ofanons tifani pö midunotidun. Atos jünu ye no nog eplöpon.”

„Ba jäpan et plu prüdom-li, nü poldanef sukon omi?”

„Bedotob osi. Ya elabob säkädis adelo me tifs somik. Jäpan at binom lekäfik, bi no elogob omi. Lio plöpom-li ad dunön atosi?”

Äseadob, äslüfob kafi, ed äzilogob. Mens anik ävobons me vümanünöms u telefonöms polovik okas, man bäldilik äreidom pokabuki. Val älogoton kösömiko. Pos minuts anik ägleipob gasedi obik ed äprimob ad reidön. Too äküpälob ad noid nekösömik seimik, ed älölogob ai dönu ad küpön osi, üf bos miniludik äjenon-la.

E jenöfo bos äjenon. Bäldikan äplonom, das buk okik inepubon, du ädalogom telefonömi polavik oka; de votane ‚croissant’ imoikon. Äfümob ye, das nek ininikom ini kafibötöp, igolom bei tabs ed imosumom dinis, kelis ädesirom. Äkonstatob, das dins te nejeriks pätifons. Nek iperon telefonömi polovik u vümanünömi oka. Alutan, kel imosumom dinis et, vo no äbinom tifan kösömik.

Älülöbob, vio el Giancarlo ästeifülom ad bemastikön dinädi at ed ad takedükön bäldikani, kel pianiko ävedom nesufädik. Süpo äküpob, das delagased obik ämoon. Go no äkanob kredön, das ek ikömom lü tab obik – no pelogölo –, ed ämosumom gasedi fo logs oba.

Äbinos-li späk, kel äkonleton vali, kel äpliton oni? U nelogädikan-li? U pu ek-li, kel äsevom, vio bleboy löliko neküpidik? No äkredob späkis e nog läs nelogädikanis, ab lio äkanoy-li plänön tifs at?

Äspikob lü ‚Giancarlo’ dö gased oba ed äsäkob: „Daküpedakäms binons-li is?”

Äsiom kapo. „Si! käms binons valöpo is, ab no in kafibötöp obik. Niludob, das pold ya ätikon dö atos. Klülos ye, das sumods no äfrutons onis.”

„Mutobs datuvülön dinädi at”, äsagob.

„Vipob ole plöpi”, el Giancarlo ägespikom.

Fe no äsevob, lio ökanob vobädön atosi.

Tü del fovik ivätälob ad golön votaseimio ad drinön kafi e reidön delagasedi, ab täno äsludob ad golön lü ‚Giancarlo’ to riskod ad pabetifön. Ömutob binön us, if ävilob datuvülön verati dö tifan klanöfik et.

Kludo äfölob kösömi obik: remön gasedi, bonedön eli ‚cappuccino’, zilogön kafibötöpi.

Jiyunans anik äbejäfofs telefonömis mödigebovik oksik, man äreidob gasedi. Dog oma nilo äfänülön göbi okik ta stulalögäd, kelos äprodon toni bisarik ritmutik.

„Adelo säkäds seimik edabinons-li?” äsäkob, ven ‚Giancarlo’ äblinom kafi.

„Jünu val enomadon”, ägespikom.

Äzilogob e vemo äküpälob. Äseitob nami sui gased, dat nek ökanon mosumön nenküvido oni. Säkad mu patik äbinon, das no äsevob, ad kis ämutob küpälon. Lio kanoy-li logön eki nelogädik?

Ebo ifidrinob kafi obik ed ävilob reidön gasedi, ven äloegob löbunön dogi, kel äprimon ad vaulön.

„Takedö! o pul!”, dalaban doga äsagom flapilölo bäki ona. Dog ye älaivaulon äl ek nelogädik. Bos bo ifäkädükon oni, do no ilogob seimosi u seimani. Äblibob is nog dü timil, täno ye äsludob ad lüvön topi at. Äpelob pro kaf ed äsäkob ele Giancarlo: „Jenots nonik adelo-li? Nos petifon-li?”

„Nö!”, ägespikom. „Spelob, das oblebos soik.”

„Fredob, das ai nog labob gasedi obik”, äsagob. „Ab dog et äbiton klatiko.”

„Ön mod kinik-li?”

„Äbinos-li üfo fädik, das nos pätifon adelo, du man ko dog äbinon is?”

‚Giancarlo’ älülöbob obi säkölo. „Kikodo cedol-li atosi?”

„No eloegol-li löikön e vaulön dogi tü tim semik?”

„Si! kludo kis-li?”

„Ba dog iküpon bos, keli obs no äküpobs.”

„Ö!” äsagom siölo kapo. „Dogs lilons gudikumo ka obs. Bo gidetol.”

„Dogs i smeilons gudikumo ka obs. Ba älilon ud äsmeilom bos, ud eki, keli no äküpobs. Täno dog äprimon ad vaulön, e tifan nelogädik äsludom ad nepübön ed ad golön votaseimio.”

„Binos teor nitedik”, äbaicedom. „Ab blöfastab at binon boso pülik.”

„Vö! ab pu nu labob bos, kel oyufon obi pö vestig.”

„Läbö! sevükolös obi dö atos, keli otuvol!”

VEDOLSÖS SAPIKS MEDÜ EL AISOPOS!

Leon e mug.

Leon äseatom slipölo in fot me kap gretik oka su kluvs. Mugil dredilik äkolkömon süpo omi, e demü dred e spidiäl ad skeapön, ärönon love nud leona. Pegalükölo leon äseitom klupi gretik zuno sui jafäbil ad deidön oni.

„Spalolös obi!“ jimugil pidabik äbegof. „Gevolös libi, begö! Seimikna fümö öbläfob osi ole.“ Leon äyofom vemo oki pö tikod, das mugil föro ökanon yufön omi. Ab nobaladäliko ägevom fino libi jimuge.

Pos dels anik, du äpöjutom kripädölo fanoti in fot, leon äreaform ini mails filäta yagana. No äkanom libükön oki, ed ärorom zuniko, sodas päliloy osi

valöpo in fot. Äsevölo vögi, jimug suno ätuvof leoni, kel letöbidom in filät. Ärönof lü bal lefadas, kels ädakipons Leoni; ätuetofof len lefad, jü äsleaton, e suno leon älivon.

„Äsmilol, ven ipromob, das öbläfob oli“, jimug äsagof. „Nu elogol, das igo mug kanon yufön leoni.“

Plitod neföro binon nenfrutik.

The Lion and the Mouse

A Lion lay asleep in the forest, his great head resting on his paws. A timid little Mouse came upon him unexpectedly, and in her fright and haste to get away, ran across the Lion's nose. Roused from his nap, the Lion laid his huge paw angrily on the tiny creature to kill her.

"Spare me!" begged the poor Mouse. "Please let me go and some day I will surely repay you."

The Lion was much amused to think that a Mouse could ever help him. But he was generous and finally let the Mouse go.

Some days later, while stalking his prey in the forest, the Lion was caught in the toils of a hunter's net. Unable to free himself, he filled the forest with his angry roaring. The Mouse knew the voice and quickly found the Lion struggling in the net. Running to one of the great ropes that bound him, she gnawed it until it parted, and soon the Lion was free.

"You laughed when I said I would repay you," said the Mouse. "Now you see that even a Mouse can help a Lion."

A kindness is never wasted.

VÖG VOLAPÜKA

Hermann Philipps, cıfal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

Sırkülapenäd Volapükaflenes valöpo

YELOD TELDEGZÜLID NÜM: 8 2019 GUSTUL PADS: 57 jü 64.

Glidis Volapükaflenes valöpo!

Enu, ven ätradutob konotili (dili lätik kela kanols reidön in gased ebo at) fa hiel Frank Roger dö man nelogädik, säkäd äsüikon dö mod ad notodön Volapüko seti Linglänapükik: ‚*Communication lines were down forever*‘.

Demü tikodayümät löpo pemäniotöl vöd at sinifon: ‚*Cän tikodas, nunas, u somikas medü spik, malets, jästs u penam*‘ (ma ‚Webster's‘).

Jenöfo vöd kuratik eli ‚communication‘ siniföl no dabinnon in Volapük. Plao labobs vödi: **kosäd**, kel labon sinifis valemikum, efe Deutänapüko: ‚*Umgang, Verkehr, das Umgehen, das Verkehren*‘, kelosi hiel Ralph Midgley ätradutom verätiko as ‚*aquaintance, association, communication, company, social intercourse*‘. Vöds Deutäna- e Linglänapükiks at tefons eki u bosı, kel kanon gespikön. In vödabuks calöfik tuvobs vödedis sököl: *kosäda-medöm**, *kosädanef*, *kosädapük kosädöfik*, *kosädön (nel.)*, *kosädöm*, *beno-kosäd*, *monakosäd*. **Stopö!** *monakosäd-li?* (Volapükagased, yelod: 3, pad: 6).

Deutäna- e Nedänapüko, vöd: ‚*Verkehr/verkeer*‘ labon sinifi nog telidi, efe Linglänapüko ‚*traffic, transport*‘ äsä in ‚*öffentlicher Nahverkehr / (public) local transport*‘.

In Volapük i vöd: *dakosäd* < dabinnon, kel voiko malon mufis toodas, saikulas, trenas, flitömas, nafas e somiks. Logolsös vödis calöfik: *dakosäda-litöm*, *~poldan*, *~stob*, *nafamadakosäd*. Vöd at leigo labon sinifi telid, sevabo Linglänapüko ‚*doings and dealings*‘, äsä in ‚*ted e dakosäd, maketa-dakosäd, potadakosäd*‘.

Jinos, das mastans ettimik boso pemükons sinifis at. As sam tuvobs in Volapükagased yeloda: 21, pad:12 < vödi: *dakosädapük pla kosädapük*.

Alo egebob notodoti: ‚*Yümetam kosäda no plu üdabinnon laidio*‘.

Hitüpadelis jönik valanes vipom

* El ‚de Jong‘ ätradutom ati dobiko as: ‚*Verkehrsmittel*‘ (= vegöm) pla ‚*Kommunikationsmittel*‘.

HPL-L-RFS

VOLAPÜKAN BALID ELA EKATERINBURG... SE FRANSÄN.

Fa ‚Shido Morozof‘: vicifal.

Enu eprimob ad spodön ko hiel Anatolij Sidorov: jenavan ela ‚Esperanto‘ (äbegom ad nunön oke notetis anik Volapüki tefölis), danädü kelan eseivob, das netabukem Rusänik (in el Sankt-Peterburg; lepals e dalepals obiks inemons oni publügabukemi, ab cifodans attimik Rusänik äsludons ad ceinön nemi at ko seväd teltumyelik) labon lisedi Volapükanas lampöräna Rusänik (pämod at pepübon medü segivots tel, sevabo ün yels: 1887 e 1888). Spodan nolaliegik igo äsedom obe kopiedi (sotüli ito pidepenöli nen vödem leigätik Volapükik) lebuka et. Poso äbonedob bukeme sotüli fomü magods rigik pidigitüköli pämoda pemäniotöl, ed äpübob bevüresodo dokümi tefik leäktronik, fa ob boso pibevoöli (samo pö ragiv ela ‚Yahoo!‘ [1]).

Pö vestig liseda et eküpob, das Volapükan bal älödom in zif ot, äsä ob, sevabo in ‚Ekaterinburg‘. Jenöfot at vemo enitedälükon obi, bi nutimo el Ekaterinburg i labon slopanis Volapüka. Is plä ob nog hiel Oleg Temerov lödom: Volapükan zilik, kelan ämekom bevüresodatopi vemo frutiki labü maters valasotik dö pük obsik [2], äpreparom vödabuki e tidamedömis votik pro Rusänapükans Volapüki lärnöls, ed änotükom dü yels anik vigagasedi Volapükik. Desir ad seividön mödikumosi dö büan obsik in ‚Ekaterinburg‘ esüikon pö ob. Fonät ot tumyela degzülid enunon dö om sökölösi: hiel ‚Grandchamp‘ (Rusänapüko: ‚Granshan‘), ‚Alexander‘ (Rusänapüko: ‚Aleksandr‘): tidan in el Ekaterinburg. Luverätiküno otani tefon penet somik de tataragiv jenavik Rusänik [3]. Pemotöl tü del deglulid prilula yela: 1853. Äcalom as tidan Fransänapüka pö realajul di ‚Aleksej‘ in el Ekaterinburg (jul so pinemon stimü leplin: ‚Aleksej Aleksandrovich‘) ün yel: 1887.”

Läbo etuvob yegedi jenavana: ‚Vladimir Mikitjuk‘ tiädü „Kariers e fäts esetevölans se Fransän in provin di ‚Perm‘ de laf telid tumyela degzülid jüesa prim tumyela teldegid” (se gased nolavik: „Nunian jenavik Luralänik”, yel: 2016, nüm: 3 (ü: 52), pads: de 112 jüesa 121). Ma penäd at nunob lifanotetis anik tefü Volapükan bo balid ela Ekaterinburg.

Hiel Aleksandr Viktorovich Pinel'-de-Granshan (pimotöl tü 1853, VI^{ul}, 30; liedo notets fonätas difik dö dät fümik moteda no baibinons tefü od) ävedom balan tidanas ela Ekaterinburg ün yel: 1882. Älifädöm cilüpi e yunüpi oka in Fransän, kö äfiduinom juli privatik in el Orléans. Finü degyel miljöltumveldegid äfealotädöm lü Rusän.

Algödo ai nog drinob eli Cappuccino pö kafibötöp di ‚Giancarlo‘, e reidob gasedi obik. Ai nog lielob plonön pösodis, ven yegs klänöfiko inepubons. Pold jinon äklemön dinädi at. To töbidam obik, neai äplöpob ad tühön tifani klänöfik, do äsevob – pu teoro –, vio äplagom febädi okik. Semikna äcedob, das ilogom magedi lunidöl, bosu vefafomik da logama-veitot obik muföli, tupi pülik. Neföro ye äfümob; ba te imagälob osi. Ömna äloegob vaulön dogi dunsetäba kos nek. Täno äluxamob kuratikumo topi, bi äsüadob, das man et äkomom, Ai ye leno äkanob logön retodi pülikün koma omik.

Ba äbinom nenlödan u vimäd nata, hikel ästeifom ad lovelifädön deli balatik alik. Äbinom-li soelik? Ätifom-li i benü flenädans u röletans oka? Ibuükom ad beseilön atos; neföro ösevob osi.

No äkanob suemön, vio ek äfägom ad vüpladön oki ini pödaglun so skiliko, das tio änelogädöm. Äbinos bisarik ad sevön, das semikna man at vemo änilom lä ob, nendas äküpob omi. Dido änenöfökom skili okik. Tü dels anik delagased obik änepubon, kösömiko ye pas, posä ifireidon oni. Bo äbinom tifan demafulik.

Seimna ädagetob tiketi ad pladön peneti vü pads gaseda obik, spelölo ad fövön spodi obsik, ab no ädagetob gespiki. Benö! soti gespika ädagetob: Ün del fovik pen obik petifon se jakätapok, ebo dis logs oba. Fümo äbinos mod oma ad sagön obe, das ösötob klemön penetis zuik. Yümetam kosäda no plu ädabinon laidio.

Alna ye, elielölo vaulön dogi, lölogob, e spelob ad logön bosu mana nelogädik, spetölo, das glömom prüdi oka dü sekun bal, do binos neluveratik.

Jünü atos no äjenon. ■

Pö reid gaseda yulula, vicifal: ‚Daniil Morozov‘ eküpom pökis sököl:

- 1) su pad: 49, pö kedet 9id donao: pük bluvik → pük blövik;
 - 2) su pad: 51, pö kedet 12id donao: äjestom nefümiko → äjästom nefümiko;
 - 3) su pad: 52, pö kedet 13id löpao: a) telefonömi polavik → telefonömi polovik; ä) de votane → de votan;
 - 4) su pad: 52, pö kedet 7id donao: ällilon ud äsmeilom (dog) → ällilon ud äsmeilon;
 - 5) su pad: 54, pö kedet 13id löpao: ötuvom-li peneti obik, öreidöm- → ötuvom-li peneti obik, öreidom;
 - 6) pad ot, pö kedet 14id löpao: ed ögeädön-li → ed ögeädöm-li;
 - 7) pad ot, pö kedet 13id donao: Älöseidob → Älöseidob obi;
 - 8) su pad ot, pö kedet 7id donao: Kin üfo ätefon-li eli „obs”? → Kinis üfo ätefon-li el „obs”?
-

„Binob ebo is”, ägeom. Älogob lü leod vöga, ed äkredülob ad elogön mufi. Äkanob küpön magedi nofümik: difülils gEDA, fomi in lulit fikuliko sevädoviki, nofümiki e lunidöli len siems.

„Cedob, das logob oli, pu plu u läS”, äsagob. Töbo logädol.”

Man äsmilom nelaodiko: „Ologol gudikumo obi bo neföro”, äsagom.

„Lio dunol-li atosi – e kikodo?” äsäkob.

Pülatimilo äseilom, täno äfovom: „Äbinob hipul plafik, kel älönedom neseimo. Äsludob ad blebön neküpidik e ad fölon vegami oba lönik. Ai äsenob, das nek äkupon obi. Äplöpob ad ceinön fibi at ad näm.”

„Etuvol-li modi ad nelogädikön?”

„No nelogädob, ye no logoy obi. Vüpladob obi pödaglunio. Frutidob guli lita nükömöl, klots obik labons kölis pötik, neai bleibob stanön, neai mufob vifiko, ai golob kobü menafum, sleafob vü slitods, e beigolob nenküvido. Äflagos timi mödik ad nendöfükön skili at.”

„Ab kikodo töbidol-li so vemiko?” Älaidälob ad säkön, nes mäniotilön doti obik dö plän oma.

„Somo kosididob obi”, äsagom. „Ön mod votik no kanob lifön. In lulit lödob, e sumob utosi, keli neodob, ab kriman no binob. Gleipob bämis, toedilis e jokoladis lafo pefidölis, drinedis lafo pedrinölis, dinis fa nek jenöfo peneodölis, bukis e gasedis, dat getob bosu ad reidön. Mödikosi no kanob sagön ole.”

„Blibolös nog bosu! Säkö bal lätik: Kisi cedol-li dö dogs?”

Man äsmilom neladoiko, dredälabiko. „Dogs leigo no logons obi, ab smeilons obi. Atos bluvükon onis. Hetob nimis et. Ed ons hetons obi. Nu mutob moikön. Labol gespikis pevipöl. No glömolöd balädi obsik! Kolköm at no ejenon!”

„Dönulogö!” äsagob, e tio no äküpob nepötöfi vödeda at.

„Neluveratö!” ägespikom, e maged nofümik änepubon. Imogolom-li? U balugiko imufom se portat logama? Ästebob dü minuts anik, ab ädagikos, ed äbinos nenfrutik ad blibön us. Kisi äsötob-li cedön dö utos, kelosi man at isagom obe? Balflano atos itonon asä nesiäm dastunüköl, votaflano ye äplänon vali, keli ibelifob.

Äsludob ad küpälön ad man at, nü äsevob dunädi omai. Öküpälob dö pats pükün, dö val, kel ösäklänädon-la eki, kel vero ävilon blibön dis horit sienova.

Tü gustula del 31^{id} yela: 1878 < äcalükoy omi asä tidölani nelaidüpi Fransänapüka pö gümnad di ‚Novocherkassk’. Latikumo mö yels tel ‚de Granshan’ äsetevom lü zif: ‚Vol’sk’, kö ätidom pö donagümnad e realajul.

Neplid demü kosid nesaidik äkoedon tuvön eli de Granshan vobapladi gudikum. So sis yel: 1882, setula del 23^{id} ädunodom as tidan pö realajul ela Ekaterinburg. Ye dü lunüp no ävedükoy omi kevobani laidacalik, sodas äcalom as tidölan ma vobükam lelivik. Klülo stad somik änepliton eli Aleksandr Viktorovich. Äbinom man desinodiälik, klu in Luralän äprimom ad nitedälön dö goldinijafäd e dunamods tefik. Ün yel: 1884 < äbenoplöpom pö beg ad leadön guvön omi goldineraglunis in glunidalabots di ‚Berjzovskaja’ e di ‚Kamenskaja’ (provin di ‚Perm”). Tü 1885, dekul, 31 äleadoy guvön omi goldinameinädi di ‚Rafael”, lü glunidalabot: ‚Monetnaja’ in provin ot dutöli. Luveratiko el ‚de Granshan’ äsevädükom oki asä jäfüdisevani ön räyun metodas ettimo nulädikas goldinijafäda. El Aleksandr Viktorovich äjäfom me goldinijafäd dü degyels anik. Fe no ävedom büsidan famik ä gretakatädan, ab äplöpom ad ceinön oki de lödiloatan ad domidalaban, bi äremom blögadomi in el Ekaterinburg.

Ün yel: 1891 < bos veütik äjenon pö el ‚de Granshan’, sevabo tü del 16^{id} novula älasumoy omi as liman laidacalik stäfa realajula. Ün degyel 1890^{id} el Aleksandr Viktorovich ädagetom sikotis mödik. Tü 1894, VII^{ul}, 16 ägevoy ome, pötü benoseks realajulanas pö maturaxam, danamapenedi calöfik nemü kälädan tidaziläka di ‚Orenburg’, in ziläk kelik tidastitods ela Ekaterinburg ädutädons. Tü 1895, 11^{ul}, 16 päpromuvom ad titulakonsälal, ed ün yel fovik ävedom cämacalan. Latikumo nog mö yels tel ägevoy ome tituli kurakonsälala. Ün degyel ot äbenodistükoy omi me sikots löpik, sevabo pädekotom ko dekot stimü saludan: ‚Stanislav’ greda kilid (tü 1895, I^{ul}, 1), e päbelegivom me kön mebü regam ela Aleksandr kilid: zar Rusänik, efe ad lenlabön su blöt len jarp di ‚Aleksandr’ (kön pägevon tü del 24^{id} febula yela: 1896).

Finü tumyel degzülid el ‚de Granshan’ id äkompenom pö sogädalif ela Ekaterinburg. Ävedom liman jäfidik famika sogä Luralänik natavilöfanas (sevabo: ‚UOLE’, – ‚Ural’skoe obshhestvo ljubitelej estestvoznanija’), e periodiko ävisitom kobikamis notidik ona, samo ün yel: 1888 < äkomom pö kobikams tel limanas ela ‚UOLE’, ed ün yel: 1889 < pö kobikams kil.

Latikumo tidan äfinükom kosami oka ko klubäd sogädik nolavik at. Ün laf telid degyela lätik tumyela degzülid äkompenom pö fün sogä di ‚Ekaterinburg’ pro löfans lekanas jönik (sevabo: ‚EOLII’, ‚Ekaterinburgskoe obshhestvo ljubitelej izjashhnych iskusstv’).

Dü tim anik igo äguvom pö nogan et dilädi lekanadustoda (ma gased: „Vig ela Ekaterinburg”, yel: 1896, nüm: 14). Zuo äkompenom vilöfo pö disputs literatik fa klub ot pinoganüköls.

Primü tumyel teldegid in el EOLII feits ädavedons sekü säkäds ä teläls bolitiks, e ‚de Granshan’ äsäkosädöm ko klub at. Äjäfom te me tid e büsid. Yel: 1900 < äblinon ome tituli cämakonsälala. Nun läbik no ädefon id ün yel fovik, sevabo tü del balid yanula pädekotom ko dekot stimü jisaludan: ‚Anna’ greda kilid. Ün prilul yela: 1904 ävedom tatakonsälal, ab atos äbinon benoplöp lätik kariera omik. Sekü badikumam kosama ela de Granshan ko cifef omik ün yanul yela: 1907 < päfeapladam ini febodajul di ‚Krasnoufimsk’. Fealotäd lü el Krasnoufimsk leno äfredükon tidani, bi äposblikükom in el Ekaterinburg domi lönik, zuo el Krasnoufimsk no älabon mögis so mödikis ad büsidajäf. Ün degyel 1900^{id} el ‚de Granshan’ äkosikom ko bankals anik Fransäna, kelans äntedälükons in el Ekaterinburg. Etans ävilons jenöfükön desinodis gretik tel monifienida. Tü del zülid novula yela: 1907 < zifadail ela Ekaterinburg äbejäfon mobi de el Pinel'-de-Granshan ad getön de bankals Fransänik anik moni tökü bligods. Zuo finenans medü el ‚de Granshan’ ämobons ad prünön moni födü bum maketabumäda gretik in el Ekaterinburg. Primäts at no päjenofükons.

El ‚de Granshan’ – bo demü feapladam neplitik – äsedom begapenädi ad sädünükön omi de cal tidana ed ad gevön ome plödüdünastadi lölik. Begapenäd et pidafölon, sodas tü del balid mayula yela: 1908 < el Pinel'-de-Granshan äfinükom calajäfi okik tidana. Ün degyel 1910^{id} äbleibom paregistarön as dalaban doma in el Ekaterinburg, e poso no äposbinükom retodis seimik pu ma doküms ragivik.

Binos rätöfik, kikodo man so desinodiälük ä plagälik äsä el ‚de Granshan’ ilärnom Volapüki. Niludob, das äkonfidom reklami de ‚Kerckhoffs’ e Volapükans votik, kelans älesagons, das suno pük ela Schleyer övedon pük bevünetik teda e büsida. Bo el ‚de Granshan’ id äspetom, das Volapük öbinon ya ün fütür nilikün tidajäfüd vemo zesüdik in juls e nivers, e Volapükitudans ögetons mesedi bundanik. Spets somik öklülädons binön drimamagotiks, ab büocedob, das düps, kels pädedietons fa el ‚de Granshan’ stude Volapüka, ädutons lü nitediküns in lifüp jenotaliegik oma. ■

[1] ladet leäptronik: ‚<https://yadi.sk/i/-lxIANpSCKVxKw>’.

[2] ladet: ‚<http://volapuk.temerov.org/Volapukanef>’

[3] Resodatoped calöfik (Rusänapükik): ‚<http://www.fgurgia.ru/old>’): ‚Hiel ‚Aleksandr Viktorovich de Granshan’”.

DIS HORIT SIENOVA (2 Ä FIN).

Fa ‚Frank Roger’, etradutöl fa: ‚Hermann Philipps’

Kludo, ven äbinob lomo dönu, äpenob peneti nog bali: *„Mutobs spikotön. No suemob nuni olik. Dredolöd nosi! No vilob dämükön oli; te vipob ad sevön dinis anik.”*

Löliko no äsevob, kisi öcedom dö nun nulik oba. Ba örefudom ad kosädön, ed ön jenet at neföro „ölogobs” plu omi. Luveratiko ömogolom ad plagön febädi okik votaseimo. Ud önonükom peneti oba ed öfövom duni oka nentupiko. Ab id ämögös, das ögespikom dönu, ed atos ba öbinon nitedik.

Kludo ün del fovik äseadob in kafibötöp kafi slürfölo e stebedölo, das tifan nelögädik ömosumom delagasedi obik, kel äninädon peneti oba. Öplöpos-li telidnaedo?

Tü del fovik äbinob vemo närvodik. Kisi äkanob-li spetön? Äsagob ele Giancarlo, kisi idunob, ed älülogom obi säkölo. Bo no äsuemom, kisi äbesteifob me atos. Täno äseadob us spelölo, das nun seimik öpubon – dönu penet pepenülöl u seimosi votik; sot alik geäda äbinon vipabik.

Ad fred oba ägetob gespiki, efe diledili papüra se penetabuk pesleitöli ko set te bal: *„Ya sevol tu mödikosi.”* Äjinos, das spod obas ya äfinon.

Ab no ävilob klemön so vifiko, klu äpenob ome peneti dönu, e atna ävilob mütön omi: *„Mobob balädi. Kolkömobs, ol begespikol säkis obik, ed ob no plu otupob oli. Voto obegob fleni labü dog ad datuvülön oli, e täno omutol spikön. No löfol dogis, vo-li?”*

No päsüpädob ad dagetön gespiki tü del fovik: *„Kolköm bal, e poso oglömol obi. Okondötölöd so, äsva val at neföro ijenon. Voto okoedob binön neläbik oli. Asoaro pö modonikam sola. Dis pon, keli beigolol algödo.”*

Man jenöfo äkredom-li, das äbinom in stad ad tädön obi? Votaflano, leno äsevob, man kisotik äbinom, e ad kis äfägom, kluo äsötob prüdön. Samo äsevom zugoti algödik oba. Jenöfo äsevob poni, keli imäniotom, ab neföro ilogob us seimani u seimosi miniludikis. Fe man at äfägom ad blibön plödü portat logama, e kolköm at ägevon obe pati ad suemön fägi at. Äsötob frutidön mögodi at nen zog. Ga äkanob bejäfön poso tädi omik.

Pö modonikam sola ägolom lü pon, ab nek äkomom. Man at äzedom-li desini oka, e no ävilom kömön? Ävilom-li fopülükön obi? Ud älatikom-li? Täno süpo ällilob vögi nelaodik: *„Ekö! is binol.”*

Älogob kuratikumo, ye äküpop neki. Kiöpo man at iklänedom-li oki? *„Ek komon-li?”* äsäkom.

IX:72:2019

Pos dels anik galedanahipul dönu ävokom: „Lupö! Lupö!”
Dönu vilagans älürönons ad yufön omi, e dönu hipul äbesmilom onis.

Täno, seimna soaro, dü sol ämodonikon pödü fot, e jads äkripädons love bälät, jenöfiko lup äsübunom de fotül, ed ätutatakom jipis.

Me lejek vemik hipul ärönom äl vilag ed ävokädom: „Lupö! Lupö!” Ab do vilagan ililom vokädi, no älürönons ad yufön omi, äsä idunons büo. „No kanom fopülükom dönu obis”, äsagons.

Lup ädeidom jipis mödik hipula, e täno äkripädom mo ini fot.

No kredoy luganis, id üf spikons naedilo verati.

The Shepherd Boy and the Wolf

A Shepherd Boy tended his master's Sheep near a dark forest not far from the village. Soon he found life in the pasture very dull. All he could do to amuse himself was to talk to his dog or play on his shepherd's pipe.

One day as he sat watching the Sheep and the quiet forest, and thinking what he would do should he see a Wolf, he thought of a plan to amuse himself.

His Master had told him to call for help should a Wolf attack the flock, and the Villagers would drive it away. So now, though he had not seen anything that even looked like a Wolf, he ran toward the village shouting at the top of his voice, "Wolf! Wolf!"

As he expected, the Villagers who heard the cry dropped their work and ran in great excitement to the pasture. But when they got there they found the Boy doubled up with laughter at the trick he had played on them.

A few days later the Shepherd Boy again shouted, "Wolf! Wolf!" Again the Villagers ran to help him, only to be laughed at again.

Then one evening as the sun was setting behind the forest and the shadows were creeping out over the pasture, a Wolf really did spring from the underbrush and fall upon the Sheep.

In terror the Boy ran toward the village shouting "Wolf! Wolf!" But though the Villagers heard the cry, they did not run to help him as they had before. "He cannot fool us again," they said.

The Wolf killed a great many of the Boy's sheep and then slipped away into the forest.

Liars are not believed even when they speak the truth.

VÖG VOLAPÜKA

Hermann Philipps, cıfal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

YELOD TELDEGZÜLID NÜM: 9 2019 SETUL PADS: 65 jü 72.

Glidis Volapükaflenes valöpo!

Äsä sevobs, datuvan Volapüka: ‚Schleyer’ e dönulifükan ona: ‚de Jong’ älemekons pas gramati e täno vödastoki püka obsik. Fe klülos, das jenöfiko dins bofik plu u läs pästukon leigüpo. Alo gramat äbinon stab voboda omas. Tapladü atos, natapüks ädavedons vemo lunüpo, büä ek ävestigon utosi, kelosi nu nemobs „gramati”. Kludo kanoyöv sagön dö natapüks: „Primo pük ädabinon e täno gramat”, e dö mekavapüks: „Primo gramat ädabinon e täno ret püka”.

Tefü pük obsik, atos älabon seki bisarik, das igo mastans ettimik Volapüka päkofudükons tefü geb konyunas, präpodas e ladvärbas.

As sams kanoy mäniotön vödis: as – asä, äs – äsä, klu – kluo – kludo, tän – täno, ti – tio, za – zao, zu – zuo, ...

El „Gramat Volapüka” fa ‚Arie de Jong’ ninädon miedetis vödabidas at:

§ 105. Ad fümetön kuratikumo värbi, ladyeki, vödi votik seta u seti it **ladvärb** pagebon.

§ 108. **Präpods** malons tefi, ön kel vöds fa ons pareigülöls binons tefü dilis votik seta.

§ 111. **Konyuns** pagebons ad koboyümön setis u dilis seta.

Ekö! is binons sams anik fa ‚Arie de Jong’ de „Diatek nulik” e „Gramat Volapüka”:

„Me poyümot at kanoy fomön värbis de vödabids **ti** valiks.”

„Tü jabat fovik, elans **tio** valiks zifa äkömons ad dalilön vödi Goda.”

„**Tän** ämaifükom mudi okik, ed älejonom ones.”

„**Täno** ägolons lü om elans di ‚Hierusalem’, ...

„**Klu** no kudolsöd tefü odel!”

„Fövolsöd **kluo** püdo vegami olsik!”

„Sukolsöd **kludo** balido regäni Goda, e gidi omik!”

Ön jenets mödik bo kanoy lecedön notodoti u seti somikis asä ön mods distik pestukölis, ab suvo daloy bedotön setastukis süpädik soik. Alo mutoy studön vödemis calöfik mödik ad löliko suemön dinädis somik.

Büfo ye latahitüpadelis juitik vipom valanes
cıfal e redakan:

VOLAPÜK IN KANADÄN.

Mekavapükän: ‚Martin Lavallée‘ etuvom nunis sököl in gasesds vönik zifas Kanadänik: ‚Québec‘ e ‚Montréal‘.

‚Le Quotidien‘, 1888 gustul 20, zif: ‚Québec‘.

La langue volapuko

Cette langue aura son dictionnaire bientôt, s'il faut en croire un confrère qui annonce que M. G. de Boucherville, greffier du Conseil Législatif, est à mettre la dernière main à un dictionnaire de la langue volapuko. Nous croyons sans peine que cette œuvre a dû lui coûter beaucoup de patience et de travail pour arriver à un mince résultat.

‚L'Étendard‘, 1889 mázul 7, zif: ‚Montréal‘.

Un canadien et le volapuk

On sait que depuis plusieurs années, M. George de Boucherville travaillait à un dictionnaire de langue volapuk. Son dictionnaire est terminé et il vient de le faire distribuer aux députés provinciaux.

Pük: Volapük.

Pük at olabon suno vödabuki, if kredobs-la calasvisti, kel nunom, das hiel M. G. de Boucherville, sekretan kobanefa lonilonöl, nu fimekom vödabuki püka: Volapük.

Fasiliko kredobs, das vobot at nendoto äflagon de om sufädi e töbi mödik ad rivon seki smalik.

Kanadänan e Volapük.

Sevoy, das söl: ‚George de Boucherville‘ äbevobom vödabuki Volapükik dü yels anik. Vödabuk omik nu pefimekon, ed enu eseagivom oni limanes provinadaila. ■

DATUVOT.

Se ‚Volapükagased pro Nedänapükans‘ yela: 1951, nüms: 5 & 6.

Bü milats yelas in Lasüriyän man älifom, kela nem äbinon: ‚Tem‘. Älödom in ‚Ninive‘, kel ün tim et nog äbinon te zifil smalik, du prim rigik de ‚Babel‘ igo no nog ädabinon.

‚Tem‘ at äbinom man vemo sapik, ed äbinom fümiko löfäb jigoda: ‚Astarte‘, kel stepof me futs largentik okik ve sil neitik. Dü yels mödik iletikom dö disin so sublimik, das seks ona no äbinons lovelogamoviks, e kelas flun ölonöfon in fätots menädas valik, kels öfovons pos ut, kel äbelödon läni vü el ‚Euphrates‘ ed el ‚Tigris‘.

Ädäsinom figuris mödik in sab, e me stafil tipik in platots binü taim müdik.

Fino, ven äsevom, das disin äbinon blümik ad paledunön, äprimom ad duñön vobodi.

Äremom zeadaboadi gudikün, keli äkanoy tuvön in län lölik, ed ämekom de at platotis klöpik tel. Pos atos ämekom ko kälöf gretikün boedis e bemis votikis, kelis äsmudükom ed äsmufetom. Dü yels tel bevob boada ädulon. Tän del äkömon, das ‚Tem‘ äkanom koboyümön diledis.

„Plän te bal esüikon pö ob“, äsagob. „Mistom at bo ädojedon müsätani; omi eleluimükon ed emosveimon. Ba leklär edrefon omi, u tonär enosükon omi; no sevob osi. Alo sevob, das go leneföro olilobs musigi at.“

„Ab atos no labon siämi“, ätaspikof obe. „Äsagol, das no ituvols seimani, das ipöjutols späki. Kim üfo älenlabom-li guni Skotänik at? Kludo atos ga fümo binön fädot.“

„Ab no binos fädot, das musig äfinikon“, äkonstatob. „Aneito no kudölös tefü slipapiluls. No plu neodobs onis.“

Äjedof – bo nog dotölo – logedi lätik lü gun Skotänik, e täno ägolobs lü leselidöp.

Ün neit et äslipobs nentupiko, e leigoso ün neits fovik. Ai nog leno äsevob, kiöpao musig ikömon, lio mistom imoükon säkädi at, e kikodo müsätan späköfik iposblibükom guni Skotänik, ab atos voiko no äveüton.

Neits obsik dönu ästilons. ■

VEDOLSÖS SAPIKS MEDÜ EL AISOPOS!

Galedanahipul e lup.

Nilü fot dagik no fagü vilag, galedanahipul ädaküpedom jipis söla okik. Suno lif su bälät änaüton vemo omi. Te äkanom yofön oki dub spikam lü dog oka u bepläyam ridafluta okik.

Seimna, äseadölo ed äküpedölo jipis e foti stilik, e dö utos, kelosi ödunomöv, if ölogom lupi, disin ad yofön oki äsüikon pö om.

Söl oma isagom ome, das ölävokomöd yufi, üf lup ötatakön jipajepi! Täno vilagans ökömons ad momofön oni. Kludo – do no ilogom seimikosi sümü lup – äronom äil vilag ävokölo me vög laodikün: „Lupö! Lupö!“

Äsä ispetom, vilagans vokädi at ililöls älüvons vobi okik ed äronons lü bälät me fäkäd vemik. Ven usio ikömons, älogons, vio hipul äblegikom dub smil demü cog, me kel ifopülükom onis.

IX:70:2019

„Steigolsöd müsäti et löpio ini glüet oma!” äsagof. Sot at spika löliko änegeböfon pö of – slipadef e geb pilulas bo älüdämon okreigi ofa.

Un neit et äkobikobs in lödöp mana ut, kel inoganükom pöjuti. Äbinobs pösods degfol mödadilo maniks; ömans ikeblinons klöbis u stafis di ‚baseball’; votans, äs ob, no älabons vafis, ab äbinons löliko fümäliks ad moukõn visitanis nevipabik se nilädöp. Tü düp telid tonäd müsata äjäfidükon obis. Ägolobs plödio, balan pos votikan, ed äprimobs yagi. Ai ägolobs äi top, de kel musig äjinon tonõn.

Suno äklülükos, das äyagobs späki. Musig ätonädon in lut, ab äbinos, äsua no päprodon fa müsätan binü mid, blud e boms. Späks kanons-li musigõn? Atos ye äbinon plän balik mögik. Too äfövbobs yagi, ed ädasukobs topis valik jü in spadüls e gulils valik onas, jüs iklülükos pö alans, das töbids obsik äbinons vaniks, do musig älaitonädon vemöfiko.

„Binos nenfrutik”, noganükan pöjuta äsagom. „Leno suemob dinädi at. Binos kojmar everatiköl.”

„Liölunüpo atos nog odulon-li?” vom äsäkof. „Laidio-li?”

„Ba müsätan omoikom pos timil”, man seimik äsagom speliko. „Ba onepubom so klänöfiko, äsä epubom.”

Täno ägegolobs lü lödöps obsik. Jiel Cynthia äslipof danädü piluls oka. Nun negudik äkanon pazögõn jü göd fovik.

* * *

Latikumo mö neits tel, ven musig et dönu ätonädon in züamöp obsik, mistom vemik me sturarein, leklärs e tonärs sudüköl äkömon donio sui obs. To slipapiluls ägalob löliko ed ädalilob reini ta fenäts flapöli, e tonäratonätis brefüpo bal pos votik sökõlis. Lenoid at löliko äpluon mödo uti müsätamusiga.

Jiel Cynthia ätisagof bos, lafo nog slipölo, töbo sevedölo utosi, kel äjenon plödo. Mistom äjinon dulõn dü düps anik, e ven fino ämoikon, e tonärs ävedons piano läs mifätiks, äslipikob püdiko.

Un del fovik äspetob dönu takeditupi neitik, ab ad sädredikam obik äblebos stilik tü düp telid, ed äblebos somo dü ret neita.

Ävätälöb ad spikotõn ko jiel Cynthia dö volf gudik at, ab slipapiluls nog ävobedons in of, e no ävilob vüjäfükõn obi in slipöf ofa. Mistom e dinäd at üfo äyumedons-li?

Un göd zädela jiel Cynthia ed ob ägolons plödio ad remõn dinis in leselidöp smalik züi gul. Sol äsvieton, vienil sofik ätirülõn heremis obsik. Lut dub rein vemik peklinöl äbinon litik e flifädik. Süpo äkolkömobs mani, kel inoganükom pöjuti bü dels anik; äglidob plütiko omi.

„Jinos, das stil egeikon”, äsagob.

Äsiom kapo smilülölo, ed älüjonon nügolöpi selidöpa peklemöl e me boeds pefäikluföla su flan visoik süta. „Logolsös us, täno osuemols kodi”, äsagom.

Ob e jiel Cynthia älüödükobs logedis äi od, ed ägolobs traväro love süt ad logõn utosi, dö kelos man at ispikom. In gul nügolöpa älogobs guni Skotänik luimik e dämiki, äsä räg vorik fa ek pemojedöl.

„Gun Skotänik-li?” jiel Cynthia äsäkof. „Kisi atos sinifon-li?”

IX:67:2019

Platotis klöpik äyümom medü xab klöpöfik, su kel yümem retik ästuton.

Pos vig äblümom ko yüm, e ko lad, kel äpebon sekü fäk e pleid, ‚Tem’ älelogom datuvoti okik.

Ijafom vabi. Lunüpo ‚Tem’ älogedom lü mekot okik.

Tän ävälom gudiküni de jamods okik, ed äfimädõm oni me küireds redik foi vab okik.

Ad stirõn nimi äfimükom jainis leni flan alik kapeda nima. Pos atos äxänõm sui vabõm okik, ed ävabom äsä levikodan da süts zifa: ‚Ninive’.

Pöp ärunädon äluvokädölo sekü fäkäd dö din nekösömik. Ab i mens ädabinons, kels äfugons dredäliko pö nilikam stuma, ed äklänedons okis ini dil nilikün domas oksik.

Ko smil läbik ‚Tem’ ästürom jamodi vilöfik okik, jüs ästöpom oni fo ledõm rega.

„O reg!” äsagom, „ol, kel binol nämädik in län löpü valans, e kela gud palobon! Kömob ad dedietõn ole datuvoti obik, kela tikod pänügivon ini kap obik fa jigod: ‚Astarte’, kel bestepof me futs largentik bälätis silik.”

„Sagolöd obe!” reg ägespikom „pro kis stõm at dünõn-li?”

„Susnumiks, o reg! dünõts binons, kelis vab obik kanon dünõn. Ven obinos klopp, feilans okanons blinõn greni lü baraks, vifikumo ä fasilikumo, äsä nu.

Utans, kels binons feniks, kanons pladõn okis sui on, if no plu kanons golõn, u kanons monitõn su bäk jamoda.

Ed utans, kels binons bäldiks, kanons vegõn dü düps mödik ad logõn beni cilas oksik. Ed if vat binon nebundanik, kanobs veigõn oni in mödot gretik, dat soafikans klietonsös okis! Lüsumolös, o reg! datuvoti obik, äsä jonülü stimoda obik!”

Ab reg ämeditom.

„Mans pöpa obik no ovedoms-li trögiks ä nennämiks, if no plu nedoms polõn greni su jots oksik? E voms no ovedofs-li koveniäliks, if no plu nedofs polõn vati, ven binos tim nebundana?”

E pafs obik no podovabons-li dub platots klöpik vabõma?

No sevob, va kanob lüsumõn stimodi; büiko mutob konsälidõn kultanis obik. Stebedolöd, jüs uspikob ko oms!”

Reg ägolom lü konsälacem okik, ed ädakonsälom ko kultans.

„Binos tim badik”, kultan balid äsagom, „süds grobikons, e brul kömon ini län. Vol paloveflumon dub nulods, kels päridükons relöfi veratik pasetatima. No kredob, das bos gudik binon in datuvot at.”

E kultan telid äsagom: „O reg! fümiko at binon datuvot goda badik nesevädik. Ibä mekan äkömom selediko ini tem, e ko obs no edakonsälom dö cin okik. Klu vio at kanonöv-li binõn gudik?”

Tän kilidan äprimom spikami.

„No elogol-li, o reg! vio pöp äfugon pö logam dina, e vio mens äklänedons logodi ini nams oksik sekü jek? No oblinon bos votik, äsä mifäti, e datuvan binom fümiko godinoan ä kultõlan goda foginik badik. Mutom pafefilükõn, e ko om mekot omik.”

„So obinos”, reg ägesagom, „espikol bai ced obik, ed odunob, soäsä ekon-sälol obe.”

Ed äbüedom gleipõn eli ‚Tem’, e deidõn omi dub soldats okik, du vab päfefilükõn notidiko. Pöp ädanüdon zü kum äfilöl.

Ab ün neit et äreinos, ibä jigod: ‚Astarte’ ädrenof demü mifät löfäba okik. Tän pö hinilädan ela ‚Tem’ tiket käfik äsüikon.

Ispionom datuvani dü mek vaba omik, ed äsevom, vio at pistukon. Tü del fovik äremom boadi, ed ämekom vabi nulik.

Fe boad äbinon krüdik, e luibs no äbinons löliko glöpiks, ab ga älelogom voboti okik ko koten no nemödikum, ka ‚Tem’ ilelogom okiki. Äfimädöm jamodi foi vab, ed ävabom lü ledom rega.

Atan äloegom nilikön omi zuniko, ed äsäkom ome, va ävilom sufön fäti ot, äsä uti ela ‚Tem’?

„O reg!” hinilädan ägespikom, „at binon stum go votik, äsä ut riga diabik, keli ekoedol fefilükön gideto. Osagob ole, ad kis dünön.

In krig, o reg! ofulükol vabi me krigans, ed okoedol rönön oni ta neflens, kel ofugon fümiko demü vaf nämädik at. Orolon love koaps omsik, e milats potroivons.”

„O!” reg äsagom, „binol man gretik, ogivob ole nämädi löpü mödikans!” ■

TONÄR, LEKLÄR E MÜSÄT.

*Fa ‚Frank Roger’, tiäd rigädik: ‚Thunder, Lightning and Bagpipes’,
ini Volapük petradutöl fa ‚Hermann Philipps’.*

„No kanob slipön”, jiel Cynthia äsagof petiskänölo. „Kis binon-li lenoid at?” Älöikob in bed ed ädalilob. „Jinos, das ek bepläyon müsäti.”

„Neito-li? Lio atos-li? Nek plödon. Vilob slipön.”

Ätovülob jotis oba. No äkanob dunön seimosi ta atos. Jenöfo ton leroröl müsäta äbinon vemo laodik ün neit. Äklülos, das atos igalükon jimatani obik. Töbo äkanob kredön, das islipob dü musig at.

„Dunolöd bosu ta atos!” jiel Cynthia äflagof. Vög ofa ätonon däsperiko. „Plödiologolöd se fenät! If logol omi, sagolöd ome, das stopedomöd! U lävokolöd poldi!”

Änükurbob liti, älenükob banamänedi oba, ed ärönob donio ve tridem. Lödöp obsik binon in selidöpaharat, kel lübäton mödikis musiganis e lekananis sütik valasotikis, ab ven selidöps färmons, top lölik suviküno binon nenmenik. Kludo ön jenet at bo pölagolölan brietik dub lalkohol u brietadrogs äbepläyom müsäti fo lüdalilaneft pemagälöl, plodi vemo püliki ädagetölo.

Älogob plödio, äkübob ye neki, ab müsät äjinson tonön nilao. Ävestigob sütis, kelis äkanob logön de staned obik, piadi smalik, kölumemis. Nek äbinon us. Too äkanob lielön pläyon eki. Dü pülatimil ävätälob ad sukön omi, ab äsludob ta atos. No ävilob paloegön begolön sütis neito in banamäned.

Ägeglob ini slipacem ed äsagob jimatane obik utosi, kelosi ilogob.

„Luman at bo eklänedom oki uto, kö no kanoy logön omi”, äsagof. „Klülös, das seiman prodon lenoidi et.”

„Lenoid et”, äsagob, „binon musig. Ek bepläyon müsäti.”

„Leno vilob lilön somikosi, ven steifob ad slipön”, äsagof. „Mutob löädön se bed göliko ogödo. Mutob vobön, äsä sevöl.”

„Äsuemob osi”, äsagob. „Ab no kanob sagön seimane, keli no logob, das stilomöd.”

„Lävokolöd poldi!” äflagof.

„Atos binonöv nenfrutik”, ätäspikülob. „Ba kanol-li gebön lilabuonis?”

Jiel Cynthia älülogof skaniko obi, ed äfärmükof logis. Äsäkurbob liti, e leigo ästeifülob ad slipön, ab müsät laidrumöl äfikulükon atosi.

Ven ün soar fovik ägolobs bedio, äspelobs, das konsärt neita büik ibinon jenot balnaik, tup suno püglömölo. Ab za düp telid gödo musig müsäta ägeikon me laod vemik.

Jiel Cynthia älezunof, bi neits nenslipik tel bal pos votik äbinons go ne-sufoviks.

„Dunolöd bosu ta atos!” älehagof. „Klotolöd oli, e gololöd plödio! Gebolöd mekädi, if zesüdos!”

„No sagol atosi fefo”, ägespikob. Too äklotob obi ed älüvob domi ko fümäl ad tuvön müsätani, bi id ob leno ävilob lilön plu musigi at. Ai nog änemob oni musigi, no lenoidi, ab letöbid nevas obik ai plu ävemikon.

Äzigolob in harat, ed ai plu äbiedälükob, bi ätuvob neki, do musig at ätonädön valöpo. Ävestigob spadüli alik, ab neseimo äkanob logedön müsätani klänöfik. Ton tulöpöfik ai äjinson süikön pödao de gul seimik.

Vego äkölkömob fino eki, efe mani, kel äbinom in süt sekü kod leigik äsä ob. Äspikob ko om dü timil; ävilom küpodön musigani maleditik e meibön omi, das sötom stilön. Töbids mana at ye äbinons leigoso nenfrutiks äs obiks.

Fino ägeglob bedio ed äkonob jimatane obik nuni badik at. No äpliton ofi, ab klülo no äkanof dunön seimosi ta säkäd at. Kludo äpreparobs obis ad neit telid nen slip – e ad del telid ko sümptoms slipadefa.

Neit kilid äjenädön äsä neit telid. Ven müsät ägalükon obis lesüpo se slip so vemo peneodöl, äbüosenob piano, das ba neforo plu ölabobs neiti stilik.

„No kanob sufälön plu atosi”, jiel Cynthia äsagof.

„No ogolob plödio dönu”, äprotestob. „Nek binon us plödo. Nosi frutosöv.”

„Lävokolöd poldi!” äflagof. „Sötöns bejäfön atosi. Fumo okanons bemastikön dinädis somik. If ons no okanons dunön atosi, kin üfo ofägonöv-li ad atos?”

„Kanol sagön atosi nog balna”, äluçogedob. Ätelefonob poldi. Äkömons, ed äsä ispetob osi, äbegolons sütis züamöpa, ab no äkanons tuvön „kodani bölada”, ed ämogolons. Äsäkob ones, va övestigonsöv dinädi at, e klülüko äsions osi. Äfümob ye, das icogons.

Dönu ämutons sufälön atosi nenyufiko. Jiel Cynthia äbinof vutik; äsagof, das ögebof slipapilulis de odel.

Ün neits fovik müsätan nelögädik äfölm kurato programi oka. Jiel Cynthia ed ob ägebobs slipapilulis, kelos äfasilükon bosu dinädi to näivobeds böladik anik. Pu piluls äfägons obis ad dönufofomön nomami semik in aldelaflis obsik.

Tü del semik ün soar gölik, ek ätelefonom obi. Äbinos man ut, keli ikol-kömob tü neit balid, ven igolob plödio. Äsagom, das ikobükom grupi nilä-danas, kels äfümälons ad finükön fifümiko säkädi. Asoaro ögolons plödio me klöbs pevaföls ad dasukön züamöpi sovüo, jüs ütuvons musigani.

Östopedons pas, ven üfinükons säkädi. Ävüdo obis ad yumön lä grup at. Ävätälob atosi dü timül, ed äsludob ad kompenön. Äbespikob osi ko jiel Cynthia, ed äbaicedof löliko dö atos.

X:84:2019

VEDOLSÖS SAPIKS MEDÜ EL AISOPOS!

Se ,*The Æsop for Children*, Rand McNally & Company, Chicago', 1919, ko magods fa ,Milo Winter'. Tradutod fa ,Hermann Philipps'.

Muskit e tor.

Muskit äfliton love yebalän laodiko brumölo vätälü smal oka, ed äpladon oki sui tipot bala honas tora. Iblibölo us dü brefüp, ävilon moflitön. Büo ye äbegon tore säkusadi, bi igebon honi oma asä takädöpi.

„Bo fredol vemo, das nu moikob”, äsagon.

„Lindifos pö ob”, tor ägespikom.
„No igo äkübob komi ola.”

*Suvo lecedobs obis veütikumis, kas
cedü nilädana obsik.*

*Plü täläkt binon pülikum,
plü vemikum fatüit.*

The Gnat and the Bull.

A Gnat flew over the meadow with much buzzing for so small a creature and settled on the tip of one of the horns of a Bull. After he had rested a short time, he made ready to fly away. But before he left he begged the Bull's pardon for having used his horn for a resting place.

“You must be very glad to have me go now,” he said.

“It's all the same to me,” replied the Bull. “I did not even know you were there.”

*We are often of greater importance in our own eyes
than in the eyes of our neighbor.*

The smaller the mind the greater the conceit.

OLAPÜK
VALÖPO
YEÜTIK

VÖG VOLAPÜKA

Hermann Philipps, cıfal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

Ponapük

Sirkülapenäd Volapükaflenes valöpo

YELOD TELDEGZÜLID NÜM: 10 2019 TOBUL PADS: 73 jü 84.

Glidis Volapükaflenes valöpo!

Tefü fo- e poyümots Volapükik cıfal ettimik: ‚Johann Schmid’ äpenom in ‚Lehrbuch der Weltsprache Volapük’ [tidabuk valemöpüka: Volapük], 1933:

„Klülos, das diseinü geb kuratik valemöpüka, kel fägon ad givodön verätiko tikädadunis valik, num gretik fo- e poyumotas zesüdon. Me dasev kleilik, das atos def leigüpo binon döf, Volapük labon pu foyümotis 69 e poyümotis 85, ...” (Petradutöl se Deutänapük.)

Ba ägidetom, ab liedo in Volapük labobs poyümotis anik, kels komädons vemo suvo, ye no labons sinifis kleilik, **efe els -äd, -ät, -ed, -et, -od, -ot** ed **-id**.

El „Gramat Volapüka” fa hiel Arie de Jong plänon anis poyümotas at:

„Kinik poyümotas at pevälön pö jenet seimik, esekos de dinäds difik, samo de zesüd ad vitön necänidovi, de benoton, e semo de sinif, keli poyümots at egevons ön gebäd. So el **-äd** labon kösömo sinifi valemikum ka poyümots votik; el **-ot** malon mödikna yegi; if defomamavöds tel, kelas bal pefomon me el **-od** e votik me el **-ot**, dabinons, vöd finiköl me el **-ot** kösömiko binon plastätikum ke et pefomöl me el **-od**.”

„El **-ät** malon suemodis nedabinotik anik.”

„Poyümot: **-id** ye i pagebon ... po stamäds värbas ad givon ones äsvo sinifi taädik.” (Disstripams fa redakan.)

Atos kodon säkädis, bi fikulos ad memön sinifis distik vödäs somik. Vätälöbsös as sam vödäs de värbastamäd: **pen-** (penön = Lingl.: ‚to write’; Deut.: ‚schreiben’) pefomölis:

penäd = ‚document, item of writing’ (L.); ‚Schriftstück’; (D.)

penät = ‚handwriting, hand’ (L.); ‚Handschrift, Art des Schreibens’; (D.)

pened = ‚letter’ (L.); ‚Brief’; (D.)

penet = ‚annotation, note’ (L.); ‚Notiz, Anmerkung’; (D.)

penot = ‚essay, treatise’ (L.); ‚Abhandlung, Aufsatz’; (D.)

Kludo mutoy lärnön nenbukio aliki vödi balatik sa sinifi ota.

Reto, i vöd: penid < dabinon, kel ye leno tefon värbi: penön, ab binon it stamädavöd, kel malon eli ‚membrum virile’ (latino).

Me tikods dibätik somik vipom valanes
fluküpadelis jönik cıfal e redakan:

SÄKÄDS TŪMOLOGIK VOLAPŪKA (ELS GÖD, GÖL, GLIB).

Fa vicifal: ‚Daniil Morozov‘.

Lecedob vödabuki tümologik Volapüka fa el Zhang Yutong: kadäman Volapüka < voboti stunidabik. Alna pö geb lebuka at seivob bosu nulik e dibätükob noli obik tefü licin rigavödas. Too baicedölo ko niluds tefik mödikün lautana pemäniotöl, pö jenets ömik dotob dö pläneds pelonülöl. Nu vilob bejäfön stamädis somik anik, sevabo: göd, göl, glib. Balid no ädabinon in Volapük rigik, telid epubon ya in vödalised veitöfik balid Volapüka ün yel: 1880, kilid dabinon nemu sis püb dabükota telid vödabuka calöfik fa el Schleyer (pübayel: 1882).

Els göd, göl.

Ma vödabuk tümologik fa hiel Zhang Yutong, rigavöd balid atas pedütülon de vöd Nedänapükik: ‚ochtend‘. Cedü ob sotül somik pläneda binon-la dotabik: balido, datuval äbuükom pükis votik as fonäts dütüla, efe Linglänapüki, Deutänapüki, Fransänapüki e Litaliyänapüki, telido, nüdüg stamäda at ini Volapük äflagon-la votükamis prona e penama tumödikis, sevabo: tonat ‚o‘ ämuton-la vedön „ö“, tonatakoboyumot ‚ch‘ ämuton-la vedön „g“, grup tonatas: ‚ten‘ < ämuton-la pamoükön, e täno tonats iposbliböl ämutons-la pavotapladön tefü ods. Cedob, das pö jenet at hiel André Cherpillod äbinom gidetikum, ven in vödabuk okik pro sperantans äträitom eli göd as brefükam lölota vödas: gö(lik) d(el). Ye plän somik jenöfo no binon lölöfik, bi söl: ‚Cherpillod‘ epenom nosi dö licin stamäda: göl(ik).

Bo lebuks fa el Schleyer it ninädons tuvedömi ad säkäd at. Fe fom: „göd“ < no pägebon timü ‚Schleyer‘, ab Volapük rigik älabon leigätodi ko sinif ot, kel pinotükon ya in vödabuk balid, sevabo: „gödel“ (tradutod ettimik: ‚Morgen (Frühe)‘). Sis dabükot kilid vödabuka calöfik datuval ägebom korsivi ad malön binetis koboädavödas, klu binos veütik, das ettimo äkoedom bükön:

gödel = ‚Morgen (Frühe)‘

El Arnold Scherzinger: slopan ela Schleyer < pö vödabuk pro Linglänapükans ädönuom penamamodí somik:

gödel(üp): ‚mórn(ing)‘

So lebuks fa ‚Schleyer‘ it ätemunons, das subsat: „gödel“ < pädilon ad stamäds tel: *gö*, *del*. Vöd: del < pedütülon de ut Linglänapükik: ‚day‘ (finatonat: l < äzesüdon, bi stukot vipabik ä komandabik stamäda Volapükik äbinon sököl: konsonat, vokat, konsonat; finatonat zuik: l < äbinon vemo suvöfik timü ‚Schleyer‘).

El „gö“ (vöd at id äpubon ün yel: 1880 < näi fom „gödel“) baiädon ko ladvärb nutimik: „go“, äsä buks mödik jonülons, as sams:

3. Cödöt.

Sanan äsmilülom, ed ästebedom, jüs pals iseidons okis. Täno äsagom:

„Deli gudik! o söl e läd: ‚Gorman‘! Bo ya esagoy-li oles, kikodo pevüdots ad kömön isio?“

Söl: ‚McGorman‘ äsiom kapo. „Julacifod enunon obes, das drimitüvian slipalecema edatuvülön bosu mu dodiki in bal drimas ela Matthew. Äbinos-li bos fefik? o dokan!“

„Liedo si! o söl: ‚Mr. ‚McGorman‘! Son olsik älabom drimi patädis kleilik lölima relik sa mög prodädas bolitik äninädöli. Bo suemols, das mutobs kudön dö atos.“

Läd: ‚McGorman‘ äprimof ad slokön laodiko, ed ätegef logodi oka me nams. Söl: ‚McGorman‘ äplöpom fikulo ad kipedön okreigi oka. „Son obsik... äbinom so gudik, so nomik, so mödipromöl... lio mögos...“ Vög oma ämoikon, älemufükom kapi.

„Sevob, das atos muton binön düföfik pö ols, ab bo davedols-la, das nosi dalobs riskadükön. Lifobs in vol, kö püd e fümöf bolitik dareigons. Mutobs dunön vali ma mögs obsik ad kipedön stadi at nendöfa. Tumödikos pädedieton ad rivön stadi at; no dalobs leadön dinädis mögiko tupölis riskadükön püdi e läbi obas. Binobs demü atos ai galäliks tefü val, kel ovedon-la täd.“

„Klülö!“ söl: ‚McGorman‘ äsagom nelaodiko. „Binos baiblöfedik. Val ai muton padaküpedön. Tumödikos riskädikon.“

„Fredob, das suemol tikedöpi oba, o söl: ‚McGorman‘.“

Läd: ‚McGorman‘ – dönu labü okreig – läükof: „Gudos, das daküpedons drimis cilas, o dokan! If no elogolöv drimi oma, nek sevonöv, ad kis ovolfom-la. Udistikom-la vali, dö kis süadobs e demü kis ävobobs so düföfiko.“

„Gidetol löliko, o läd: ‚McGorman‘, ab no plu nedol kudön. Son olik no ovedom täd demü sogäd obsik. Ya ejäfikobs me atos.“

„Benö!“ söl: ‚McGorman‘ äsagom nelaodiko, säditretülölo, e jimatan okik änutof siiko. „No kanobsöv lifön kobü son, kel oblinädömöv-la obes valik jemodi. Udädükos obis.“

„Kanoli gevön obes fümü, das el Matthew no plu lifom?“ läd: ‚McGorman‘ älebegof. „Mutob sevön osi, begö!“

„Kredolsös obi!“ sanan äsagom. „Son olsik no plu lifom. *Pemoikom demü kods netasefa*, äsä notodot calöfik tonon. Ünü dels anik ogetols dokümis valik zesüdik. Tefü ols bofik, säkäd at ebemastikon. E danob olis demü tim e keyuf olas.“

„Danö! o dokan! Danobs oli demü val, keli edunol.“ Söl: ‚McGorman‘ älöädöm de stul oka. Jimatan oma leigo älöädof, läükölo: „No kanol fomälön, viovemo säditretülöbs, o dokan!. No kanob kredön, das ugididobs-la – igo if te mediko – demü tup gida e leoda. Gudos, das dinäd at nu paseton.“

„Kredolsös obi! No plu mutols kudön dö seimos. Labobs kontroli dö val. Nu sefols. Püdo kanols golön lomio.“

„Danö! o dokan!“, bofiks äsagoms kobo, ed ämogolons löliko petakädükölo. ■

Planaglof grünik stäänikon love däsärt; kölag floras läikon lä sab vietik e sil blövik. Suno man tio pavilupom me planaglof bundanöfik; bims smalik süikons love bimüls, löpio bledölo. Ai nog man bleibom leküpälön me tik, nemufiko e jiniko no pefäkükölo dub utos, keli duinom.

Pos brefüp, däsärt lölik ecenon ad cöngul¹ fogülik; e ad lölöfikam cena, reinalefogs davedons; tegons soli, e leluimükons talli me lemödots vata. Atos votaflano födon glofi e stäänikami vemik utosa, keli no plu kanon pastöpädön.

Fino man maifükom logis oka, e seifom. Bo lefenom, suemoviko. Piano lefen bemastikon omi; falom sui kiens e lagom ini tail, äsva stanom su sveamasab. Pos brefüp nos oma reton; cöngul¹ ye – gerot oma – laidabinon ed ai stäänikon plu.

2. Dakonsälam.

„Atos binon sumod lölöfik, o ‚Dr. Jacquemet‘. Kluö! kisi cedol-li?”

„Dido cedob atosi rätöfiki e muifüköli, o ‚Dr. Sarkisian‘. Somikos no binon sot drima, keli spetoy-la pö hipul bäldotü yels 7. Kim, esagol, binom-li?”

„Panemom ‚Matthew ‚McGorman‘. Drim at pesumodon bü dels tel, e sunädo ätirädon küpäli obik, bi nünömasit äpatöfon oni as „drim labü patädis dodik“. Älecedob materi saido fefiki ad zesüdükön dakonsälami ko sanan telid – ma бүdüs. Fümo obacedol, das no kanoy ludunetön drimi at äsvo as fomäl bundanik hipula yunik dü slip dibätik.”

„Fümo nö! Atos binon jenet fefik. Drim at ninädon näisinfis relik e bolitikis. Jonon kömi mana: klülo sanal, profetan, lelivükan seimasotik. Kömom ini vol, kel pakaladon as soalöföp: komulian metaforik sogäda, kel palecedon koldälik, düfälik, kruälik, fa guvareig** tirenik pasumätüköl. Sanal ceinom atosi ad cöngul¹: taäd tata primik. Atos leigo binon komulian metaforik levoluta, efe moukama nämätane-fa. Levolutans tironis lü oks nämädi e dugons sogädi ini lüod löliko nulik. Pos cein at sanal migikom ko vol; om e leod nulik fa om pejaföl vedons balät bal.”

„Kodan levoluta kluo pabenogetedom fa pöp asä gekömani. Levolut eplöpon.”

„Jenöfo plänob drimi somo. Lecedob hipuli riskädi to yun oma. Atos kanon te badikumön.”

„Klienob ad baicedön ko ol. Luverat, das pö hipul at seimna stimiäl kalada relik u bolitika osüikon sa desin ad lefailükön reiganefi, binon tu vemik, adas dalobs nedemön oni. Mobob, das ön jenet at lonülobs mesülis pötik.”

„Löliko baicedob. Täd at, do nog pülik, muton panosükön muprimo. Ön jenet at riskod binonöv tu vemik. Zu binosöv ta noms.”

„Benö! Onunob kluo pales sludi obsik.”

„Kanob bejäfön vobodi papürik. Ojonob ole nunodi oba, büä oloseidob oni.”

„Süperö! Odelo okosikob obi ko ol, täno.”

„Si! okobikobs odelo, dönulogö!”

* cöngul = ‚jungle, Dschungel‘ (ma vödabuk ela André Cherpillod).

** guvareig: Ba binosöv gudikum ad gebön vödi nulik necalöfik: *burokrat < ma sams: demokrat, plutokrat, raistokrat.

gö = ‚gar, sehr, erst‘ (vödabuk gretik fa el Schleyer; leigätod ‚erst‘ pämanioton sis dabükot telid vödabuka calöfik),

gö: ‚quite (kuait), véry (~i)‘ (vödabuk fa el Scherzinger).

Bai ced obik, datuval ädütülo vödi Deutänapükik: ‚gar‘ (ko moukam konsonata finik), ed äsludom medü cen vokatas: a, ö < ad jafädön vödis Volapükik tel bai sinifs difik licinavöda Deutänapükik, sevabo: „ga” (vödül u lintelek), „gö” (ladvärb). El gö äkanon jäfidön as lim balid koboyüma-vöda, as sam:

gövem(o) (nutimo: levemo) = ‚gar sehr, absolut‘ (tradutods fa ‚Schleyer‘), ‚extremely; exceedingly‘ (ma vödabuk ela Wood)

Ye kikodo üfo datuval ädatikom-li vödi: gödel? Leigätod mögik klülik „del vemik” äbinon-la tu bisarik. Ba pö jenet at päcänidons sinifs difik ela ‚erst‘ Deutänapüka. Vöd lätik kanon pagebön ud as ladvärb (Volapüko: primo, te), ud as vödül (Volapüko: ga, go, üfo), zuo labon sinifs difik, kels sekidons de tikodayumät. Sinif semik ela ‚erst‘ äbaiädon ko el gö ettimik Volapüka rigik, ab pö datik subsata vönädik: gödel < el Schleyer ba ägebom limi balid koboyümavöda, äsva äbinon-la leigasinifavöd tefü el ‚erst‘ lomänapüka omik ön sinifs valik. Luveratiko el gödel äkanon sinifön pro datuval eli „primo-del”, dili primik ü balidi (‚erste‘) dela.

Büocedob, das latikumo el Arie de Jong ävotükom vödis: gö, gödel. Finatonat: ö < kösömo jäfidon as poyümot u finot kaladik lintelegas, klu silab „gö” no binonöv pötöfik ad malön ladvärbi. Leigüpo el Schleyer it ägebom päri vokatas: a, o < ad distidön siämaröletavödis (sam: ba, bo). Ba pos vätäl dinädas somik el Arie de Jong äsludom, das el gö Volapüka rigik ömuton vedön el go. Nog latikumo silab: gö! < in Volapük evedon leigätod lintelega Linglänapüka: ‚go!‘. Nen ladvärb vönädik „gö” koboyümavöd: gödel < binonöv nesuemovik, sekü kelos revidan Volapüka äkanom brefükön eli gödel ad prodön rigavödi nulik: göd. Jenäd ceinas tefik pemagon medü skemat.

	El Schleyer		El Arie de Jong
Deut. ,gar‘	ga! ‚doch! nur!‘ (1880) ,ja!‘ (1885), = vo! (1888)	→	ga (nen votükam) ga sio (pla el „gä!” büik)
	gä! ‚doch ja!‘ (1888)		
Lingl. ,day‘	gö ‚gar, sehr‘ (1880), ,erst‘ (1882)	→	go (pla el „gö” büik) gö! (pla els „susö!”, benö!”, „givö!” büiks)
		→ gödel ‚Morgen (Frühe)‘ (1880)	→ göd (pla el „gödel” büik)

Vöd sümik ad el göd ma pron e siäm: göl < petanäton fa ‚Zhang Yutong‘ ko el ‚vrog‘ (gölik, gölo) Nedänapükik. Mod dütüla vöda et jinon binön mögik (primatonat pamoükön ad vitön grupi konsonatas, el ‚r‘ paceinon ini el ‚l‘, el ‚oe‘ paceinon ini ‚ö‘ — ba ma noms Deutänapükik reida, — e fino stamäd pagüükön). Subsat: göl < i dabinon in Volapük nemu sis yel: 1880. Binos nitedik, das datuval äkasetom siämaröleti ona tefü el gödel, samo änunom in vödabuk gretik oka:

göl = ‚die Frühe‘; (*gödel*)

Ba is mäniot ela gödel äbinon jonäd ad tef tùmologik vödas bofik. Büocedob, das el Schleyer äceinom brefükölo vödi: gödel < ad el göl, medü kelos äkoedom pubön rigavödi nulik ko sinif valemikum.

El glib.

Ma vödabuk tùmologik pemäniotöl, stamäd at elicinon-la de värb Rusänapükik ‚progulivat‘. Ye cedob, das ma siäm vöd at Rusänapüka leno tefon eli glib. Rusänapük labon värbis sümik sököl:

– eli ‚progulivat‘ (no visitön desino, nedemön; sam: ‚progulivat‘ shkolu, uroki‘, sevabo: ‚no visitön desino juli, no pubön in tidöp‘),

– eli ‚progulivat’sja‘ (spatön).

Fe sinif: ‚spatön‘ < boso sümon ad els ‚glibön‘, ‚zigolön‘, ‚zitevön‘, ab cedob, das pö jenet at licinavöd äbinon vöd votik ko tonatakoboyumot ot: ‚gli‘ (nen el ‚u‘ zänodo). Primo äbüocedob, das sotül lönedik binon-la vöd seimik tevi teföl, as sams: latinik ‚peregrinari‘, Litaliyänapükik ‚peregrinare‘, Fransänapükik ‚pérégriner‘ (sevabo: tevön, zitevön), Spanyänapükik ‚peregrino‘ (sevabo: tevan). El Schleyer fasilo äkanom votükön eli ‚gri‘ ini ‚gli‘.

Ye poso eküpop, das sinif stamäda: glib < pevotükön in Volapük perevidöl leigodü Volapük rigik. Numi mödikün vödas vönädik ko stamäd ad äninädon vödabuk gretik fa el Schleyer, kö kanoy reidön sökölösi:

glib = ‚Liederlichkeit‘

gliban = ‚Bruder, Liederlich, Gauner, Strolch, Stromer, Tagedieb...‘; (*jäpan*)

gliben = ‚Strolcherei‘

glibik(o) = ‚liederlich‘

Klu el gliban timäda di ‚Schleyer‘ kanon patradutön me vöds mödik Volapüka nuik, as sams: *jäpan*, *luman*, *gagan*, *hislapan*, *nestönan*, e ret. Täviäl ettimo äbinon patöf bal glibanas e pämalön dub defomamavöd: ‚gliben‘, no dub rigavöd: ‚glib‘, äsä nutimo. Atos dälon ad niludön, das rufom ela glib kanon tefön logoti gagik u slapiki, äsä vöds sököl: ‚negligent‘ (ladyek Linglänapükik), ‚négligence‘ (subsat Fransänapükik), ‚négligé‘ (ladyek Fransänapükik). Te votükam (ba fa el de Jong) sinifa rigavöda: glib < tuponöv ad küpön tefi tùmologik at.

Fövot su pad: 81.

Fövot de pad: 76.

Küpedots e niluds löpiks oba blöfons, das semikna zesüdosös ad vestigön Volapüki rigik, if viloy tuvedön säkädi licina rigavöda semik. Volapük, äsä natapüks, ävolfon dü degyels mödik, sinifs e foms vödas ona ävotikons, e tùmologans suvo mutons demön votikamis somik. ■

Fonäts anik pegeböl.

‚Zhang Yutong‘. Vödabuk tùmologik stamädavödas Vpik. Dabükot 2^{id}. Yel: 2017. (Pepübon bevüresodo pö grup ela Facebook:

<https://www.facebook.com/groups/volapukalised/files/>.)

‚Philipps Hermann‘ (redakan). Fövots fa ‚Arie de Jong‘ sa vöds se ‚Vpagased pro Nedänapükans‘ e vödems calöfik votik. ‚Bonn – Bad Godesberg‘, yel: 2019. (Pepübon bevüresodo pö grup pemäniotöl ela Facebook.)

‚Schleyer Johann Martin‘. Disin volapüka e volagramata pro kulivans netas valik tala. ‚Sigmaringen‘, 1880.

Otan. Vödabuk Vpa, dabükots 2^{id} (1882), 3^{id} (1885), 4^{id} (1888; tiädü ‚Vödabuk gretik Vpa‘).

‚Scherzinger Arnold‘. Vödabuk lölöfik stamädas Vpa. ‚Konstanz‘, 1897.

‚Wood M. W.‘ Vödabuk Vpa pro Linglänapükans. ‚New York‘, 1889.

(Buks tумыela XIX^{id} pepübons pö bevüresodatop:

<https://sites.google.com/site/mekavapuqkav/home/vp/>.)

LELIVÜKAN / MEDOMOÜKAM.

Fa ‚Frank Roger‘ tiädü ‚The Saviour / Redemption‘; tradutod fa ‚Hermann Philipps‘.

1. Midun.

Däsärt. Zedeladüp.

Soalöp nosöfik peflamädöl fa sol glutik lifi alik nemögüköl.

E too: Man stepom mayediko love sapaplen hitik vietik. Nüdom, ab hit no jinon viodön futis nenjelik oka, ni kap nenherik oka sufon dub bestraläm vemöfik fa sol. Koap mana löliko paelon, äsva skin oka no kanon braunikön, ud äsva no ibinom plödü dom dü tim vemo lunik, e nu pelevokom ad blig klänöfik seimik.

Man laigolom vifädiko, äsva fümäliko lüodikom älvasov, kel no dabinon jenöfo, ab te in fomäl oka: magälod, keli te om kanom logön, bi atos binon soalöp nenlifik, kö nos ropon leigafomöfi saba, kel fläkon sunaliti nensofik.

Täno man süpo stopom e färmükom logis me leküpäl vemöfik me tik. Dü timil nos jenon. Kanoy-la cedön, das man efösilikom, milafiko ad magot ecenölo.

Süpo blads anik sprotons da sab lä futs oma. Klülos, das man at ekodon publi planaglofa no pespetöla at, ed atos binon te prim. Frons leküpäla me tik vemikons su logod mana, e jenäd, keli emufädükom, vifikumon.

Yeb mödikum pubon, jüs man stanom zänodü sirkaplen planaglofa grünik ai plu veitiköla. Täno ebo fo om, bimül smalik süikon, e vifiko votiks anik sökons.

→

II.

Cämacalan: ‚Kovaljov‘ < ägalikom go gölo ed äkoedom tonön: ‚Br-r-r...‘ < medü lips. Ädunom so põ naed alik, kü ägalikom, do om it no äkanom plänön, sekü kod kinik äbitom so. Hiel Kovaljov ätenükom oki, ed äbüedom lügivön oke loki smalik su tab ästanöli. Ädesinom ad lülogön bulädili, kel äsoariko ipubon lä om su nud. Ab — ad stun vemik oka — älogom, das pla nud põ om top vero kamik äbinon! Idredikölo el Kovaljov büedom lügivön vati, ed äkluinom logis me särvätül: „Vö! nud fabinon!“ Äprimom ad senidön me nam, bi ävilom seivön, va nog äslipom-la; äjinos, das jenöfo no äslipom. Cämacalan: ‚Kovaljov‘ < äljütedom se bed, älemufükom oki: nud fabinon!... Sunädo äbüedom lüblinön klotemi, ed äjütedom nemediko lü löpapedacalal⁶.

Fövot ofovon in gased novula.

Noets.

- 1 Fonäts difik no baibinons tefü dät at. Ma namapenäd: „Febula ayelik dela 23id“; ma pübot balid (in gased tiädü „Timakompenan“, ü: ‚Sovremennik‘, yel: 1836, toum kilid): „Prilula ayelik dela 25id“. Mäzul pemänioton in sotül lätik dü lifatim ela Gogol' pepüböl. Dät at no binon fädik, bi ettimo in Rusän del 25id mätzula da län lölik päzelon calöfiko as zäl kritik pötü lenun ele ‚Maria‘. Zäl et noe äbinon relik, abi tatik. Ün zäladel et kultipläg lezälük päjenükon in glüg alik, põ kelos bai lonem tata calans (klülüko in galadaleigeds) älabons bligi ad komön. Ma dinäds at hiel Kovaljov sovemo äfäkädikom: ün del jenota veütik pro karier no äkanom labön logoti lönedik, bi nud ädefon põ om, zuo sekü def somik äbinomöv plekan plödakösömikün se valans ninü glüg. Ma kösömots pöpik, ün del ot ädaloy datuvülön magivölo fütüri. Bo sekü atos el Kovaljov äyümätom peri nuda okik ko jäf jimagivanas bäldik seimik, ed igo ko maledit.
- 2 Blüd äbinon ettimo lekälamod sevädik ä so aldelik, das noe sanans „äkoedons seflumön bludi“, abi jeifans. Ye nüpenäd in konot penunöl no binon lölöfiko suemovik sekü gebäd pönopa nefümik e sekü def ladvärba „is“. Atos vedükon seti boso klänöfiki, e pösodi jeifana miklänöfiki. Ma tikodasoziat kanoy memikön, das bai fomälods vönädik pöpa Rusänik medinamans ä himagivans id äkanoms-la lekälön medü blüd (ed otans äkanoms-la maleditön).
- 3 In namapenäd pos el „drinön kafi“ pepenos: „ed älentanofo spogi slenik len klot kotinastofik oka pro skiläd gudikum põ jäfs tefü lönakonöm.“
- 4 In namapenäd pla el „ästürülom sali“ pepenos: „ästürülom fomü belil sui tabastofed sali“.
- 5 Dinit cämacalana (titul klada jölid ma el „Taib dö dinits“: gredätalised lampöräna Rusänik) äbinon donikün utas, kels ägevons gitäti ad geranoub (jü yel: 1845).
- 6 Is lim: „löpa“ sinifon eli ‚Ober-‘. Löpapedacalal äbinom cif büra kondöta gidöfik põ poldabür zifik, ed äbejäfom midunotis pülik.

NUD.

Fa el Nikolaj Gogol' tiädü ‚Nos‘; petradutöl se Rusänapük fa el Daniil Morozov.

Fovöds tradutana.

El „Nud“ binon konot vemo sevädik hiela Gogol'. Ye sänsur ettimik ädämükon oni, e timakompenans no äkanons seivön difülis valik desina rigik lautana. Ün tumyel teldegid moäds somik pesädunons in pübots Rusänapükik, e no padönuons sis degyel: 1920^{id}. Ye tradutans fuginänik mödik bleibons gebön vödemi no penätüköli de lifatim ela Gogol', sodas reidans netas anik jünü sevons nosi dö pats ömik konota. Sotüls difik distons mu pato põ bepenam telspikota vü mayor e nud oma, sevabo tefü utos, va spikot päjenon in glüg, u va in maket. Äsä spod ejonülön, el Gogol' it äbüologom taduni tefik flanaü sänsurakomitetanef. Samo äpenom ün yel: 1835 < ele M. Pogodin: yufan okik tefü notükam lautotas:

„Pö jenet, üf sänsurakomitetanef stupik olas oküpälön-la leskano ad utos, das Nud no kanon binön in glüg di ‚Kazan‘, bo täno okanonöv palovepolön ini glüg katulik. Ye no cedob, das sänsurans ya ebinons-la sovemo dalienetiks.“

Too mäniot tema alik pepriobon. Vätälölo dinädis sümik, nunob medü küpets reidanes dö dists bevü sotüls difik vödema. Büä idunikob traduti at, ob it no änoLOB, säkädis sänsurik kelik el Gogol' isteifom ad bemastikön. Kio nitedos ad tradutön lautotis klatädik!

I.

Tü mäzul 25¹ bos vemo bisarik äjenon in el Peterburg. Jeifan: ‚Ivan Jakovlevich‘, len lesüt Süliovegama lodöl (famülanem oma peglömön, ed igo len völ doma omik su selagaplatäd — kö pemagons söL ko cüg labü sobasköm, e zuo nüpenäd: „I koedoy seflumön bludi“² — nos votik penunon), jeifan: ‚Ivan Jakovlevich‘ ägalikom go gölo ed äsmeilom smeli boda flifik. Ilöökölo bosilo oki su bed, älogom, vio jimatan omik: läd saido gravik, jikel vemo älöfof ad drinön kafi³, äsüramenof bodedis änu pibakölis se furnod.

„Adelo, o ‚Praskov'ja Osipovna‘! no odrinob kafi“, el Ivan Jakovlevich äsagom, „pla at vilob fidön bodedili hitik ko beb.“

(Jenöfo el Ivan Jakovlevich ökonsumomöv e balidi e votiki, ab ya äsevom, das öbinosöv vero nemögik ad begön dinis bofik otüpo, ibä jiel Praskov'ja Osipovna no älöfilof ledesiri somik.)

„Fopan at fidomös bodi! so ga obinos gudikum pro ob it“, jimatan ätikof ninälo, „bi por nog bal kafa oreton.“ Ed äjedof bodedi bal sui tab.

El Ivan Jakovlevich födü gidöf älenükom trelülaguni love nijit oka e posä iseidom oki leni tab, ästürülom sali⁴, äblümükom bebis tel, äsumom neifi me nams, e ko logodanotodot gravik äprimom ad kötön bodi. Posä ikötom bodi ad lafs tel, älülogom lü hog zänodü ons, ed ad süpäd okik äloegom vietön bos. ‚Ivan Jakovlevich‘ ästörülom prüdikö oni me neif ed ädoatom. „Binos solidik“, äsagom ninälo oke, „kin üfo kanon-li binön us?“

Änusteigom doatis oka ed äseramenom... nudi! El Ivan Jakovlevich igo äleadom lagön namis oka; äprimom ad röbön logis oka, ad doatön yegi: „Binos nud, vo binos nud!” Zuo äjionon pö om dutön lü sevädan seimik. Lejek äpupon su logod ela Ivan Jakovlevich. Ye lejek et äbinon-la nos leigodü sidin ut, kel äglepädon jimatani omik.

„Kiöpo üfo edekötöl-li nudi? o lunim!” ävokädozuno. „O jäpan! o ludrinan! Ob it oträtülob poldanefe dö ol. O midunan kiom! Ya mens kil esevedükons obi dö utos, das pö jeif so vemo tirol nudis, das tio defalons.”

Ab el Ivan Jakovlevich ädredikom deadio. Ämemosevom nudi at: äkanon dutön lü nek votik pläamü hiel ‚Kovaljov‘: cämacalan⁵, kelani äjeifom alvigo tü vedel e sudel.

„Saidö! o ‚Praskov‘ja Osipovna‘! Ovilupob oni ini särvätül ed oseitob oni lä spadül seimik cema. Oseatonös us brefüpo, e latikumo omoblinob oni.”

„Igo no vilob lilön vödis ola! Vilol-li üfo, das oleadof seatön in cem obik nudi pedekötöl?... O nenladälöfan kiom! Te skilom ad mufükön jeifömi love küired, ab suno leno ofägom ad fölon bligis oka as matan! O miotälän! o kanayan! Cedol-li, das omutob papönön fa pold demü ol?... Ag! ol, o gagan! so lestupik, äsvo blög breini no laböl! Moükolöd oni! moö! sepololöd seimio, kö vilol! sodas vero nos omemükonöd obi dö nud at!”

El Ivan Jakovlevich ästanom, äsva pideidom-la. Äletikom, ai fovo äletikom, ab no äkanom dagetön kludodi seimik.

„Ba diab sevon-la, vio atos ejenon”, fino äsagom, du äkratom me nam pödü lil oka. „Va äbinob brietik, u no, ven ädelo ägekömob lomio, no plu kanob sagön. Too ma dinäds valik jenot at muton binön nemögik, ibä bod binon din pebaköl, ab nud binon din vero votik. Kanob suemön nosi!...”

El Ivan Jakovlevich ästopedom ad spikön. Tikod dö utos, das poldans ötuvons nudi lomü om ed ökusadons omi, ävedükon omi lölöfiko däsperiki. Ya äfomälom koleti bludaredik jöniko me largent pesimädöli, deni... E koap lölik oma ädremon. Fino äsüramenom donakloti okik e butis, älenükom oke dinis valik at e pö duged meibas grobik de ‚Praskov‘ja Osipovna‘ ävilupom nudi ini särvätül, ed äsegolom lü süt.

Idesinom ad dopladön seimio vilupoti, sevabo ud ad önüseitön ini disstütot dis leyan, ud ad ökoedön falön oni ön mod seimik jiniko nendesino, e poso ad öflekön oki lü näilusüt. Ab liedo ai dönu äkolkömom sevädani seimik, kelan sunädo äprimom ad seividön: „Kiöpio golol-li?”, u so: „Kimi edesinol-li ad jeifön so gölo?” Klu ‚Ivan Jakovlevich‘ ön mod nonik äplöpom ad stebedön timüli pötik. Votikna ya äkoedom falön oni, ab galädan fagao äjionom ome me halebard, sagölo: „Lösumolöd! Ekö! eleadol falön bos!” Ed el Ivan Jakovlevich ämutom lösumön nudi, ed äklänedom oni ini pok okik. Däsper äbemastikon omi, mu pato sekü utos, das menamödot daduliko ägretikumon pö süt, du selidöps gretik e smaliks ämaifikons.

Äsludom ad golön lü pon di ‚Isakij‘: „Ba ön mod seimik jed ona ini vats ela ‚Neva‘ oplöpon-li?...” Ye bosilo döbob, das jünü konob nosi dö el ‚Ivan Jakovlevich‘: men stümabik demü patöfs mödik.

El Ivan Jakovlevich, äs febodan ritik Rusänik alik, äbinom ludrinan hölöfik. Do aldelo äjeifom cünis votikanas, cün lönik oka neföro klino päjeifon. Trelülagun ela Ivan Jakovlevich (‚Ivan Jakovlevich‘ neföro älenlabom guni) äbinon vielik, kuratikumo: jenöfo äbinon blägik, ab labü stens podasümik braunayelovik e gediks; kolet änidülön demü smivov, e pla knops kil teiko fadils älagons. El Ivan Jakovlevich äbinom künidan vemik, e ven cämacalan: ‚Kovaljov‘ < kösömiko äspikom ome pö jeif: „Lä ol, o ‚Ivan Jakovlevich‘! nams ai mismelons”, täno el „Ivan Jakovlevich” ägespikom säki: „Ma kis üfo mismelons-li?”

„No sevob osi, o flenädan! ab mismelons”, cämacalan äsagom, e täno demü vöds et el Ivan Jakovlevich posä isnüfom tabaki äsmivom sobaskömi sui cüg oma, e doniü nud, e pödü lil, e doniü balib — brefikumom sagölo: valöpio, kö ävilom.

Sifan stümabik at ya ästanon su pon di ‚Isakij‘. Primo äzilogedom; poso äbiegädom stütölo su balutastutöm, äsva ävilom-la logön dis pon, va fits mödik u nemödiks äsvimons, e täno äjedom nenküvido donio särvätüli labü nud. Älibisenikom so vemo, äsva bos ko vetot mö pauns foltum sunädo ifalon-la de bäk oma. El Ivan Jakovlevich igo älusmilom. Plas ägolom ad jeifön cünis calanas, älüodikom lü stitod ko platäd: „Zibs e tied” < ad begön us väreti bijopavina, ab süpo äküpom len finot votik pona haratapoldani ko logot cädik, cügabalibs veitik, hät killienik, den. Ästanom nenmufo; vüo haratapoldan ävinegom omi me doat ed äspikom:

„He! Kömolös isio! o flenädan!”

El Ivan Jakovlevich, äjonülölo oki asä plütavani, ya in fagot vemik ädeükom häti oka, e posä inilikom muvifo, äsagom:

„Vipob sauni ore, o cädal!”

„Nö! nö! o flenädan! no nog binob cädal. Sagolöd, kisi edunol-li us, du ästanol su pon?”

„Yulob nämätü God, o sö! Balugiko äglob ad jeifön, ab äsludob ad küpedön, va vifiko flumed äflumon.”

„Lugol, lugol! Plän at no saidon. Binolös so flenöfik ad gespikön snatiko!”

„O cädal! Obligidob bligi ad jeifön ori nen taspiks seimik telna a vig, nö! igo kilna”, el Ivan Jakovlevich ägespikom.

„Nö! o flenädan! Atos binon luspikot. Jeifans kil ya jeifoms obi, zuo lecedoms osi benofäti vemik. Benö! gudikumom binolös flenöfik ad konön, kisi edunol-li us?”

El Ivan Jakovlevich äpaelikom... Ab tü timül ot äsvo fog klänedon löliko jenoti, e sevoy vero nosi dö utos, kelos poso ejenon.

XI:92:2019

VEDOLSÖS SAPIKS MEDÜ EL AISOPOS!

Se ,*The Æsop for Children*, Rand McNally & Company, Chicago', 1919,
ko magods fa ,Milo Winter'. Tradutod fa ,Hermann Philipps'.

Benodis gudikün obsik suvo padigidons nemödiküno.

The Plane Tree

Two Travellers, walking in the noonday sun, sought the shade of a widespreading tree to rest. As they lay looking up among the pleasant leaves, they saw that it was a Plane Tree.

"How useless is the Plane!" said one of them. "It bears no fruit whatever, and only serves to litter the ground with leaves."

"Ungrateful creatures!" said a voice from the Plane Tree. "You lie here in my cooling shade, and yet you say I am useless! Thus ungratefully, O Jupiter, do men receive their blessings!"

Our best blessings are often the least appreciated.

Platen.

Tävans tel in solaglut zedelik itevölo, äseitoms okis ini jad bima labü bledem vidik, ad takädön. So äseatölo älogoms löpio lü bleds plitik, ed äkü-poms, das bim äbinon platen.

„Kio nenfrutik platen binon!“ bal omas äsagom. „No prodon flukis, ab neklinükon gluni me bleds.“

„O jafäbs nendanik!“ vög de platen äspikon. „Is seatols in jad koldülüköl oba, e too sagols, das binob nenfrutik. So nendaniko, o ‚Jupiter‘! mens lüsumons benodis!“

OLAPÜK
VALÖPO
YEÜTIK

VÖG VOLAPÜKA

Hermann Philipps, cıfal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

Ponapük

Sirkülapenäd Volapükaflenes valöpo

YELOD TELDEGZÜLID NÜM: 11 2019 NOVUL PADS: 85 jü 92.

Glidis Volapükaflenes valöpo!

Pro mens mödik fluküp binon säsun lügik. Dönu koldikos su talaglöpalf nolüdik. Dönu litikos latikumo e dagikos gölikumo. Dels brefikumons, ed alneito mens soelons ko oks it dü tim ai lunikum. No plu kanons fegebön timi dub dajäf komunik so vemo, äsä dü hitüp. Plao mutons meditön plu dö ok it, dö lif oka, e valemö dö komunagol dinas. Ömans täno klienons ad nenspel ed igo däsper, bi in Zänoda-Yurop säsun koldik dulon zao mö yel lafik. Magäd semik dö atos ba kanon pagevön dub vödem lida Rusänapükik, keli kadäman: ‚Zhang Yutong‘ etradutom ini Volapük, e kel patuvon su pad: 86 < gasesda at. Ekö! is binon poedot fa lautan Deutänik: ‚Theodor Storm‘, kel ön mod sümik binon lügik:

Love brüyäralän stepob
e dumiko glun ketonon.

Fluküp kömon — florüp moon,
dö tim jönik et letikob.

E fogs gedik in lut vebons;
plans blägikons dub def sola.

Ag! kiöpo-li jön lifa
e lelöfa oba binons?

Valans ye löfons fluküpi. Binon säsun vielik, ün kel dins e dinäds madikons. Suvo ya kanoy logön floragnobis as spel tefü yel okömöl. Ömna tikob, das fluküp i binon semo parab bäldüpa gudik: Piano lif bäldikana peron „bledis“ oka, du otan nog fredon dö utos, kelosi äfimekon dü lif pasetik. Ab lif nulik ya primon ad davedön.

Fluküpi e primi nifüpa jönikis reidanes valik
vipom cıfal e redakan:

HPL. L. RFS

Hitüp ofinikon / ‚Konchitsja leto‘.

*fa ‚Viktor Tsoi‘; tradutod fa ‚Zhang Yutong‘. Kanols dalilön lidi at pö
,https://www.youtube.com/watch?v=MVhMGdsHYsA‘.*

Sekurbob televidi; penob ole penedi,
Das no plu kanob logedön jodis at,
Das no plu dabimon näm,
Das tio äprimob ad drinön, ab no äglömob
oli,
Das telefonöm ätonon, dat ögalikobös,
Öklotob obi ed ögolob, u jenöfo örönob,
Ab te äsagob one: „Maleditö!“
Äsagob, das ämalädob ed no islipob dü neit et.

Stebedob gespiki. No plu dabimon spel.
Suno hitüp ofinikon.
Hitüp at...

E so benofätik binon stom, das reinos sis
dels fol,
Ab in radion pätagos, das igo jad öhiton
Ab too in jad, kö binob,
Nog binos sägik ä vamik, ab dredob nu...
E dels pasetikons – dü del bal fidobs, dü
dels kil drinobs,
E valemo lifobs frediko, do reinos plödü
fenät.

Tonodisumodöm edädikon,
Seadob in stil, keli plidob vemo.

Stebedob gespiki. No plu dabimon spel.
Suno hitüp ofinikon.
Hitüp at...

Plödü fenät stanon bumäd, kö tovan jäfidon,
E sis yels lul äfärmon staudöp in gul,
E su tab stanon luffad,
Ed in luffad stanon tulip, e len fenät stanon vär.
E somo yels opasetikons, i somo lif obsik
E tumnaedo sändvig ko bör ofalon.
Ab mögiko pu ün del semik,
Mögiko ün düp semik olabobs-la benofäti.

Stebedob gespiki. No plu dabimon spel.
Suno hitüp ofinikon.
Hitüp at... ■

Ja vyklyuchaju televizor, ja pishu tebe pis'mo
Pro to, chto bol'she ne mogu smotret' na
der'mo,
Pro to, chto bol'she net sil,
Pro to, chto ja pochti zapil, no ne zabyl tebjä.
Pro to, chto telefon zvonil, khotel, chtoby ja vstal,
Odelsja i poshjol, a tochnee, pobezhäl,
No tol'ko ja ego posäl,
Skazäl, chto bolen i ustäl, i ehtu noch' ne spal.

Ja zhdu otveta, bol'she nadezhd netu.
Skoro konchitsja leto.
Ehto...

A s pogodoj povezlo – dozhd' idjot chetvjortyj
den',
Khotja po radio skazali – zharkoj budet dazhe
ten'.
No, vprochem, v toj teni, gde ja, poka i sukho i
teplo, no ja boyus' poka...
A dni idut cheredom – den' edim, a tri p'jom,
I v obshhem veselo zhivjom, khotja i dozhd' za
oknom.

Magnitofon slomalsja,
Ja sizhu v tishine, chemu i rad vpolne.

Ja zhdu otveta, bol'she nadezhd netu.
Skoro konchitsja leto.
Ehto...

Za oknom idjot strojka – rabotaet kran,
I zakryt pjatyj god za uglom restoran.
A na stole stoit banka,
A v banke tjul'pan, a na okne – stakan.
I tak ujdut za godom god, tak i zhizn' projdjot,
I v sotyj raz maslom vniz upadjot buterbrod.
No mozhët budet khot' den',
Mozhet budet khot' chas, kogda nam povezjot.

Ja zhdu otveta, bol'she nadezhd netu.
Skoro konchitsja leto.
Ehto... ■

Pötü „del bevünetik sana lanik“ tü tobula del 10^{id}
konotül sököl esüikon pö mem vicifala: ‚D. Morozov‘.

Vom äkömof lü lienetisanan ed äplonof:

„Himatan obik vo labom lanamalädi seimik. Fomälolös! algödiko,
posä edrinom tiedi, fidom bovüli.“

„Liö! E kis-li? jenöfo fifidom-li bovüli lölik?“

„Nö! leadom blibön gleipedi.“

„Ö! kiobisarik atos binon! Ga nendoto gleiped binon dil beno-
smekikün bovüla!...“ ■

KORÄKOTS TEFÜ GASED TOBULA.

Vicifal: ‚Daniil Morozov‘ etüvom pökis sököl.

- 1) **Su pad: 81, in kedet 14^{id} donao:** sapaplen → sabaplen;
- 2) **in kedet 6^{id} donao:** milafiko → milagiko;
- 3) **in kedet 5^{id} donao:**
 - a) blads anik sprotons → bleds anik sprotons;
 - ä) man at ekodon → man at ekodom.
- 4) **Su pad: 82, in kedet 16^{id} löpao** (kapit: „Dakonsälam“):
labü patädis → labü patäds;
- 5) **in kedet 15^{id} donao:**
Kodan... pabenogetedom... asä gekömani. → ... as geköman.
- 6) **Su pad: 83, in kedets: 8^{id} e 10^{id} < löpao** saitamalüls pla
foginamalüls pepladons lä famülanem läda: ‚McGorman‘;
- 7) **in kedet 9^{id} löpao:** sa mög → sa mögi (u: labü, ko mög);
- 8) **in kedet 13^{id} löpao:** „davedols-la“ → dasevols-la.
- 9) **Su pad: 84, in südöfatidod faba:** cedü nilädana → cedü nilädan.

Noets.

- 1 Sis yel: 1809 < lisitans pro gredät cämocalana ämutons sufön xami pö nivers tefü nolavs sököl: nolavs literatik ä pükiks, gitav, jenav, nolavs füsüdik ä matematiks. Ye in ziläks anik lampöräna calans dinitas ömik ädefons, sekü kelos us promuv ad dinit löpikum päfasilükon. Sümikos ätefon Kaukasäni, kö ädaloy promuvön ad cämocalan nen xams e diploms zesüdik. Vöded: cämocalan Kaukasänik < äbinon sevädik timü ‚Gogol‘ ad malön calanis ut, kels no saido pidugälöns. Tapladü utans id ädabinons cämocalans nolik, kelans ilärnons valikosi zesüdik.
- 2 Fe dinit cämocalana demü klad efe jölid äleigon lä dinit mayora pö milit, ab dünäd militik pälecedon stümabikum e riskädikum, e ma lon calan sifädik no ädalom gebön pö titulam vödedi tefik pladätema militik. So hiel Kovaljov äbitom as dobanouban ä nefölan lonas.
- 3 In pübots dü lifatim lautana ladyek: poldik < ädefon.
- 4 I Kovaljov äspetom ad dagetön diniti löpikum, bi ädutom lü klad jölid, ab äneodomöv kladi nemu velidi pro vobaplads, dö kels ädrimälom. Dido pos dün dü yels tel bisü sikots ömik cämocalan äkanom dagetön bü tim kösömik diniti fovik, efe tituli: kurakonsälal.
- 5 Plümäd äjonulon, das dalaban häta äduton lü cifodans löpik. Lon Rusänik ettimik ätonon: „Plümädi su hät dalons labön te dinitans klada balid u telida pö kur lampörük, lezälamastans, kurasöls, leskvairs, ven lenlabons leigedis patik pro kurasog“.
- 6 Mäniot leglüga di ‚Kazan‘ in dabükots Rusänik kösömo pageblinon ma namapenäd. In buks tumyela degzülid el „fo ‚Gostinyj dvor‘ “ pübükon pla el „fo leglüg di ‚Kazan‘ “. El Gostinyj dvor (vödiko: yad pro lotans) äbinon nem piada u bumota patikas pro tedans. In lezifs els Gostinyi dvory suvikumo äbinons bumots, kels boso äsümöns ad leselidöps nutimik.
- 7 Ma pübots ettimik pla el „ini leglüg“ mutoy-la reidön: eli „usio“.
- 8 Ma pübots ettimik pla el „ed änügolom ini glüg. Us nino plekans nemödik ädabinons“ pareidon-la el „Us nino mens nemödik ädabinons“.
- 9 Ma pübots ettimik pareidos-la: „sludikön“.
- 10 Ma pübots ettimik pla el „stanön oni soaliko“ pareidon-la el „stanön oni len canaboed“.
- 11 Ma pübots tumyela degzülid pla el „ko notod relöfa vemikün äplekon“ mutoy-la reidön: eli „ko küpäl vemik ädalogon canis seimik“.
- 12 Ma pübots ettimik pla el „no ävotükon jästädi devodik oka ed äbleibon biegon talio“ pareidon-la el „no ävotükon jästädi oka“.
- 13 In dabükots tumyela degzülid vöds: „In glüg!“ ädefons.
- 14 Ma namapenäd pla el „diniti“ pereidos: „cali proviniguverana“.
- 15 Pö buks e gasesds tumyela degzülid mäniot jäfüdas dabinotik defon, e pla el „dunodön pö senät u pu ön jäfüd gitäda. Obo tefob jäfüdi nolavik“ pübükos: „dunodön ön jäfüd votik“.
- 16 In dabükots tumyela degzülid dil: „ed äfövon ad plekön“ ädefon.

Fövot ofovon in gased dekula.

NUD (II).

Fa el Nikolaj Gogol' tiädü ‚Nos‘. Petradutöl se Rusänapük fa el Daniil Morozov.

Ye primo sötob nunön bosu dö ‚Kovaljov‘, dat reidan kanon suemön, cämocalan sota kinik etan äbinom. Cämocalans ut, kels dagetoms diniti at yufü diploms nolavik, leno daloms paleigodön lä cämocalans ut, kels pepromuvoms in Kaukasän. Sots et binons mu distiks. Cämocalans nolik... Ye Rusän binon län so bisarik, das if penoy bosu dö cämocalan bal, tän cämocalan topa alik, de ‚Riga‘ jü Kamtjakän, fümo cedomöv, das lautan ediseinon ebo omi. Otos tefon i dinitis e gredätis valikis. El ‚Kovaljov‘ äbinom cämocalan Kaukasänik¹. Te dü yels tel ästadom in dinit at, kludo ün timül nonik äkanom glömön tituli oka; zuo ad gevön oke cädi e veüti mödikumis, neai änemom oki cämocalani, ab ai mayori². „Dalilölöd! o jidigikan!“ äsagom kösömiko, ikolkömölo pö süt luvomi, jikel äselof bavetis, „kömolöd domü ob! löd oba binon len süt: ‚Sadovaja‘; if te usäkolös: „Is mayor: ‚Kovaljov‘ < lödom-li?“ tän alan ojonon ole lödöpi obik.“ Ed if äkolkömom jiseimani bätodik, tän plä vöds et ägevom ofe büdülis klänik, ed äläükom: „Osäkolöd! o löfäb! dö löd mayora: ‚Kovaljov‘.“ Vätälölo atosi, i rajanobsös denu ad nemön cämocalani at asä mayori!

Mayor: ‚Kovaljov‘ < äkösömom ad spatön aldello ve lesüt di ‚Neva‘. Kolet baveta omik äbinon ai vemo piklinüköl ä pimaedädöl. Cügabalibs oma ädutons lü sot ut, keli i nu nog kanoy küpön pö geodetans ziläkik, pö bumavans e sanans rejimenik, i pö utans, kels ledunoms bligis poldik³ valasotik; valemö pö mans valik et, kels laboms cügis klöpöfik ä redikis e kadapledoms vemo gudiko eli ‚boston‘, sevabo: cügabalib somik zugon kurato zänodo su cüg ebo jü nud.

Mayor: ‚Kovaljov‘ äkepolom ko ok snilalinis sardik mödik, efe labü sköts, id utis, su kels pinükodos: „vedel“, „dödel“, „mudel“, e r. Mayor: ‚Kovaljov‘ < ikömom lü ‚Peterburg‘ sekü neod, sevabo ad sukön vobapladi pötöfik ma dinit oka: ifü benoplöp övedomöv viguveran provina, ud igo dalogal pö diläd veütik büra seimik⁴. Mayor: ‚Kovaljov‘ < i no ädodomöv ad matikön; ab te pö jenet et, das jigam ölaboföv katädi mö ruabs teltummil asä gamagivoti. Klu reidan nu kanon cödön ito: ini stad kinik mayor et äreaform, ven ilogom pla nud saido jönik ä nomik topi fopik, kamik e smufiki.

Äsvo pro vemikam ditretas bökan nonik äsüikom pö süt, e pämutom ad futogolön, posä ivilupom oki ini mäned oka ed ivealom logodi oka me särvätül. Äbitom so, äsvo äbludom-la. „Bö! bo halud äkanon-la süikön pö ob. Voiko no ämögös, das nud änepubon splodülo“, ätikom ed änükömom desino ini nibotöp ad lülogön oki in lok. Läbo dunetäbs äfabinons in nibotöp; hipuls äsvipoms cemis ed äpladoms stulis; seimans omas ko logs slipöfik älüblinoms kekilis hitik su bötaböväd; su tabs e stuls gasesds ädelik me kaf pibegifülöls äseatons brulo.

→

XI:88:2019

„Benö! Gode dani! nek dabinon is“, äsagom, „nu kanob lülogön.“ Neküniko änilikom lä lok ed älogedom: „Fi! te diab suemon-la osi! o gag kion!“ äsagom spukölo balna. „If te bos dabinonös pla nud!... too nos dabinon!...“

Ön säspetikam ifäibeitölo lipi, äsekömom se nibotöp ed äsludom ta kösömots okik ad logedön neki ed ad smililön lü nek. Süpo ästanom, äsiva ivulom-la, lä yan doma seimik; fo logs oma pubod neplänovik äjenon: fo nügolöp bökvab ästopon; yanils pämaifükons; blegikölo söl seimik in leiged piklotöl äsebunom ed ärönom löpio ve tridem. Kiovemiks dajek e leigo stun ela Kovaljov äbinons, ven imemosevom, das atan äbinon nud lönik oka! Pö süfül bisarik at val äjiron pazüflekön in logs omik; äsenom, äsiva töbo äfägom ad stanön su futs oka; too äsludikom ad stebedön ta neletians valik gekömi söla et ini bökvab, do koap lölik oma ädremon sovemo, äsiva äbinom-la in fifastad. Pos minuts tel nud fe äsegon. Älenlabon leigedi me goldafads pibrodöli, labü kolet geilik löstanöl; blit jamaküirik pilenükon len on; den äbinon len flan ona. Äkanoy kludön se hät onik ko plümäd⁵, das ästadon in dinit tatakonsälala. Valikos äträton, das ägonon seimöpio diseinü visit. Älogedon äl flans bofik süta, älüvokädon bökane: „isiö!“ Poso äseidon oki in bökvab ed ädevegon.

El Kovaljov pidabik tio äperom tikäli oka. Leno äkanom sludön, kisi ösötom-la tikön dö jenot so bisarik. Vö! lio atos mögon-li, das nud, kel ädelo nog ebinon len logod oma, noe fägon ad tävön e golön, abi ad lenlabön leigedi?! Ärönom pödü bökvab, kel läbo äbevegon te fagoti nemödik, ed ästopon fo leglög di „Kazan“⁶.

Äspidom ad nükömön ini leglög⁷, ädugolom da kedäds jibäldanas pöfik ko logods pivilupöl sa hogs tel pro logs (büo vemo ibesmilom logotis somik), ed änügolom ini glüg. Us nino plekans nemödik ädabinons⁸; spad äsaidon, dat valans ästanons pö nügolöp glüga. El Kovaljov äbinom in stad so nefredik, das leno älabom nämäli ad plekön⁹, ed ästeifom ad logön söli at pö spadül alik. Fino äloegom stanön oni soaliko¹⁰. Nud äklänedon löliko logodi oka ini kolet gretik löstanöl e ko notod relöfa vemikün äplekon¹¹.

„Lio mögos-li ad nilikön lü on?“ el Kovaljov ätikom. „Valikos: leiged, hät <träton, das binon tatakonsälal. Ba te diab sevon-la, vio mögos ad dunön osi.“

Äprimom ad kögön bosilo nilü on; ab nud leno ävotükon jästädi devodik oka ed äbleibon biegon talio¹².

„O cödasöl!...“ äspikom ‚Kovaljov‘, imütölo oki ninälo ad bravurön. „O cödasöl!...“

„Kisi vilol-li?“ nud ägespikon, iflekölo oki.

„Cedob osi bisariki, o cödasöl!... Jinos lü ob... das mutol sevön pladi verätik ola. E sunädo etuvob oli... e kiöpo-li?... In glüg!¹³ Mutol baicedön, das...“

„Säkusadolös obi! Ye no kanob suemön, dö kis evilol spikön... Plänolös!“

„Ön mod kinik üfo mutob-li plänön osi ome?“ el Kovaljov ätikom ed äprimom ad spikön, posä iplöpom ad kuradikön bosu:

XI:89:2019

„No taspikob, ob... too binob mayor. Baicedolös! das no pötosöv pro ob ad golön nen nud. Ba jitedan seimik, jikel selof pö pon di ‚Voskresen‘e‘ rojatis pesäjalöl, dalof seadön nen nud oka; ab, pö spet ad dagetön diniti¹⁴... zuo if ek lomü mödikans sevon lädis, samo jieli Chekhtarjova: jimatan tatakonsälala, e jivotikanis... Ol it meditolös dinädis at!... No sevob, o cödasöl!...“ (Pö atos mayor: ‚Kovaljöv‘ < ätovülom jotis oka.) „Pardö!... If träitoy dinastadi at bai noms bligas e stima noubikas... Bo kanol it suemön osi...“

„Suemob vero nosi“, nud ägespikom. „Plänolöd vali suemovikumo!“

„O cödasöl!...“ el Kovaljov äsagom graviko, „no sevob, vio kanob suemön vödis olik... Pö jenet at din lölik jinon klülön... U ba vilol-la... Ga binol nud lönik oba!“

Nud älogedon mayori, ed logabobs onik bosu fronükons flomi onik.

„Pölol, o cödasöl! Dabinob nesekidiko. Zuo kosam nabätik nonik kanon dabinön vü obs. Ma knops dünädaleigeda olik bo dunodol pö senät u pu ön jäföd gitäda. Ab jäföd obik binon nolavik¹⁵.“

Ispikölo atosi, nud ädeflekön oki ed äfövon ad plekön¹⁶.

‚Kovaljov‘ äkofudikom mu vemo. No äsevom, kisi ömutom dunön, ed igo kisi ömutom tikön. Ün tim ot noid plitik klota vomik ätonon; änilikof vom bäldilik löliko me leds pideköl, e ko of äbinof jimägikan lenlaböl kloti vietik, kel vemo jöniko äklotugon tefü zekoap lunedìk ofik, ko hätil paelayelovik, kel äjiron binön so leitik, äsä kremabakot. Pödü ofs äpladom oki ed ämaifükom tabakiäri haidug lunik ko cügabalibs gretik e degtelati koletas.

‚Kovaljov‘ äfoikom nilikumö, äkoedom süstegön koletati batitik baveta, äleo-dükom snilalinis okik len jänil goldik älagölis, e du äsmililom valaflanio, älüälükom küpäli oka ad lädül lekeinik, jikel, ad floril florüpik sümöl, äplekölo bosilo äbiegof ed älüödükof äl flom namili vietik oka labü doats tio dulogamoviks. Smilil su logod hielä Kovaljov nog vemikumon, posä ilülogom dis hätil cüni klöpöfölik, nidiko vietiki ofa e dili cüga, laböl köli rosada gölik florüpik. Ye süpo ägebunom, äsiva ikontagom-la flami. Dönu imemom, das älabom vero nosi pla nud oka, e logs oma äfulikons me drens. Ägüflekön oki, dat öspikom stedälo söle leigedi ilenüköle, das te simulölo äbiton as tatakonsälal, das äbinon jäpan e kanayan, e das äbinon nos votik pläamü nud lönik oka!... Ab nud ya inepubon: ba ispidon ad movabön dönu diseinü visit lü ek.

Atos idäspärikon eli Kovaljov. Ägegom ed ästanom ze dü minut bal dis kölüms, bi älelogom küpäliko äl flans votik, va ökanom logön nudi seimöpo. Ämemom fümü, das ilenlabon häti ko plümäd e leigedi me goldafads pibrodöli; ye no iküpom patis mänedä, ni köli bökvaba, ni uti jevodas, igo ni utosi, va ilabon-la u no pödo dünani seimik (ed in livred kinik). Zuo bökvabs so mödiks ävifovegons mo e ge, id ön vifot so vemik, das töbido äkanoy-la igo memosevön bali onas; ed if öküpom-la bali onas, alo no üdatikomöv modi seimik ad stöpön vabi.

VEDOLSÖS SAPIKS MEDÜ EL AISOPOS!

Se ,*The Aesop for Children*, Rand McNally & Company, Chicago', 1919,
ko magods fa ,Milo Winter'. Tradutod fa ,Hermann Philipps'.

Feilan e stork.

Stork labü natäl vemo balugik e konfidälik piflagon fa sog lefredik grudas ad visitön länedi nuliko pebeplanöli. Sog bödas at ye ärea-fon bruliko ini mails filäta feilana.

Stork äbegon feilane, das öspalomös oni.

„Lelivükolös obi, begö!“ älebegon. „Dutob lü famül storkas, kels — äsä ga sevol — binons gidöfiks: böds labü kalad gudik. Zuo no äsevob, das gruds idesinons ad tifön.“

„Bo binol-la böd vemo plütülik“, feilan ägespikom, „ab äfanob oli sogü gruds tifiälük, ed omutol sufön pönodi leigik kobü ons.“

Pacödoj ma sog, in kel komoy.

The Farmer and the Stork

A Stork of a very simple and trusting nature had been asked by a gay party of Cranes to visit a field that had been newly planted. But the party ended dismally with all the birds entangled in the meshes of the Farmer's net.

The Stork begged the Farmer to spare him.

"Please let me go," he pleaded. "I belong to the Stork family who you know are honest and birds of good character. Besides, I did not know the Cranes were going to steal."

"You may be a very good bird," answered the Farmer, "but I caught you with the thieving Cranes and you will have to share the same punishment with them."

You are judged by the company you keep.

VÖG VOLAPÜKA

Hermann Philipps, cıfal
Beethovenallee 61
D-53173 Bonn - Bad Godesberg
Deutschland / Deutän

Sirkülapenäd Volapükaflenes valöpo

YELOD TELDEGZÜLID NÜM: 12 2019 DEKUL PADS: 93 jü 100.

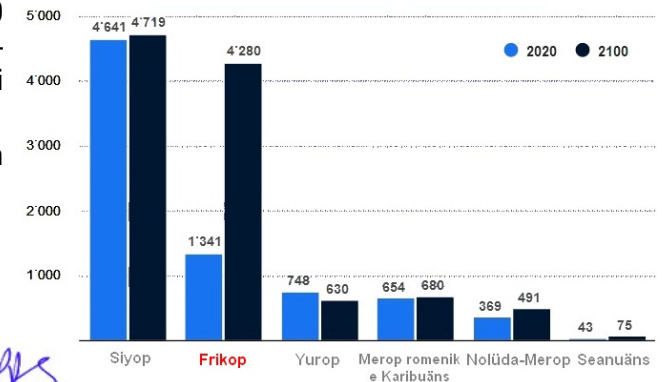
Glidis Volapükaflenes valöpo!

Dönu tim leköma e kritidazäla ekömon. Valöpo kritans fredons dö köm putül semik, id in Frikop, äsä kanoy logön in kribamagod at. Klülös, das pö Frikopans Yesusil labom skinaköli braunik. In Frikop pals mödikün labons mödikis cilis dafredüköl braunik. Suno ye cils at okodons säkädis vemik, bi ya pos yels nemödik obinons it daülans, kels oprodons cilis braunik dafredüköl.

Medü statitav kanoy büokal-kulön kuratiko pöpamödotis fütürik, if sevoy bäldotabinodi nutimik e dötumanumis mödikumama e deadama bäldotakladas distik. Ön mod somik magod donik prognoda pöpamödotas ma kontinäns me balions ün yels: 2020 e 2100 ädavedon. Säketon: „Lio Frikopans so mödikis okanons-li panulödön?“

Ye no vilobs tikön dö atos ün kritidazälatim jönik ayelik.

Vipob reidanes valik dekuli mu plitöfiki.

Hermann Philipps

Fonät: ,UN DESA (Population Division)'.

KODEDÜ YUBID 25-YELIK ELA

„Volapükagased pro Nedänapükans”

Fa ‚JOHANN SCHMIDT’: cifal ettimik plödü dün.

Se gased ot yela: 1957, nüm: 2.

Finü mäzul yela 1957 yels 25 epasetikons sis püb nüma balid ela „Vola-pükagased pro Nedänapükans”. Fe Vpagaseds obas stadon pas ün yelod 22id oka, bi püb ona piproibon dü yels kuratiko fols (de mayul yela: 1942 jüi mayul yela: 1946), sevabo jüi fin volakriga telid fa koupacifod Deutänik ettimik, e latikumo kodü papüradef. Krig e rop puba dub proib at äkodons Vpagasede dämi vemik, ibä pos dönupub gaseda stads miik ämütöns redakanis, ad smalükumön vemo gasedi, e no nog äkanoy votükön mesülis tefik at dub jer valemik in bukafebäd. Nu, ün dels yubida, spelobs ä vipobs ye, das Vpagased obas suno dönu getonös greti* kösömik oka!

Dü yels kuratiko teldegluls Vpans tel ädunodoms as redakans ela „V.p.N.”, kelas nems neföro poglömöns in jenotem Vpa: söl: ‚**Dr. Arie de Jong**’ e söl: ‚**J. G. M. Reynders**’. Mutoy stünön dö vobäl nenfenik manas bofik, pato nog dö vobanäm omas to bäld vemik. Ibä noe redak gaseda abi noganükam e guv Vpamufa nulik äsekidons de vob manas bofik.

Läbiko nemu bevob Vpa ebo pifinükon fa söl: ‚Dr. Arie de Jong’, ven nüm balid ela „V.p.N.” äpubon. Ko lanäl pro Vp, ko skil e lezil mans bofik ädedietoms okis vobe nulik.

Ünü yels 25 et Vpans bofik at äjafädöms Vpe (se glöm tio lölik ettimik ona) dönu sevädi valemik; mans bofik at äsvo äkulöms Vpe dönu vegi se xil ini vol lölik. Betikoyöd stadi lügik Vpa bü yels 25! Vp idalabon flenis e züpanis te nemödikis, vödastoki nesaidik e literati nonik. Betikoyöd töbis bevoba pos bruls yelas nebenikama, töbis pro reidans, e töbis vemo mödikumis pro redakans! Vö! progeds gretik ekömöns, ifi stad Vpa löfik obas no nog dalon kotenükön obis. Ab nu dalabon flenis fiedik in taladils valik, ed utan, kel estudon staböfiko Vpi, neai dönu olüvon oni.

Mutoy fomälön oke riski redakanas balid Vpagaseda, ven bü yels 25 äpüböms gasedi pro sogod smalik Vpanas fiedik. Pos brul in vödastok Vpik (dub dun e bit säslöpanas ün yeltum 19id) reidans at dönu ämutöns pakösömükön ad bevob glorik söla ‚Dr. Arie de Jong’, ad vödastok tikavik, löliko bai flags datuvana Vpa.

Föivot su pad: 99.

* Rigädo: „züoti”, ab vöd at tefon sirkis, züamöpis e soms.

Föivot de pad: 94.

Bo söl: ‚Dr. Arie de Jong’ ipübom vödabuki gretik labü vödastok mö vöds zao 25.000; num vödä at ye no äsaidon pro vödem gaseda, e so ünü yels 25 söl: ‚Dr. Arie de Jong’ ämödükumom stoki at, ätelom oni. Primo redakans ästeifoms ad sevädükön reidanes vödis nulik at medü vödaliseds in gased. Fino mod gudikum pägebädön; äpladoms vödis nulik at dis finot lautota alik, in kel vöds at äkomädons.

Pianiko ünü yels 25 Vpagased obas äglofon ad toum bigik labü pads tio 800. Pö dem dinädas miik valik duinot redakanas bofik flagon stunidi gretik. Ibä söl: ‚J. G. M. Reynders’ äjäfom nog me guv klubas e finenas. Söl: ‚Dr. Arie de Jong’ ätradutom lautotis mödik plä uts pro gased pineodölis, ed äxamom äd äkoräkom lautotis mödik lautas nulik. Vö! gianavobod peduinon fa Vpans bofik at.

In yelod fovik alik Vpagaseda obas äkanoy dasevön in vödem glofi ninedik Vpa, mödikumami vödastoka, e pöti ai gudikumi oka ad loveükam tikodas komplitikün lautas nolavik. In yelods balid Vpagaseds reidan otuvon, das pads tio valiks pegebons pro noganükam Vpa e pro leod siämik dinädas Vpik. Täno lautots muadik äpubons in pads gaseda, balido te fa redakans gaseda. Pianiko cifal ettimik, söl: ‚**Prof. Dr. Albert Sleumer**’ älofom reidanes lautotis nolavik e Vpajenotemikis. Fa ob lautots se Vpajenotem e se jenotem valemäpükas äsökons, e täno äkanobs fredö reidön balidnaedo nemi lautana nulik, nemi söla: ‚**F. J. Krüger**’. Sis prim yeloda 19id söl: ‚**Brian R. Bishop**’ ämödükumom dönu numi kevobanas. Tumats mödik lautotas lönik oba pexamons kälöfiko fa söl: ‚Dr. Arie de Jong’; kevobans votik jäfons leziliko, sodas Vpaliterat no pülik ya binon bukablümik.

Obs: reidans Vpagaseda ai ädredälükobs demü cen baik in redak dub bäld vemik redakanas balid. Si! cen at ejenon ün yanul 1956; ko pid äreidobs klemi redakanas löfik, ye leigoso äkotenükobs, ven söl: ‚F. J. Krüger’ e söl: ‚**P. H. Uittenbogaard**’ äfövöms redaki gaseda.

Kud gretikün obas binonös, ad gretükumön gasedi! On dabinon as propagidamed gudikün, jüs odalabobs mögis nog gudikumis. Pianiko pads zuik omütöns pajafön pro literat nulik Vpa, pro lautots gretik. Sakrifäl limanas e slopanas, löf dialik pro Vp. davedonsös, ad möükön kudis at! Täno i benosek osökon duni. Lifö Volapük! E lifö Volapükagased pro Nedänapükans! ■

„Ob ga lofob notedi no dö el ‚pudel‘, ab dö nud oba it, sevabo tio dö ob it.“

„Nö! leno dalob koedön nüseidön notedi at ini gased.“

„Liö! Ga nud lä ob nendoto emoon!“

„If emoon, tän atos binon dinäd sanavik. Sagoy, das dabinons mens ut, kels kanons lenlägön nudi sota alseimik. Ye ma küped obik mutol binön man ladäla vemo fredika, e bo löfol ad cogön in sogod.“

„Yulob ole nämätü God! Ba if ereafol ini dot, tän ojonob ole logodi oba.“

„No zesüdos ad töböni oki!“ calan äfövom, du äsnüfom tabaki. „Üf atos ye no oditretülükönövi oli“, äläükom ko jäst nitedäla, „täno obinosöv vipabik ad lülogön.“

Cämacalan ädesumom särvätüli de logod oka.

„Jenöfö! kio bisarik atos binon!“ calan äsagom, „top binon vero kamik, äsvo päälakek änu pebaköl. Si! binon nekredoviko kamik.“

„Kluö! Nu bleibol-li feitön? Ol it kanol daküpön, das binos nemögik ad no notedön. Obinob mu vemo danöfik kol ol; zuo vemo fredob, das pöt at ebönon obe plidi ad kosükön obi ko ol...“

Mayor, äsä kanoy kludön se atos, pö naed at äsludom ad bitön fläto.

„Dido binosöv din fasilik ad koedön notedön“, calan äspikom, „ab no büologob pö atos fruti seimik pro ol. Ga if vilol somi, tän bligädolöd utane, kel labon stüli süperik, ad bepenön jenotemi äsä natapubodi seledik, dat okoedoy nüseidön ini el „Bien nolüdik“ yegedili et“ (ün tim ot nogna äsnüfom tabaki) „gönü frut yunanefa“ (ün tim ot äkluinom nudi oka) „u balugiko födü nitedäl valemik.“

Cämacalan isäspetikom lölöfiko. Ädonükom logis oka älä donadil gaseda, kö nunäd dö plösenots äbinon; ya logod oma tio äsmililon, posä piküpon nem jiplösenana, jikel äbinof löfidik ma logot, e nam äkontagon poki ad fümükön, va äkepolom ko ok bankazöti blövik⁴, bi cedü ‚Kovaljov‘ stäfafizirs äsötoms seadön su teatastuls... ab tikod süpik dö nud idädükön vali!

Fövot ofovon in gased yanula.

Noets.

1 Tikodayumät petraduton ma namapenäd. Dü tumyel degzülid is mäniot cala ädefon, klu pla el „hiel ‚Jaryzhkin‘: grupacif pö senät, flenädan gudik“ päbükos: „hiel ‚Jarygin‘: flenädan oma“.

2 El „leadoy golön ad dünön“ äbinon fraseod ettimo sevädik ad malön seli dutetana. Lautan Rusänik votik: ‚Aleksandr Gercen‘ < äpenom tefü atos: „...Ministeranef jemik ä püedöfik eproibon ad notedön, das mens paselons. Pö gaseds mükiko e nensiämiko bükoy: *leadoy golön ad dünön eki*.“

3 Famülanems mödik Rusänapükik pedefomons de bidanems medü lenläg poyümotas ladyekik.

4 Efe völadü ruabs lul.

NUD (III).

Fa el Nikolaj Gogol' tiädü ‚Nos‘. Petradutöl se Rusänapük fa el Daniil Morozov.

Äbinos del jönik e solöfik. Menamödot gretik ädabinon su lesüt di ‚Neva‘, samo voms äs sturabluk nenfinik floras äbestürofs pärunavegi lölik dese pon poldik jü pon di ‚Anichkov‘. Ekö! i kurakonsälal lä om sevädik ägolom, kelani änemom vikonulani, mu pato komü nesevädikans. Ekö! i hiel ‚Jaryzhkin‘: grupacif pö senät, flenädan gudik¹, kel pö kadapledam di ‚boston‘ ai duinom römidi, ven neodom kadis jöl. Ekö! i mayor votik in Kaukasän diniti cämacalana pedagetöl me nam vinegom, vüdülo ad kömön lü ok...

„Ag! diabö!“ el Kovaljov äsagom. „He! o bökan! veigolöd obi nemediko lü löpapoldacalal!“

El Kovaljov äseidom oki ini loatavab, ed ai dönu ävokädöm lü bökan: „Gö! vifö! föfiomofolöd ko näm lölik!“

„Löpapoldacalal binom-li in vobacem oka?“ ävokädöm, posä inükömom ini föfalecem.

„Lenö!“ yanan ägespikom, „änu edetävom.“ — „Liö!“

„Si!“ yanan äläükom, „jenöfo no bü lunüp, ye edetävom. If ekömolöv igo bü minut bal, ba ekökolömolöv ko om lomo.“

‚Kovaljov‘, no ädesumölo särvätüli de logod oka, äseidom oki ini bökavab, ed ävokädöm me vög däsperi jonülöl: „Gö!“

„Kiöpio-li?“ bökan äsagom. — „Föfiö!“

„Lio-li föfio? Is mutoy flekön: detio-li u nedetio-li?“

Säk at ästöpön eli Kovaljov ed ämüton omi ad letikön dönu. Ön stad omik mubalido äsötömös spidön lü bür südüfapolda, no demü utos, das ätefon-la nemediko poldi, ab demü utos, das bür et ökanon koedön segolön büdis vifikumo, kas calans pö vobaplads votik. zuo öbinosöv nevisedik ad duinön begi tefü geükam dinastada nomik cifefe dünotema ut, dünotani kela nud isteton oki, bi ya iklülädos se gespiks lönik nuda it, das pö dabinan at nos äbinon saludik, ed ökanon lugön i pö jenet at, leigoäsä ilugon, ven ilesagon, das neföro äkökömon-la labani oka. Klu pö ‚Kovaljov‘ slud ya isüikon ad büedön vabön lü bür südüfapolda, ab ün timül ot äreafo ad tikod, das jäpan e cütan at, kel igo pö kököm balid ibiton ön mod so nenjemik, ükanonöv gebädön pötatimi ad skeapön alseimiko de zif; e pö dinäds somik plöps valik ad dafanön oni öbinosöv vanik ud ödulonsöv — God önetelonös osi! — ünü mul lölik. Fino sülalödans it äjinons-la nügivön ome tikodi. Äsludom ad lüikön nemediko lü notedabür gasedik, ed ad notükön büökälo bepenoti staböfik patöfas valik, dat alan, posä ükökömon nudi, ökanon sunädo loblinön oni foi laban, u pu sevedükön dö steböp nuda. Benö! isludikölo fifümiko, äbüedom vabön bökani lü notedabür gasedik, e dü vegam lölik ai dönu äflapom stirani ta bäk oma, otüpo sagölo:

„Vifö! o jäpan! vifö! o cütan!”

„Ag! o cädasöl!” bökan äspikom, du älemufükom kapi oka ed äbatom me stirajainäd jevodi oka, kel älabon heremi so luniki, äs ut vümadoga di ‚Bologna’. Fino loatavab ästopon, ed el Kovaljov hekölo änürönom ini stebedacem smalik, kö calan gedaherik älenlaböl trelülaguni bäldik e lüni, äseadom len tab e ko penamaleplüm vü tuts oka änumom könädis kuprinik piblinöl.

„Kin is lüsumon-li notedis?” el Kovaljov ävokädom. „O! Glidö!”

„Dalestümi obik!” calan gedaherik äspikom, posä ünü minut bal ilöpiologedom e dönu ilogedom dönio ä l kums monik piseitöl.

„Vilob notükön bükiko...”

„Dälö! Begob ole ad stebedön brefüpo”, calan äsagom, me nam bal äpenölo numati sui papür e me doats nama nedeta äfeamufükölo balilis tel pö bakud.

Dünan älaböl kvatädis e logoti, kel äjonülon dünotemi oka pö dom raistokratik, ästanom nilü tab ko doküm in nams; älecedom dini plütik ad logädükön kosädöfi oka:

„Fikulos ad kredön bisaroti somik, o sö! Dogil no frädon degkopekis jöl, sevabo ob no peloböv tä on igo kopekalafis jöl; too jigraf löfof oni, — nämätü God! — löfof, klu utane, kel otuvon oni, ruabis tum! If dalob bespikön dinis ma gidöf, tän, äsä anu vü ob e ol, bülofs menas leno baibinons. If ek binon yagan, tän labonös blodadogi ud eli ‘pudel’; no lavaronös, ab segivonös ruabis lultum, si! segivonös utis mil! if te odagetönöv dogi gudik.”

Calan cädik älilom atosi ko logodanotodot gravik, e leigüpo äbejäfom frädi-täxeti: tonats liomödiks dabinons-li in penet peblinöl? Valaflano ästanons mödiks jibäldans, pladulans tedanas e domadünans ko penets. Pö bal etas pänunos, das leadoy golön ad dünön² bökani ko kondöt stönik tefü spitin; votik ätefon vabi boso neflifediki, ün yel: 1814 < se ‚Paris’ piseveigöli; seimöpo leadoy golön jiyunani de domadünanef bäldotü yels degzülid, oki pö lavöp eskilüköli, e fägöfiki pro vobod votik; zuo palofons veigöm leitik sufidik nen resor bal; jevod yunik nämälik ko stenüls gedik yelis degvelid laböl; sids nulik naväta e rafa se el ‚London’ elükömöls; länädadom labü feilaläned zesüdik, sevabo labü leceks tel pro jevods e labü top, kö kanoy meikön legudiki gadi biadik u firiki; i bevü votikos binon levok utanas, kels vilons remön jukasömälis bäldik, sa levüdam ad kömön ad hägön aldelo de düp jölid jü ut gödik kilid. Cem, pö kel sog lölik at ipladon oki, äbinon smalik, e lut us äbinon vemo dufik; ab cämacalan: ‚Kovaljov’ < no äfägom ad smeilön smeli, bi pivilupom me särvätül, e bi nud it oma äblibon seimöpo — te God äsevon-la, in spadül kelik.

„O cädasöl! leadolös begön obi!... Vemo neodob osi”, fino äspikom nesufädiko.

„Onu, onu! Ruabs tel, kopeks foldegkil! Ün minut mu nilikün! Ruab bal, kopeks mäldegfol!” sö! gedaherik äsagom, du äjedom penetis ebo ä! logods jibäldanas e domadünanas ebo ä! logs onas. „Kisi vilol-li?” fino äsagom, lüspikölo lü el ‚Kovaljov’.

„Begob...” el ‚Kovaljov’ äspikom, „ejenon cüt u jöp, jünü no plöpob ön mod seimik ad datuvülön osi. Te begob ad koedön bükön, das utan, kel ooblinon foi ob jäpani at, ogeton mesedi saidik.”

„Dalob-li säkön, lio famülanem ola tonon-li?”

„Nö! kikodo famülanem zesüdon-li? No kanob nünön oni. Labob sevädanis mödik: jieli Chekhtarjova se famül tatakonsälala, jieli Palageja Grigor’jevna Podtochina se famül stäfafizira... Valans okanonsöv seivön jenoti at — God oneletonös osi! Kanol penön balugiko dö ob: cämacalan, u mödo gudikumo: stadöl in dinit mayora.”

„E tefü fugan: binom-li domadünan olik?”

„Bö! dünan kimik-li? Sümikos no äbinonöv jöp so vemik. De ob emofugon... nud...”

„Jö! famülanem kio nekösömik! E sö! et: Nudik³ < ebetifom-li oli demü säm vemo gretik?”

„Nud, kludo... Pöliko träitöl dinastadi. Nud, sevabo nud oba it, enepubon. Nu no sevob stanedi ona. Ba diab evilon-la käfädön tefü ob.”

„E me mod kinik enepubon-li? No kanob suemön stadi gudiko.”

„Jenöfo ob no kanob plänön ole, me mod kinik; ye veütikünos binon, das nu vabon da zif e nemon oki tatakonsälali. Ebo sekü atos begob ole ad notükön, das ufanölan ooblinonöd sunädo oni foi ob tüpü brefüp mu nilikün. Gevolös cödöti lönik ola: voiko lio üfo olailifob-li nen koapadil so küpidik? At leno binon samo tean smalik len fut, keli kanoböv steigön ini but, e poso nek oloegonöv defön teani. Komob alvigo ün dödel lä ‚Chekhtarjova’: jimatan tatahikonsälala; fovo jiel Podtochina Palageja Grigor’evna: jimatan stäfafizira, sa daut ofik vemo löfidik, i binofs jisevädans gudik oba. Kluo gevolös cödöti lönik ola! vio nu kanob... Nu no dalob komikön lo ofs.”

Calan ämeditom, kelosi äträtöns lips nämöfiko pifärmüköls oma.

„Nö! no dalob koedön notedön atosi pö gased”, fino äspikom pos seil lunüpik.

„Liö! Kikodo-li?”

„Somo. Gased okanon perön benorepüti oka. If alan primon-la ad penön, das nud lönik mofugon de on, täno... Igo nen jenots somik sagoy, das medü gasedem panotükons-la dins nesiämik e sagäds neveratik mödiks.”

„E me pat kinik din at üfo binon-li nesiämik? Pö jenet at, äsä jinos lü ob, nos sümik dabinon.”

„Te lü ol jinos, äsva nos nesiämik dabinon-la. Ekö! givob sami: ävigo otos ejenon. Calan äkömom, leigoäsä ol änu ekömol, äkeblinom notedi (kalot ma kalkul äsuämon ruabis: 2 sa kopekis: 73). Noted te änunon, das dog bridota: ‚pudel’ < ko herem blägik imofugon-la. Atos no jion-la nekomunik, vo-li? Ab äklülädon binön jemodapenäd: jenöfo el ‚pudel’ et äbinon diviguvan, no memob, stitoda kinik.”